

Załącznik do Uchwały Nr XXIII/201/17
Rady Gminy Szydłowo z dnia 29 marca 2017 r.
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki
nad Zabytkami Gminy Szydłowo na lata 2017 – 2020

**GMINNY
PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI
GMINY SZYDŁOWO
na lata 2017– 2020**

Wrzesień 2016 r.

1. Wstęp.....	4
1.1. Cel opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Szydłowo.....	4
1.2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami.....	4
1.2.1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.....	4
1.2.2. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.....	5
2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego.....	6
2.1. Krajowa polityka w dziedzinie opieki nad dziedzictwem kulturowym.....	6
2.1.1. Narodowa strategia rozwoju kultury na lata 2004-2013 (2020).....	6
2.1.2. Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2014-2017.....	7
2.2. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie województwa.....	7
2.2.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego.....	7
2.2.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.....	8
2.2.3. Program Opieki nad Zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2013-2016.....	10
2.3. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie powiatu.....	11
2.3.1. Strategia Rozwoju Powiatu Pilskiego na lata 2015-2025.....	11
2.3.2. Inne dokumenty o zasięgu województwa, których problematyka związana jest z dziedzictwem kulturowym.....	12
3. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy Szydłowo	13
3.1. Obiekty zabytkowe nieruchome o najwyższym znaczeniu dla gminy Szydłowo (wpisane do rejestru zabytków - wykaz).....	16
3.2. Wykaz obiektów zabytkowych nieruchomych (gminna ewidencja zabytków - załącznik nr 1).....	17
3.3. Zespoły najcenniejszych zabytków ruchomych na terenie gminy (wpisane do rejestru zabytków – wykaz zespołów zabytków ruchomych).....	18
3.4. Krajobraz kulturowy (obszarowe wpisy do rejestru zabytków, parki kulturowe, parki krajobrazowe - wykaz).....	18
3.5. Zabytki archeologiczne.....	19
3.5.1. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków z terenu gminy.....	19
3.5.2. Wykaz stanowisk o własnej formie krajobrazowej.....	19
3.5.3. Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Archeologicznych łącznie z ich funkcją oraz krótką analizą (gminna ewidencja zabytków archeologicznych - załącznik nr 2).....	19
4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.....	21
4.1. Stan zachowania i obszary największego zagrożenia zabytków.....	21
4.1.1. Stan zachowania zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków.....	21
4.1.2. Stan zachowania zabytków ruchomych.....	25
4.1.3. Stan zachowania dziedzictwa archeologicznego oraz zagrożenia dla zabytków archeologicznych.....	26
4.1.4. Obszary największego zagrożenia dla zabytków w gminie.....	27
4.2. Uwarunkowania wynikające ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłowo	28
4.3. Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłowo.....	29
4.4. Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Gminy Szydłowo na lata 2010- 2021.....	31
4.5. Uwarunkowania wynikające z ochrony przyrody i równowagi ekologicznej.....	32
4.5.1. Europejska Sieć Ekologiczna „Natura 2000”	32
4.5.2. Obszar chronionego krajobrazu	33
4.5.3. Rezerваты przyrody	34
4.5.4. Obszar przyrodniczo-krajobrazowy „Góra Dąbrowa”	34
4.5.5. Inne obiekty cenne przyrodniczo	35
4.6. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zabytków archeologicznych.....	36
5. Cele gminnego programu opieki nad zabytkami wynikające z art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.....	36
6. Informacja o realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Szydłowo na lata 2009-2013.....	37
7. Kierunki działań dla realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami.....	37
7.1. Gminna ewidencja zabytków.....	37
7.1.1. Gminna ewidencja zabytków nieruchomych.....	37
7.1.2. Gminna ewidencja zabytków archeologicznych.....	38
7.1.3. Inwentaryzacja obiektów tzw. małej architektury.....	38
7.1.4. Udostępnianie i promocja zabytków nieruchomych.....	38
7.1.5. Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.....	39

7.1.6. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.....	39
7.1.7. Poprawa stanu zachowania zabytkowych cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków i figurujących w wojewódzkiej ewidencji zabytków.....	39
7.2. Określenie zasad ochrony zabytków archeologicznych.....	40
7.3. Gminy plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.....	40
8. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami.....	40
9. Monitoring działania gminnego programu opieki nad zabytkami.....	40
10. Wewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami.....	41
11. Niektóre zewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami.....	41

Załączniki:

1. Wykaz obiektów zabytkowych nieruchomych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków
2. Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Archeologicznych

1. Wstęp

1.1. Cel opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Szydłowo

Podstawowym, ogólnie pojętym założeniem niniejszego „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Szydłowo na lata 2017 – 2020” jest ukierunkowanie działań samorządu gminnego służących podejmowaniu planowanych działań dotyczących finansowania, inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego poprzez samorząd gminy. Jest to uzupełniający dokument w stosunku do innych aktów planowania gminnego. Zadaniem programu jest także organizacja działań edukacyjnych i wychowawczych wobec miejscowej społeczności.

Dla spełnienia powyższego założenia niezbędna jest realizacja szczegółowych celów wymienionych w art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, do których należą:

- „włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami;”
oraz
- zapoznanie z zasobami dziedzictwa kulturowego, historią i zabytkami gminy Szydłowo, w tym także rozróżnienie obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego i figurujących w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- wspieranie działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków przy sporządzaniu i zmianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

1.2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami

1. 2.1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz.446)

Art. 7 ust. 1 pkt 9

„Zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy”. W szczególności zadania własne obejmują m. in. „sprawy kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.”

1.2.2. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst ujednolicony Dz. U. 2014, poz. 1446 wraz ze zmianami)

- 1) Art. 4
„Ochrona zabytków polega w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:
 - zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
 - zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
 - udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
 - przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
 - kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
 - uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kształtowaniu środowiska.”
- 2) Art. 5
„Opieka nad zabytkami sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:
 - naukowego badania i dokumentowania zabytku;
 - prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
 - zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
 - korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
 - popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.”
- 3) Art. 18 i art. 19
Zakładają obowiązek uwzględniania w strategii rozwoju gminy, w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz zapisów zawartych w gminnym programie opieki nad zabytkami.
- 4) Art. 20
Projekty i zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego podlegają uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
- 5) Art. 22 ust. 4
„Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków.”
- 6) Art. 32 ust. 1 pkt 3 i ust 2
Stanowi o przyjmowaniu przez burmistrza, zawiadomień o znalezieniu w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem i zawiadomienie o tym fakcie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.
- 7) Art. 33 ust. 1 i ust 2.
Stanowi o przyjmowaniu przez burmistrza zawiadomień o przypadkowym znalezieniu przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem archeologicznym i zawiadomienie o tym fakcie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.
- 8) Art. 71 ust. 1 i ust 2.
Zakłada sprawowanie opieki nad zabytkami, w tym finansowanie prac konserwatorskich i budowlanych przy zabytku, do którego tytuł prawny posiada gmina i jest to zadanie własne samorządu.

9) Art. 81

Organ stanowiący gminy lub powiatu ma prawo udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale.

10) Art. 87

Artykuł ten stanowi, że:

- wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami;
- gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje rada gminy po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- gminny program opieki nad zabytkami ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym;
- z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia radzie gminy

2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego

2.1. Krajowa polityka w dziedzinie opieki nad dziedzictwem kulturowym

2.1.1. Narodowa strategia rozwoju kultury na lata 2004 – 2013 (Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004 - 2020)

W ramach opracowywania strategicznych dokumentów programowych rozwoju społeczno – gospodarczego państwa przyjęty został przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r. dokument pod nazwą: „Narodowa strategia rozwoju kultury na lata 2004-2013”, który uzupełniono w 2005 r. i upubliczniono pod nazwą: „Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020.” Cytowana strategia jest rządowym dokumentem tworzącym ramy polityki kulturalnej, funkcjonującej w nowych warunkach gospodarki rynkowej, a także w kontekście wspólnoty Polski z Unią Europejską.

Misją strategii jest zrównoważony rozwój kultury jako najwyższej wartości przenoszonej ponad pokoleniami, określającej całokształt historycznego i cywilizacyjnego dorobku Polski, wartości warunkującej tożsamość narodową i zapewniającej ciągłość tradycji i rozwój regionów. Określając podstawowe pojęcia, podkreślono fundamentalną rolę kultury w życiu społecznym: „Kultura warunkuje rozwój społeczny i gospodarczy, kształtuje postawy obywateli i formy instytucjonalne państw. Nie jest więc tylko elementem systemu, ani tym bardziej dziedziną życia społecznego, ale podstawą do wszelkich zmian instytucjonalno – ekonomicznych społeczeństw. Być może właśnie dlatego art. 6.1. Konstytucji stanowi: Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju”.

W rozdziale: Założenia do Narodowej Strategii Rozwoju Kultury stwierdzono, że „...samorządy terytorialne powinny zyskać większą motywację w kształtowaniu instytucjonalnego zaplecza dla rozwoju kultury, w tym do wypełniania założonych w lokalnych strategiach rozwoju celów w sferze kultury, a rola państwa powinna sprowadzać się do badań naukowych i monitorowania tej sfery oraz do skutecznego zapobiegania sytuacjom kryzysowym. Jednocześnie Minister Kultury powinien posiadać odpowiednie środki na sprawowanie mecenatu nad działalnością instytucji kultury oraz instrumenty o charakterze motywującym, za pomocą których możliwa będzie realizacja polityki kulturalnej państwa w regionach...”.

W ramach prac nad Narodową Strategią Rozwoju Kultury na lata 2004–2013 sformułowano cel strategiczny: zrównoważenie rozwoju kultury w regionach, a w jego ramach cele cząstkowe:

- wzrost efektywności zarządzania sferą kultury;
- wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w systemie organizacji działalności kulturalnej i w systemie upowszechniania kultury;
- zmniejszenie dysproporcji regionalnych w rozwoju kultury;
- wzrost uczestnictwa i wyrównanie szans w dostępie do szkolnictwa artystycznego, dóbr i usług kultury;
- poprawa warunków działalności artystycznej;
- efektywna promocja twórczości;
- zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków;
- zmniejszenie luki cywilizacyjnej poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury kultury.

2.1.2. Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2014-2017

„Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2014-2017” jest dokumentem utworzonym na podstawie art.84 i art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami i uchwalony Uchwałą 125/2014 Rady Ministrów z dnia 24.06.2014 r.

Dokonano w nim diagnozy stanu ochrony zabytków w Polsce w trzech podstawowych płaszczyznach:

- organizacji i zadań organów ochrony zabytków w Polsce,
 - stanu zachowania zabytków w Polsce, w tym roli i znaczenia form ochrony zabytków oraz systemów informacji o zabytkach,
 - komunikacji, porozumienia i współpracy w obszarze ochrony zabytków w Polsce.
- W programie sformułowano cel główny Krajowego programu:

Wzmocnienie roli dziedzictwa kulturowego i ochrony zabytków w rozwoju potencjału kulturowego i kreatywnego Polaków.

Do realizacji celu głównego opracowano trzy cele szczegółowe:

- wspieranie rozwiązań systemowych na rzecz ochrony zabytków w Polsce,
- wzmocnienie energii działania organów ochrony zabytków,
- tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w kulturze, edukacji na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz jego promocji i reinterpretacji, które będą realizowane w ramach szczegółowych zadań.

Do wszystkich wymienionych w Krajowym programie celów i zadań opracowano szczegółowy harmonogram realizacji wraz z planem finansowym programu.

2.2. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie województwa

2.2.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego

„Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2020” jest dokumentem opracowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, a przyjętym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dnia 19 grudnia 2005 r.

Strategia określa uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju województwa. Ustalenia zawarte w ww. dokumencie stanowią podstawę do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, przez co mają bezpośredni wpływ na zachowanie i poprawę

krajobrazu kulturowego. Celem głównym „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego” jest poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców.

Cel główny ma być realizowany przy pomocy celów strategicznych i operacyjnych. Największe znaczenie dla dziedzictwa kulturowego ma cel strategiczny, jakim jest: dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku, który osiągnięty będzie przez realizację celów operacyjnych, tj.

Wzrost znaczenia i zachowania dziedzictwa kulturowego „Dziedzictwo kulturowe w rozwoju Wielkopolski pełni kilka funkcji. Jest ono czynnikiem integracji społecznej, stanowi instrument promocji regionu oraz przyczynia się do rozwoju gospodarczego, gdyż może być bazą dla turystyki i usług kulturalnych. Szczególnie ważnym elementem tego dziedzictwa jest wielkopolska kultura przedsiębiorczości”. Cel ten realizowany będzie przede wszystkim poprzez:

- inwestycje w instytucje kultury,
- ochronę dorobku kulturowego,
- wsparcie działań powiększających dorobek kulturalny regionu,
- promocje aktywności kulturalnej mieszkańców.

Zwiększenie udziału usług turystycznych i rekreacji w gospodarce regionu „Przyrodnicze, krajobrazowe oraz kulturowe atuty Wielkopolski tworzą szanse na rozwój sektora usług turystyczno – rekreacyjnych. W połączeniu z turystyką biznesową sektor ten ma szanse na znaczny udział w gospodarce regionu. Jest to tym bardziej ważne, iż tego typu usługi generują dużą liczbę miejsc pracy przy stosunkowo niskich nakładach.

2.2.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, zwany dalej Planem, uchwalony został przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr XLII/628/2001 w dniu 26 listopada 2001 r. oraz zmieniony Uchwałą Nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010 r.

Plan ten nie ma rangi prawa miejscowego, jest jednak wiążący, ponieważ:

- jego ustalenia muszą być uwzględnione w uchwalanych przez organy samorządu terytorialnego studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, z którymi z kolei musi być spójny każdy opracowywany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
- w planie zapisane zostają wszystkie zadania rządowe i samorządu województwa służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych ze wskazaniem obszarów, na których przewiduje się realizację tych zadań.

Podstawowym celem planu jest harmonijny i zrównoważony rozwój obszaru całego województwa. Pojęcie „zrównoważony rozwój” łączy w sobie ład społeczny, ekonomiczny, ekologiczny oraz, najbardziej podkreślony, ład przestrzenny wyrażający się dążeniem do harmonijności, uporządkowania i proporcjonalności wszystkich elementów środowiska człowieka.

Plan uznaje, że podstawową zasadą pozwalającą na zachowanie dóbr kultury dla przyszłych pokoleń jest bezwzględne przestrzeganie obowiązującego w tym zakresie prawa. Ochrona dziedzictwa kulturowego powinna być realizowana poprzez właściwe zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Ochrona dóbr kultury materialnej i niematerialnej jest celem polityki przestrzennej. Plan podkreśla, że elementy naturalne i kulturowe w krajobrazie mogą pozytywnie stymulować inne dziedziny życia, jednakże pod warunkiem m.in. właściwego wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego, poprzez

dostosowanie funkcji obiektów dla turystyki, przez dbałość o stan techniczny i estetykę zabytków i otoczenia.

W Planie tym opisano kulturę i dziedzictwo narodowe z wyszczególnieniem:

- tożsamości regionalnej,
- dziedzictwa archeologicznego,
- obiektów zabytkowych,
- pomników historii,
- Listy Dziedzictwa Europejskiego,
- parków kulturowych,
- szlaków kulturowych,
- działalność kulturalnej.

Ponadto przedstawiono problemy związane z ochroną dziedzictwa kulturowego wyróżniając jako jeden z głównych sferę finansowania.

W kolejnej części Planu przedstawiono sposób ochrony i wykorzystania dziedzictwa kulturowego poprzez rozwinięcie następującej problematyki:

- polityka ochrony dóbr kultury,
- kreowanie nowej jakości przestrzeni kulturowej,
- promowanie świadomości regionalnej Wielkopolski.

Najważniejszymi działaniami w ramach ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w ramach planowania przestrzennego określonymi w Planie są:

- zwiększanie nakładów na ochronę dziedzictwa kulturowego, zarówno w budżecie państwa, jak i w budżetach samorządowych,
- ścisła ochrona konserwatorska terenów, na których zachowały się zespoły przestrzenne wpisane do rejestru zabytków. Celem takich działań jest zachowanie ich historycznego charakteru oraz zapewnienie ochrony i rewaloryzacji,
- ochrona historycznych układów ruralistycznych oraz zespołów sakralnych, pałacowo – parkowych, folwarków, zabytkowych budynków mieszkalnych, gospodarczych, szkół, wiatraków, młynów, gorzeln i innych elementów specyficznych dla architektury wiejskiej np.: krzyży, kapliczek,
- przestrzeganie wytycznych konserwatorskich w zakresie nie tylko poszczególnych obiektów objętych ochroną, ale również zasad zagospodarowania zabytkowych układów urbanistycznych,
- „odkrycie” lokalnej architektury wiejskiej i zapewnienie możliwości wprowadzenia tradycyjnych gabarytów, form dachów, detali i rozwiązań materiałowych do obiektów o współczesnych standardach,
- ochrona krajobrazu, a w rejonach o najwyższych walorach przyrodniczych i kulturowych wykluczenie realizacji obiektów, które charakterem kolidują z otoczeniem,
- szanowanie kształtowanej tradycyjnie różnorodności form osadnictwa wiejskiego,
- wydobywanie w układzie przestrzennym elementów kompozycji urbanistycznej: dominant przestrzennych, osi widokowych, ekspozycji, dolin, skarp, charakterystycznych form terenowych, grup zieleni, alei,
- poszerzanie ewidencji zasobów dziedzictwa kulturowego województwa wielkopolskiego, konieczne jest umożliwienie publicznego dostępu do ewidencji w formie elektronicznej,
- dalsze prowadzenie archeologicznych badań osadniczych,
- wzbogacanie dokumentacji dotyczącej obiektów dziedzictwa kulturowego, w szczególności: opisów, szkiców, map i opracowań obiektów oraz digitalizacji danych i ich udostępnianie w formie elektronicznej,
- wytyczanie szlaków kulturowo – historycznych,

- tworzenie parków kulturowych oraz powołanie kulturowych parków archeologicznych,
- promocja szlaków kulturowych, parków kulturowych, pomników historii, a także obiektów wpisanych na listy dziedzictwa europejskiego,
- podnoszenie wizerunku województwa jako produktu turystycznego, poprzez prawidłową informację turystyczną, w celu dotarcia do określonych atrakcji turystycznych.

2.2.3. Program Opieki nad Zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2013-2016

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2013-2016 przyjęty został uchwałą Nr XXXVIII/763/13 z 28.01.2013 r.

W cytowanym wyżej dokumencie określono podstawowe zadanie Samorządu Województwa Wielkopolskiego w dziedzinie ochrony zabytków dla zapewnienia prawidłowego stanu zachowania nieruchomości, ruchomych i archeologicznych obiektów zabytkowych, znajdujących się w jego władaniu.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w art. 87 precyzuje cel opracowania Programu opieki nad zabytkami oraz wskazuje kierunki działania w dziedzinie ochrony zabytków, tj.

- 1) Włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- 2) Uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) Wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) Określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) Podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Zgodnie z tym, Program Opieki nad Zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2013-2016 wskazuje działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego w sferze ochrony zabytków, które będą realizowane w miarę posiadanych środków:

Cel I. Działania zmierzające do poprawy stanu zachowania zabytków

Cel II. Ochrona zabytków z uwzględnieniem krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego.

Cel III. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków

Cel IV. Promocja dziedzictwa kulturowego województwa wielkopolskiego

Cel V. Upowszechnienie wiedzy o regionie.

Opisano również środki realizacji tych celów.

Ponadto w Programie Opieki nad Zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2013-2016 dokonano charakterystyki dziedzictwa kulturowego województwa wielkopolskiego. W kolejnych rozdziałach przeanalizowano zabytki nieruchome, ruchome i archeologiczne wpisane do rejestru zabytków, jak również stan zachowania obiektów zabytkowych należących do Samorządu Województwa i jednostek organizacyjnych

Województwa lub przez nie użytkowanych. Opisano również inne formy ochrony zabytków na terenie woj. wielkopolskiego - parki kulturowe i pomniki historii oraz Znak Dziedzictwa Europejskiego. Jeden z rozdziałów poświęcono muzeom prowadzonym przez Samorząd Województwa.

2.3. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie powiatu

2.3.1. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Pilskiego na lata 2015-2025

Podstawą rozwoju powiatu pilskiego jest strategia, określająca misję, cele i kierunki działania na lata 2015-2025. Jest to dokument przyjęty Uchwałą Nr XLIII.401.2014 Rady Powiatu w Pile z dnia 25 września 2014 r. Przedstawia opcje i warianty rozwoju powiatu oraz jest dokumentem, w oparciu o który powiat prowadzi politykę rozwoju. Wyznacza także cele kreujące procesy społeczne, gospodarcze i polityczne oraz wskazuje środki rzeczowe i finansowe dla ich urzeczywistnienia.

Strategia proponuje zintegrowany i zrównoważony rozwój terytorium oparty na równowadze i wzajemnym wsparciu trzech głównych elementów: czynnika ludzkiego, ekonomicznego i środowiska. Strategia jest dokumentem określającym nie tylko cele społeczne i gospodarcze rozwoju, ale także środki i sposoby, które powinny ten rozwój zapewnić.

Całe opracowanie składa się z kilku elementów. Podstawowe części Strategii to: Diagnoza, czyli podstawowe informacje o powiecie i gminach wchodzących w jego skład, czyli kompendium wiedzy o teraźniejszości powiatu, możliwościach jego rozwoju, stanowiące punkt wyjścia do planowania przyszłości.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Pilskiego na lata 2015-2025, a inne strategiczne dokumenty, zawierająca analizę celów strategicznych wyznaczonych dla całego województwa, ale też powiatu.

Analiza SWOT, zawierająca oceny, prognozy i wnioski. Ujawnia te cechy i właściwości powiatu, które decydują o jego przewagach konkurencyjnych oraz te zjawiska i problemy, które wymagają rozwiązania w ramach Strategii.

Prognozowanie. Misja oraz obszary strategicznych działań

Misja jest podstawą, na której opiera się Strategia. Wyznacza ogólny kierunek rozwoju, jaki powinien przyjąć powiat oraz definiuje pozytywny cel do realizacji. Na każdym etapie opracowywania bazy strategicznej misja jest punktem wyjścia oraz wskazuje kierunek dla opracowanych priorytetów i zadań.

Misją jest: „Wzmocnienie potencjału gospodarczego, przyrodniczego i społecznego powiatu na rzecz zrównoważonego rozwoju i poprawy jakości życia jego mieszkańców”.

Wizja jest wyobrażeniem rozwoju, który osiągnie powiat w wyniku realizacji Strategii w określonej perspektywie czasowej.

Wizja to: „Powiat pilski liderem rozwoju społeczno-gospodarczego i zielonymi płucami północnej Wielkopolski”.

Identyfikacja obszarów strategicznych

Wyróżniono cztery podstawowe obszary strategiczne.

Przestrzeń przyjazna mieszkańcom

Gospodarka

Środowisko

Rozwój kapitału ludzkiego

Żaden z rozdziałów Strategii nie został poświęcony dziedzictwu historycznemu i kulturowemu. W żadnym z wyróżnionych obszarów strategicznych Strategia nie formułuje wniosków dotyczących wykorzystania zabytków jako jednego z ważnych elementów

podnoszących atrakcyjność poszczególnych gmin, sprzyjających rozwojowi turystyki na ich terenie.

2.3.2. Inne dokumenty o zasięgu województwa, których problematyka związana jest z dziedzictwem kulturowym

Na terenie gminy wskazano następujące obszary podlegające ochronie prawnej na podstawie przepisów o ochronie przyrody z uwagi na ich walory przyrodnicze:

1) Europejska sieć ekologiczna Natura 2000

Na terenie gminy Szydłowo wyznaczone zostały obszary Natura 2000:

- Dolina Rurzyca PLH 300017,
- Puszcza nad Gwdą PLB 300012
- Ostoja Pilska PLH300045.

Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 jest dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków i dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, które zostały transponowane do polskiego prawa, głównie do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody.

2) Obszary chronionego krajobrazu

- „Pojezierze Wałeckie i Dolina Rzeki Gwdy” - północno-wschodnia część gminy oraz fragment wzgórz moreny czołowej w rejonie Dolaszewa i Zawady położona jest w granicach obszarów chronionego krajobrazu „Pojezierze Wałeckie i Dolina Rzeki Gwdy”. Obszar Chronionego Krajobrazu został wyznaczony uchwałą Nr IX/6/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dz. U. Woj. Pilskiego Nr 11, poz. 95), podtrzymany rozporządzeniem Nr 5/98 Wojewody Pilskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dz. U. Woj. Pilskiego Nr 13, poz. 83) oraz obwieszczeniem Wojewody Wielkopolskie z dnia 24 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego obowiązujących na terenie województwa wielkopolskiego (Dz. Urzędowy Województwa Wielkopolskiego Nr 14 poz. 246 L.p. 112 z dnia 31.03.1999 r.).

3) Rezerwat przyrody

„Na terenie gminy Szydłowo zlokalizowane są trzy rezerваты przyrody:

- rezerwat krajobrazowy „Kuźnik”, Nr rej. woj. 2/4, podstawa prawna: Monitor Polski Nr 95/506 z 1959 r., utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 31 października 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1959 r. Nr 95, Poz. 506), Obwieszczenie Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4.10.2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31.12.1998 r. Rezerwat posiada sporządzony i przyjęty przez Wojewodę Wielkopolskiego plan ochrony ogłoszony rozporządzeniem Nr 151/2006 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4 lipca 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Kuźnik” (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego Nr 119 poz. 2941);
- rezerwat torfowiskowy „Smolary”, Nr rej. woj. 15/24, podstawa prawna: Monitor Polski Nr 48/366 z 1990 r. Rezerwat powstał na mocy Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Monitor Polski z 1990 r, Nr 48, Poz. 366 oraz Obwieszczenia Wojewody Wielkopolskiego z dn. 4.10.2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dn. 31.12.1998 r.;
- rezerwat krajobrazowy „Wielkopolska Dolina Rurzyca”, utworzony na mocy Rozporządzenia nr 30/08 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 7 listopada 2008 r.

w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego nr 206, poz. 3351).

- 4) Użytki ekologiczne - na podstawie Rozporządzenia nr 26/95 Wojewody Pilskiego z 29 grudnia 1995 r. (Dz. U. Województwa Pilskiego nr 16/95 poz. 64).
 - „Uroczysko Krępsko” na terenie Nadleśnictwa Płytnica w leśnictwie Krępsko, Uchwała Nr XXIV/133/08 Rady Gminy Szydłowo z dnia 28 sierpnia 2008 r.(zmiana: Uchwała Nr XLIV/312/10 z dnia 03.09.2010 r.);
 - „Różewskie Łozowisko” uchwała nr XIX/156/12 Rady Gminy Szydłowo z dnia 26 września 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego, zlokalizowany w obrębie ewidencyjnym Róża Wielka, położony na terenie Nadleśnictwa Trzcianka, Leśnictwo Leśny Dworek;
 - „Szuwar Śródpolny” - uchwała nr XIX/155/12 Rady Gminy Szydłowo z dnia 26 września 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego, zlokalizowany w obrębie ewidencyjnym Nowy Dwór, położony na terenie Nadleśnictwa Trzcianka, Leśnictwo Leśny Dworek.

Przez teren gminy przebiegają trasy rowerowe uwzględniające walory przyrodnicze i turystyczne gminy:

1) Trasy rowerowe:

- Międzynarodowa Trasa Rowerowa Euro- Roaute R-1 oznakowana w terenie, która stanowi powiązanie krajów Europy Zachodniej (Francja – Holandia – Belgia-Niemcy) z Kaliningradem i Sankt Petersburgiem w Rosji. W południowym obszarze gminy trasa przebiega śladem dróg powiatowych łączących Trzciankę z Piłą na trasie Łomnica – Kępa – Stobno – Kotuń.
- Międzynarodowa Trasa Rowerowa R-2 z Krzyża przez Wałcz i Złotów nad Zalew Koronowski, stanowi uzupełnienie Międzynarodowego Hanzeatyckiego Traktu Rowerowego i przebiega w północnym obszarze gminy, w sąsiedztwie osady Zabrodzie śladem nasypu kolejowego nieistniejącej linii kolejowej Wałcz – Złotów.
- w pasie drogi wojewódzkiej nr 178 wyznaczono przebieg międzygminnej ścieżki rowerowej z Trzcianki przez Gostomie do Tuczna (efekt uzgodnień zachodnich gmin byłego województwa pilskiego).

3. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy Szydłowo

Gmina Szydłowo znajduje się w północnej części województwa wielkopolskiego i zachodniej powiatu pilskiego. Jej głównymi walorami są: duża lesistość, niezanieczyszczone ściekami rzeki i jeziora, stosunkowo dobre gleby, położenie przy głównych trasach krajowych. Zajmuje powierzchnię 267 km², którą zamieszkuje ponad 8897 mieszkańców. Graniczy z gminami: Trzcianka, Jastrowie, Krajenka, Tarnówka, Wałcz (województwo zachodniopomorskie) oraz bezpośrednio z miastem Piła. Większą część terenu gminy stanowią obszary związane z produkcją rolną. Znaczną część zajmują lasy i jeziora, które stanowią doskonałą bazę turystyki: pieszej, rowerowej oraz kajakowej. Siedziba administracyjna znajduje się w Jaraczewie, które położone jest w centralnej części gminy, przy drodze wojewódzkiej Piła-Gorzów.

W gminie zlokalizowanych jest osiemnaście wsi sołeckich (Szydłowo, Jaraczewo, Skrzatusz, Pokrzywnica, Leżenica, Gądek, Róża Wielka, Dolaszewo, Kotuń, Zawada, Stara Łubianka, Nowa Łubianka, Krępsko, Tarnowo, Dobrzyca, Kłoda, Kolonia Leżenica, Nowy Dwór). Największą miejscowością pod względem liczby mieszkańców jest Stara Łubianka, zaś najmniejszą – Wildek.

Gmina ma bardzo atrakcyjnie ukształtowaną powierzchnię. Najwyżej położony punkt stanowi Góra Dąbrowa (Dąbrówka) o rzędnej 207 m. n.p.m. Usytuowana jest około dwóch

kilometrów na północ od wsi Szydłowo. Najniżej położony punkt o rzędnej 58 m. n.p.m. to dolina rzeki Rudy (Piły) – na północ od Jeziora Rudnickiego.

Gmina Szydłowo leży w obrębie mezoregionów: Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy, należących do makroregionów północnej Wielkopolski. Naturalny krajobraz gminy został miejscami przeobrażony przez działalność człowieka. Są wyrobiska po eksploatacji kruszywa w Krępsku, Nowej Łubiance, Kłodzie, na południe od wsi Róża Wielka przy granicy z gminą Trzcianka oraz nasypy kolejowe, wiadukty i drogi.

Powierzchnia terenów stale porośniętych roślinnością na terenie gminy Szydłowo stanowi prawie połowę jej obszaru. Składają się na nią: tereny leśne, tereny zadrzewione i zakrzewione, pastwiska i zieleń osiedlowa.

Gmina Szydłowo do 1975 r. była częścią historycznego powiatu wałeckiego i jej dzieje są ściśle z nim związane. Ze względu na brak wzmianek w źródłach do pocz. XII wieku dzieje tych obszarów odtwarza się ogólnie czerpiąc wiadomości z historii Polski i Pomorza. Powiat wałecki był najbardziej na pn. - zach. wysuniętą częścią Polski i województwa poznańskiego. Ziemia Wałecka na początku XVI wieku była terenem puszczy o słabym zaludnieniu. Wyraźny rozwój tych ziem można zaobserwować w 2 poł. XVI wieku, kiedy Wałcz został grodem starościńskim i stolicą powiatu, w skład którego weszła gmina Szydłowo. Aby zwiększyć dochodowość ziemi starostowie wałeccy i szlachta zakładali wsie oparte na nowych prawach lub nadawali bardziej korzystne prawa osadom o małej liczbie ludności. Miejscowością o najstarszej metryce na terenie gminy Szydłowo jest Skrzatusz wzmiankowany w XV wieku. Wieś założono około 1400 roku, z 1438 roku zachował się najstarszy dokument potwierdzający dwóm sołtysom ich posiadłości i swobody. Po utworzeniu starostwa nowodworskiego w 1650 roku Skrzatusz zostaje do niego przyłączony i staje się jego siedzibą. Kościół drewniany istniał tu w XV wieku. W 1575 roku sprowadzono tu z Mielęcina figurkę Piety słynącej łaskami. Obecny kościół zbudowany został w latach 1687-1694. Przed 1500 rokiem istniała wieś Stara Łubianka, która otrzymała przywilej w 1557 roku. Wieś Tarnowo wzmiankowana jest w 1546 roku a Róża Wielka w 1555 roku. Należący do Skrzatusza folwark Nowy Dwór założono w 1560 roku, Gądek Młyn i Kłoda Młyn wzmiankowano w 1567, Cyk Młyn w 1586 roku. Pokrzywnica otrzymała przywilej w 1579 roku, w 1585 wystawiono przywilej Piotrowi Schmitowi na założenie wsi Szydłowo, Dolaszewo wzmiankowane jest w 1586, Krępsko w 1590, Jaraczewo w 1596, Dobrzyca około 1600, Zawada w 1610, Kotuń folwark w 1617 roku a Leżenica na początku XVII wieku. Nowa Łubianka powstała z parcelacji folwarku należącego do Starej Łubianki w 1827 roku. Pod lokalizację wsi znajdujących się na terenie gminy wykorzystywano place targowe jak w Jaraczewie, Róży Wielkiej, Szydłowie, Kotuniu lub zbiegi dróg jak w Skrzatuszu, Starej Łubiance, Nowym Dworze, Leżenicy, Krępsku. Czasem wsie mają układ owalniczy jak w Zawadzie i Pokrzywnicy. Obecnie w miejscowościach tych przeważa zabudowa mieszkalna głównie z 2 połowy XIX wieku i 1 ćwierci XX wieku, jednokondygnacyjna, usytuowana kalenicą równoległą do drogi, nakryta dachami stromymi. Wyżej wymienioną zabudowę uzupełniają budynki gospodarcze często ustawione szczytem do drogi z stodołami w głębi podwórza. Dominują budynki murowane ceglane często otynkowane ze skromnym detalem architektonicznym. Do rzadkości należą budynki mieszkalne szachulcowe jak dom nr 36 w Zawadzie usytuowany szczytem do drogi. Krajobraz wsi uzupełniają liczne kapliczki słupowe murowane z XIX wieku. Najciekawsze z nich znajdują się w Skrzatuszu: kapliczka z figurą św. Jana Chrzciciela na kolumnie nieopodal kościoła i kapliczka w centrum wsi z figurą Matki Boskiej. Do skromniejszych ale także pełniących ważną rolę w krajobrazie gminy i swoich miejscowości należą po dwie kapliczki w Pokrzywnicy, Leżenicy, Róży Wielkiej, Starej Łubiance oraz pojedyncze w Nowym Dworze i Szydłowie.

Na terenie gminy znajduje się 27 obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Do rejestru zabytków wpisanych jest 7 kościołów w tym 1 drewniany. Najcenniejszym zabytkiem na pograniczu pomorsko - wielkopolskim a obecnie gminy Szydłowo jest kościół par. p.w. Wniebowzięcia NMP w Skrzatuszu, zbudowany został w latach 1687-94 z fundacji Wojciecha Konstantego Brezy jako wotum dziękczynne za zwycięstwo pod Wiedniem i miejsce kultu Matki Boskiej Bolesnej czczonej tutaj w wizerunku cudownej, gotyckiej Piety powstałej na pocz. XV wieku. Z chwilą ustanowienia Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej kościół w Skrzatuszu podniesiono do rangi głównego Sanktuarium Maryjnego w/w Diecezji.

Kościół w Skrzatuszu usytuowany jest wśród polodowcowych form terenowych o urokliwym nieskażonym krajobrazie i nazywany jest często „perłą wśród pól”. Obiekt zbudowany został w stylu barokowym prawdopodobnie według projektu Andrzeja Borejszy, salowy, z prezbiterium zamkniętym trójbocznie, z zakrystią od pn. Elewacja frontowa artykułowana masywnymi kolumnami w wielkim porządku dostawionymi do ściany, między kolumnami wnęki z figurami świętych. Podziały elewacji bocznych zaznaczone pilastrami. Wnętrze nakryte sklepieniem kolebkowo-krzyżowym ozdobionym barokową polichromią w technice al. fresco, przy ścianach dostawione kolumny kompozytowe zwieńczone figurami apostołów i profilowanym gzymsem. Wyposażenie kościoła barokowe powstałe w XVII i XVIII wieku z licznymi ołtarzami, amboną, chrzcielnicą, prospektem organowym. Głównym akcentem wnętrza jest ołtarz główny w formie konfesji. Sanktuarium należy do najciekawszych zabytków regionu względu na nietypowość rozwiązania architektonicznego i oryginalny wystrój wnętrza. Było ono zawsze licznie odwiedzane przez pielgrzymów i mimo nasilenia germanizacji, język polski przetrwał w kazaniach odpustowych.

Drugim bardzo interesującym obiektem sakralnym jest drewniany, zrębowy, niewielki kościół fil. p.w. św. Jana Chrzciciela w Zawadzie wzniesiony w XVII wieku z fundacji Piotra Naramowskiego starosty ujsko – pilskiego, obiekt posiada zachowane z czasu budowy barokowy ołtarz i ambonę.

Pozostałe ważne dla gminy kościoły zbudowano w XIX wieku: niewielki kościół fil. p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej w Krępsku na jego początku, w latach 1830-32 wzniesiono kościół par. p.w. św. Trójcy w Róży Wielkiej z interesującym wyposażeniem zgromadzonym w XIX i na pocz. XX wieku, w latach 1954-55 kościół fil p.w. św. Jakuba Apostoła w Leżenicy, w 1864 r. kościół ewangelicki ob. rzymsko – katolicki p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Szydłowie. Są to świątynie murowane, w większości o ceglanych elewacjach, ich architektura zainspirowana jest popularnymi w tym czasie formami neogotyku i neoromanizmu.

W kościele w Skrzatuszu od 2004 roku rozpoczęto zakrojone na szeroką skalę prace zabezpieczające i konserwatorskie, podobnie w 2001 roku w kościele filialnym w Zawadzie przeprowadzono remont kapitalny obiektu. W innych świątyniach przeprowadzano remonty wymagających interwencji części obiektów. Większość kościołów wymaga montażu systemów zabezpieczenia przeciwwłamaniowego i przeciwpożarowego

Wszystkie zachowane obiekty dworskie powstały od końca lat 30-tych XIX do początku XX wieku. Dwory w Nowym Dworze, Starej Łubiance i Skrzatuszu zbudowano w stylu neoklasycystycznym z tym, że dwa pierwsze dodatkowo nawiązują swoją architekturą do willi włoskiej. Dwory w Kotuniu i Jaraczewie powstałe w 2 poł. XIX wieku nawiązują do powszechnej w tym okresie stylistyki eklektycznej. Zespół dworsko-parkowy w Starej Łubiance znajduje się w coraz lepszym stanie technicznym, w 2014 roku zakończono remont kapitalny dworu. Dwór w Nowym Dworze utrzymywany jest w dostatecznym stanie. Dwory w Kotuniu, Jaraczewie i Skrzatuszu wymagają podjęcia prac remontowych. Uzupełnieniem historycznej architektury są zachowane wokół nich parki.

Ponadto na terenie gminy wpisanych do rejestru jest 12 cmentarzy po dwa w Dolaszewie (przykościelny i katolicki, czynny, parafialny), w Krępsku (ewangelicki i czynny, katolicki, komunalny) i Leżeniczy (przykościelny i czynny gminny, katolicki) oraz przykościelne w Pokrzywnicy, Róży Wielkiej i Szydłowie (przy kościele pomocniczym p.w. św. Jana Chrzciciela). Ponadto w rejestrze zabytków znajduje się czynny cmentarz katolicki w Skrzatuszu oraz cmentarze ewangelickie w Tarnowie i Zabrodziu. Cmentarze czynne i przykościelne utrzymywane są w dobrym stanie na bieżąco, cmentarze ewangelickie, nieczynne, nieużytkowane, wymagają rozeznania co do podjęcia prac porządkowych i ewentualnych cięć sanitarnych. Ponadto w gminie Szydłowo znajduje się kilkanaście nieczynnych cmentarzy ewangelickich znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków wymagających podjęcia prac porządkowych.

Wyżej wymienione obiekty są najważniejszymi elementami w krajobrazie kulturowym gminy Szydłowo i ściśle związanymi z jej historią. Prezentują unikalne wartości historyczne, architektoniczne i krajobrazowe.

3.1. Obiekty zabytkowe nieruchome o najwyższym znaczeniu dla gminy Szydłowo – wpisane do rejestru zabytków (wykaz)

COCH

- park dworski Bryś, 1 poł. XIX w., nr rejestru A – 452 z dnia 07.10.1983 r. działka nr 4/11, 578, 4/44

DOLASZEWO

- Cmentarz katolicki – XIX wiek, nr rej. A – 638 z dnia 02.10.1989 roku, działka nr 148;
- cmentarz katolicki przykościelny, 1832 r., nr rej. A – 638 z dnia 02.10.1989 roku, działka nr 317

JARACZEWO

- dwór, 4 ćw. XIX w., nr rejestru A – 588 z dnia 28.09.1988 r. działka 9/13

KOTUŃ

- dwór, 2 poł. XIX w., nr rejestru A – 589 z dnia 28.09.1988 r., działka 409

KRĘPSKO

- kościół fil. p. w. Matki Boskiej Częstochowskiej, pocz. XIX w., nr rejestru nr rejestru A-349/21 z dnia 28.08.1961 r., działka nr 93;
- cmentarz katolicki, nr rejestru A - 614 z dnia 20.07.1989 r., działka nr 84;
- cmentarz ewangelicki, nr rejestru. A - 613 z dnia 20.07.1989 r., działka nr 92.

LEŻENICA

- kościół fil. p. w. św. Jakuba Apostoła, 1854-55 r., nr rejestru 426/Wlkp/A z dnia 18.10.2006 r., działka nr 118;
- cmentarz katolicki, przykościelny, 1854-55, nr rejestru kościół-634 z dnia 05.09.1989 r. i 426/Wlkp/A z dnia 18.10.2006 r., działka nr 118;
- cmentarz komunalny, nr rejestru. A - 703 z dnia 17.05.1990 r., działka nr 98.

NOWY DWÓR

- dwór, 1839 r., nr rejestru A – 590 z dnia 28.09.1988 r., działka 19/95

POKRZYWNICA

- cmentarz katolicki, nr rejestru A - 635 z dnia 02.10.1989 r., działka nr 92

RÓŻA WIELKA

- kościół par. p. w. św. Trójcy, 1830-32 r., nr rejestru 90/Wlkp/A z dnia 23.03.2002 r., działka nr 266;
- cmentarz katolicki, przykościelny, 1830-32 r., nr rejestru 90/Wlkp/A z dnia 23.03.2002 r., działka nr 266.

SKRZATUSZ

- kościół par. p. w. Wniebowzięcia NMP, 1687-94 r. nr rejestru nr rejestru A-215 z dnia 11.11.1959 r., działka nr 164;
- cmentarz katolicki, XIX/XX w., nr rejestru A - 615 z dnia 25.07.1989 r., działka nr 155;
- dwór, poł. XIX w., nr rejestru A – 614 z dnia 30.08.1966 r. działka nr 473, 474/1, 474/4;
- park dworski, 2 poł. XIX w., nr rejestru A – 488 z dnia 29.09.1982 r. działka nr 370/1, 370/2, 371/1, 373/2, 374/4, 375,375/8, 375/9, 466, 469, 473, 474/1, 474/3, 474/4, 508.

STARA LUBIANKA

- kościół par. p. w. Podwyższenia Krzyża, 1854-55 r., nr rejestru nr rejestru A-771 z dnia 12.12.1995 r., działka nr 611;
- plebania, ul. Kościuszkowców nr 7, 1850 r., nr rejestru nr rejestru A-772 z dnia 12.12.1995 r., działka nr 80;
- zespół dworski, XIX/XX w., nr rejestru nr rejestru A-73 z dnia 23.07.1976 r.: dwór, park, działka 8/3, kuźnia – wozownia- nr rejestru A-267 z 21.10.1978 r., działka nr 8/3.

SZYDŁOWO

- kościół ewangelicki ob. rzymskokatolicki, par. p.. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy, 1868 r. nr rejestru 126/Wlkp/A z dnia 04.04.2003 r., działka nr 205;
- cmentarz katolicki, nr rejestru A-691 z dnia 04.04.1990., działka nr 201.

TARNOWO

- cmentarz ewangelicki, nr rejestru. A – 611 z dnia 19.07.1989 r., działka nr 45

ZABRODZIE

- cmentarz ewangelicki, nr rejestru. A – 612 z dnia 19.07.1989 r., działka nr 12

ZAWADA

- kościół fil. p. w. św. Jana Chrzciciela, XVII w., nr rejestru A-354/60 z dnia 28.08.1961 r., działka nr 177

3.2. Wykaz obiektów zabytkowych nieruchomości (gminna ewidencja zabytków)

Wykaz obiektów znajdujących w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Szydłowo zamieszczono w załączniku nr 1 do niniejszego programu.

3.3. Zespoły najcenniejszych zabytków ruchomych na terenie gminy (wpisane do rejestru zabytków – wykaz zespołów zabytków ruchomych)

SKRZATUSZ kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP

Do rejestru zabytków wpisany jest barokowy wystrój i wyposażenie kościoła ogółem 58 pozycji w tym ołtarze, wyroby rzemiosła, rzeźby, polichromie, portrety trumienne pod numerem 216 i 58/B decyzjami z dnia 11.11.1959 r. i 20.11.1970r. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Koszalinie.

ZAWADA, kościół filialny p.w. Św. Jana Chrzciciela

Do rejestru zabytków wpisany jest barokowy wystrój i wyposażenie kościoła ogółem 9 pozycji w tym ołtarz, ambona pod numerem 715-727 B decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Pile z dnia 26.10.1982 r.

LEŻENICA kościół filialny p. w. św. Jakuba

Z wyposażenia kościoła do rejestru zabytków wpisane są ołtarze: główny i dwa ołtarze boczne w tym jeden z 2 poł. XIX w., lichtarz , feretron pod numerem 632-636 B decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Pile z dnia 27.09.1982 r.

POKRZYWNICA kościół filialny p.w. św. Michała Archaniola

Wyposażenie kościoła obejmujące m.in. ołtarze, feretron, dzwon wpisane do rejestru pod numerami 666-673B i 696-697 B z decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Pile z dnia 14.10.1982r.

RÓŻA WIELKA kościół parafialny p.w. św. Trójcy

Z wyposażenia kościoła z XIX w. do rejestru zabytków wpisane są ołtarze główny i dwa ołtarze boczne, konfesjonał, rzeźby, feretron, lichtarz itp. pod numerem 678-689 B decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Pile z dnia 14.10.1982 r.

STARA ŁUBIANKA kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego

Z XIX wiecznego wyposażenia kościoła do rejestru zabytków wpisane są ołtarz główny, dwa ołtarze boczne, ambona, organy, rzeźba św. Florian pod numerem 1454 B decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Pile z dnia 22.07.1996r.

SZYDŁOWO kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy

Z XIX wiecznego wyposażenia kościoła do rejestru zabytków wpisane są chrzcielnica, dwie pasyjki, feretron i inne drobne elementy pod numerem 690 - 694 B decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Pile z dnia 20.10.1982 r.

Dodatkowo w ewidencji zabytków ujętych jest 94 obiektów znajdujących się w w/w kościołach: głównie kościoły p.w. Wniebowzięcia NMP w Skrzatuszu i p.w. św. Trójcy w Róży Wielkiej.

3.4. Krajobraz kulturowy (obszarowe wpisy do rejestru zabytków, parki kulturowe, parki krajobrazowe – wykaz)

Krajobraz kulturowy to przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze (art. 3, pkt. 14 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). W celu jego ochrony oraz zachowania

wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej cytowana wyżej ustawa przewiduje ochronę poprzez wpis do rejestru zabytków cennych kulturowo struktur przestrzennych – układów urbanistycznych i ruralistycznych oraz krajobrazów kulturowych (art. 6ust. 1, pkt. 1 lit. a i b ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). Ochrona krajobrazu kulturowego powinna być komplementarna dla form ochronnych krajobrazu przyrodniczego wynikających ze stosownych przepisów o ochronie przyrody.

Obszar gminy Szydłowo posiada w swoich granicach terytorialnych obszary chronionego krajobrazu.

Obszary chronionego krajobrazu:

Północno-wschodnia część gminy oraz fragment wzgórz moreny czołowej w rejonie Dolaszewa i Zawady położona jest w granicach obszarów chronionego krajobrazu „Pojezierze Wałeckie i Dolina Rzeki Gwdy”.

3.5. Zabytki archeologiczne

3.5.1. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków

Na terenie gminy Szydłowo brak jest stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.

3.5.2 Wykaz stanowisk o własnej formie krajobrazowej

Na terenie gminy nie zarejestrowano stanowisk o własnej formie krajobrazowej.

3.5.3. Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Archeologicznych łącznie z ich funkcją oraz krótką analizą chronologiczną (opis koncentracji stanowisk archeologicznych – uwarunkowania fizjograficzne)

Wykaz zabytków archeologicznych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Archeologicznych Gminy Szydłowo zamieszczono w załączniku nr 2 do niniejszego programu.

Zabytek archeologiczny, to zabytek nieruchomy, będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów lub zabytek ruchomy, będący tym wytworem(art. 3 pkt. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

Zabytki archeologiczne są częścią dziedzictwa kulturowego. Na zasób zabytków archeologicznych składają się zarówno tzw. stanowiska archeologiczne – warstwy kulturowe i obiekty archeologiczne, jak i ruchome zabytki z nich pochodzące oraz skarby. Europejska konwencja o ochronie archeologicznego dziedzictwa kulturowego uznaje je jako źródło „zbiorowej pamięci europejskiej i instrument dla badań historycznych i naukowych”.

Podstawową i wiodącą metodą ewidencjonowania stanowisk archeologicznych jest ogólnopolski program badawczo – konserwatorski Archeologiczne Zdjęcie Polski (AZP). Program ten systematyzuje dotychczasowy zasób wiedzy o rozpoznaniu archeologicznym terenu poprzez obserwację archeologiczną oraz uwzględnianie informacji zawartych w archiwach, zbiorach muzealnych, instytucjach i publikacjach. Zbiór dokumentacji AZP, reprezentujący ewidencję zasobów archeologicznych, jest otwarty i ciągle uzupełniany w procesie archeologicznego rozpoznania kraju. Do zbioru włączane są nowe Karty Ewidencyjne Zabytków Archeologicznych w wyniku odkrywania nowych reliktyw przeszłości podczas badań archeologicznych o różnym charakterze, zbiór ten jest także weryfikowany i uzupełniany o wszystkie bieżące informacje. W ten sposób dokumentacja

stanowisk archeologicznych utworzona w programie AZP jest źródłem najbardziej aktualnej wiedzy o terenie.

Pod względem morfologicznym (wg fizyczno-geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego, 2000) gmina Szydłowo położona jest w prowincji Niż Środkowoeuropejski, podprowincji Pobrzeże Południowobałtyckie, w makroregionie Pojezierze Południowopomorskie, w obrębie dwóch mezoregionów: Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy. Pojezierze Wałeckie obejmuje południowo-zachodnią część gminy. Mezoregion charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu. Obszar pokrywa gęsta sieć rzeczna, liczne jeziora rynnowe i wytopiskowe. W obrębie wysoczyzny morenowej występuje duża liczba zagłębień bezodpływowych wypełnionych wodą lub zabagnionych. Dolina Gwdy, obejmuje swym zasięgiem fragment południowej części gminy oraz tereny północno-wschodnie. Występuje tu równinny lub lekko falisty krajobraz porozcinany licznymi, stromymi dolinami rzecznyymi: Gwdy, Rurzyca, Piławy, Dobrzyca oraz Rudy (Piły). W obrębie dolin występują piaszczyste terasy związane z kolejnymi etapami ich rozwoju. W południowej części gminy Szydłowo dodatkowo występują podmokłe płaszczyny zastoiskowe (Bagno Dolaszewo, Bagno Kotuń).

Elementem geomorfologicznym w znacznej mierze wyznaczającym lokalizowanie się osadnictwa pradziejowego na omawianym terenie była rozległa dolina rzeki Dobrzyca, szczególnie zaś jej południowa i centralna strefa. Rejonem skoncentrowanego osadnictwa są stoki i krawędzie dolin cieków Kotuń, Kręcicy i Łomnicy oraz rozwinięte zbocza doliny Dobrzyca. Wyrazne skupisko pozostałości po dawnym osadnictwie odnotowuje się w okolicy wsi Stara Łubianka, wokół rozciągających się tam cieków wodnych i podmokłych łąk.

Najstarsze ślady osadnictwa wiążą się z okupowaniem przez krótkotrwałe obozowiska ludności pochodzącej z epoki kamienia, tj. mezolitu (10 tys. – 6 tys. p.n.e.), między innymi w Dolaszewie. Wyrazne pozostałości po osadnictwie pochodzą z młodszej epoki kamienia, to jest neolitu (4300-1700 p.n.e.). Z różnych stanowisk z tego okresu pochodzą krzemienne i kamienne narzędzia pracy. Wśród punktów osadniczych pochodzących z okresu neolitu szczególną wartość reprezentuje osadnictwo ze Starej Łubianki. Zasadnicze zmiany w obliczu osadniczym i kulturowym nastąpiły między 1,4 tys. lat p.n.e. a 1,2 tys. lat p.n.e., a więc w środkowym i młodszym okresie epoki brązu, kiedy następuje dynamiczny rozwój kultury łużyckiej. Schyłek osadnictwa łużyckiego oraz pojawienie się kultury pomorskiej wyznacza nowy etap dziejów łączony z wczesną epoką żelaza (VII w. p.n.e. – początek I w. n.e). Uwagę zwracają osady ludności kultury łużyckiej i pomorskiej w okolicach Tarnowa, Dolaszewa i Starej Łubianki. Na przełomie I i II w.n.e. do III w. n.e. nastąpił kolejny etap zasiedlenia omawianego terenu, określanym mianem okresu wpływów rzymskich. Osadnictwo z okresu wpływów rzymskich występuje między innymi w Tarnowie i Starej Łubiance.

W okresie średniowiecza i nowożytności kształtuje się obecny układ miejscowości, stanowiska średniowieczne i nowożytne występujące w pobliżu obecnych miejscowości wyznaczają tym samym ich metrykę. Z okresu wczesnego średniowiecza pochodzi rozległa osada o dużym rozrzucie ceramiki w okolicach w Starej Łubianki.

Najstarszą miejscowością na terenie gminy Szydłowo jest Skrzatusz, wzmiankowany już w XV wieku. Wieś została założona około 1400 roku, przed 1500 rokiem istniała Stara Łubianka. XVI w. metrykę posiadają wsie Nowy Dwór, Pokrzywnica, Szydłowo, Jaraczewo, Róża Wielka, Gądek Młyn, Cyk Młyn, Dolaszewo, Kręcisko, Dobrzyca powstała około 1600 roku. Z XVII w. pochodzą wsie Zawada, Kotuń, Leżenica. Materiał ceramiczny z XVI – XVIII w. występujący wokół wymienionych wsi jest śladem ich nieprzerwanego osadnictwa trwającego do dziś.

4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego

4.1. Stan zachowania i obszary największego zagrożenia zabytków

4.1.1. Stan zachowania zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków

MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	STAN ZACHOWANIA
COCH	PARK DWORSKI BRYŚ	4
DOLASZEWO	CMENTARZ KATOLICKI	4
DOLASZEWO	CMENTARZ KATOLICKI PRZYKOŚCIELNY	4
JARACZEWO	DWÓR	3
KOTUŃ	DWÓR	2
KRĘPSKO	KOŚCIÓŁ FIL. P.W. MB CZĘSTOCHOWSKIEJ	4
KRĘPSKO	CMENTARZ KATOLICKI	4
KRĘPSKO	CMENTARZ EWANGELICKI	4
LEŻENICA	KOŚCIÓŁ FIL. P.W. ŚW. JAKUBA APOSTOŁA WRAZ Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	4
LEŻENICA	CMENTARZ KATOLICKI	4
NOWY DWÓR	DWÓR	3
POKRZYWNICA	CMENTARZ KATOLICKI	4
RÓŻA WIELKA	KOŚCIÓŁ PAR P.W ŚW. TRÓJCY WRAZ Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	4
SKRZATUSZ	KOŚCIÓŁ PAR P.W. WNIEBOWZIĘCIA NMP	5
SKRZATUSZ	CMENTARZ KATOLICKI	3
SKRZATUSZ	DWÓR	3
SKRZATUSZ	PARK DWORSKI	3
STARA ŁUBIANKA	KOŚCIÓŁ PAR P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA	4
STARA ŁUBIANKA	PLEBANIA	4
STARA ŁUBIANKA	ZESPÓŁ DWORSKI:	

	DWÓR Z PARKIEM, KUŹNIA - WOZOWNIA	4 3
SZYDŁOWO	KOŚCIÓŁ PAR P.W. MB NIEUSTAJĄCEJ POMOCY	4
SZYDŁOWO	CMENTARZ KATOLICKI	4
TARNOWO	CMENTARZ EWANGELICKI	3
ZABRODZIE	CMENTARZ EWANGELICKI	3
ZAWADA	KOŚCIÓŁ FIL. P.W. ŚW. JANA CHRZCICIELA	4

Źródło: Raport o stanie zabytków w gminie Szydłowo –Piła, maj 2004 r. zaktualizowany w 2016 r.

LEGENDA:

Bardzo zły - 1

Zły - 2

Dostateczny - 3

Dobry - 4

Bardzo dobry - 5

COCH

Park dworski Bryś, założony 1 poł. XIX wieku, znajduje się w południowej części osady, ma zachowany staw i starodrzew, obiekt zagospodarowany, otoczony stałą opieką. Własność prywatna.

DOLASZEWO

Cmentarz katolicki założony w XIX wieku, na wsch. obrzeżu wsi., jego obszarze zachowane resztki historycznego drzewostanu i pozostałości nagrobków. Własność kościelna

Cmentarz katolicki, przykościelny, założony w 1832 roku wokół niewielkiego kościoła p.w. Zwiastowania NMP, od strony drogi mur kamienny z bramą. Od strony zach. na granicy cmentarza drewniana dzwonnica. Własność kościelna.

JARACZEWO

Dwór wzniesiony w 4 ćw. XIX wieku, na rzucie prostokąta, parterowy z poddaszem użytkowym, część centralna nakryta dachem dwuspadowym, z wystawką na osi, elewacje otynkowane z ozdobnymi opaskami okiennymi i narożnymi boniowaniami. Obiekt nieużytkowany, wymaga podjęcia prac remontowych. Własność prywatna.

KOTUŃ

Dwór, wzniesiony w 2 poł. XIX wieku, na rzucie prostokąta, piętrowy, nakryty dachem kopertowym. Obiekt nieużytkowany, wymaga podjęcia prac zabezpieczających następnie remontowych. Własność prywatna.

KRĘPSKO

Kościół filialny p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej, wzniesiony na pocz. XIX wieku, przy bocznej drodze wiejskiej. Świątynia salowa z wieżą nad zach. częścią nawy, elewacje tynkowane. Od wsch. wtórnie dobudowana salka katechetyczna ob. pełniąca rolę zakrystii. Obiekt wyremontowany w końcu lat 90-tych XX wieku. Własność kościelna.

Cmentarz katolicki, ob. komunalny, założony w poł. XIX wieku na pn.-zach. krańcu wsi, użytkowany z zachowanymi częściowo historycznymi nagrobkami i drzewostanem. Własność komunalna.

Cmentarz ewangelicki, założony na przełomie XVIII i XIX wieku, obecnie nieużytkowany, na pd. od kościoła, z zachowanym drzewostanem i śladowo istniejącymi nagrobkami. Na terenie cmentarza dzwonnica złożona z czterech murowanych słupów zwieńczonych metalową konstrukcją, na której zawieszono dzwony. Teren cmentarza porośnięty samosiewkami. Własność komunalna.

LEŻENICA

Kościół filialny p. w. św. Jakuba Apostoła, wzniesiony w latach 1854-55, z prostokątną nawą i trójbocznie zamkniętym prezbiterium, elewacje ceglane. Od frontu neogotycki szczyt schodkowy. Własność kościelna.

Cmentarz katolicki, przykościelny, założony wraz z kościołem w latach 1854-55, obecnie nieużytkowany jako grzebalny, od strony drogi zachowany kamienny mur z neogotycka brama. Własność kościelna.

Cmentarz komunalny, założony w poł. XIX w. jako katolicki, użytkowany, z zachowanym częściowo historycznym drzewostanem i nagrobkami. Własność komunalna.

NOWY DWÓR

Dwór, zbudowany w 1839 r., na rzucie prostokąta, dwukondygnacyjny, z wysokim podpiwniczeniem, nakryty dachem dwuspadowym. Obiekt nieużytkowany, wymaga podjęcia adaptacyjnych i remontowych. Własność prywatna.

POKRZYWNICA

Cmentarz katolicki, założony w poł. XIX w. wokół kościoła fil. p. .św. Michała Archanioła, nieużytkowany jako grzebalny, wzdłuż kamiennego muru kościelnego zachowany historyczny drzewostan. Własność kościelna.

RÓŻA WIELKA

Kościół parafialny p.w. św. Trójcy, wzniesiony w latach 1830-32, na rzucie prostokąta z wieżą do zach. nad kruchtą i prezbiterium od wsch., elewacje otynkowane, malowane. W latach 2002-2003 wykonano malowanie hełmu wieży oraz jej remont, z częściową wymianą tynków i usunięciem złuszczonej farby z elewacji, malowanie ścian zewnętrznych, naprawa stolarki okiennej, naprawę pokrycia dachowego i malowanie elewacji. Własność kościelna.

Cmentarz katolicki, przykościelny, założony w latach 1830-32, wraz z kościołem ob. nieużytkowany jako grzebalny. Od frontu i od strony prezbiterium zachowane kamienne mury. Własność kościelna.

SKRZATUSZ

Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP, wzniesiony został w latach 1687-94 z fundacji Wojciecha Konstantego Brezy jako wotum dziękczynne za zwycięstwo pod Wiedniem i miejsce kultu Matki Boskiej Bolesnej. Obiekt zbudowany został w stylu barokowym, salowy, z prezbiterium zamkniętym trójbocznie, z zakrystią od pn., elewacja frontowa artykułowana masywnymi kolumnami w wielkim porządku dostawionymi do ściany, między kolumnami wnęki z figurami świętych. Podziały elewacji bocznych zaznaczone pilastrami. Wnętrze nakryte sklepieniem kolebkowo-krzyżowym ozdobionym barokową polichromią w technice al. fresco, przy ścianach dostawione kolumny kompozytowe zwieńczone figurami apostołów i profilowanym gzymsem. Wyposażenie

kościół barokowe powstałe w XVII i XVIII w. W latach 2004-2014 przeprowadzono kompleksowe prace zabezpieczające, remontowe i konserwatorskie obejmujące zabezpieczenie sklepień i murów, remont więźby dachowej wraz z wymianą pokrycia dachowego na dachówkę ceramiczną karpiówkę, osuszenie fundamentów, remont i malowanie elewacji, założenie nowych rynien i rur spustowych, wymianą stolarek okiennych, złożeniem nowej posadzki, pracami konserwatorskimi powierzchni ścian z ornamentalną dekoracją malarską i ścian pokrytych pobiałami. Własność kościelna.

Cmentarz katolicki, założony na przełomie XIX i XX wieku, użytkowany, z zachowanym częściowo historycznym drzewostanem i nagrobkami. Własność komunalna.

Dwór, wniesiony w poł. XIX wieku, na rzucie prostokąta nakryty wysokim dachem naczółkowym. Obiekt użytkowany przez kilku właścicieli. Na elewacjach zachowane częściowo boniowania, wnętrze przekształcone. Własność prywatna.

Park dworski, założony w 2 poł. XIX wieku. Obiekt przekształcony, zachowane resztki sadu i drzewostanu. Własność prywatna.

STARA ŁUBIANKA

Kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża, wzniesiony w latach 1854-55, na rzucie prostokąta z wysoką wieżą od zach. zwieńczoną iglicowym hełmem, od wsch. trójbocznie zamknięte prezbiterium, elewacje ceglane. Stan zachowania dobry. Obiekt wyremontowany w końcu lat 90-tych. XX wieku. Własność kościelna.

Plebania, ul. Kościuszkowców nr 7, zbudowana w połowie XIX wieku, murowana, na rzucie prostokąta o ceglanych elewacjach. Nakryta dachem dwuspadowym. Stan zachowania dobry. Prace remontowe przeprowadzone w 1996 roku oraz po 2000 roku. Własność kościelna.

Zespół dworski, znajduje się na zach. obrzeżu wsi złożony jest z neoklasycystycznego, murowanego, otynkowanego, dworu powstałego w latach. 1890-1900 r., murowanej kuźni wzniesionej w 1878 roku na dziedzińcu folwarcznym oraz parku założonego w poł. XIX wieku, ograniczony murem od strony drogi. Dwór w stanie bardzo dobrym – remont zakończony w 2014 roku. Park w stanie dobrym. Kuźnia w stanie dostatecznym. Własność prywatna.

SZYDŁOWO

Kościół ewangelicki ob. Rzymskokatolicki, parafialny p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy, wzniesiony w 1868 roku, murowany o ceglanych elewacjach, na rzucie prostokąta z trójbocznie zamkniętym prezbiterium, od frontu wieża zwieńczona wysokim hełmem wieżowym. Stan zachowania obiektu dobry obiekt po pracach konserwatorskich elewacji i wnętrza. Własność kościelna.

Cmentarz katolicki, przykościelny założony w poł. XIX wieku, wokół niewielkiego kościoła p.w. św. Jana Chrzciciela, nieużytkowany, teren trawiasty. Własność kościelna.

TARNOWO

Cmentarz ewangelicki, założony w 2 poł. XIX wieku na wsch. od wsi w lesie, zachowany częściowo drzewostan na granicy cmentarza oraz resztki mogił i nagrobków. Własność komunalna.

ZABRODZIE

Cmentarz ewangelicki, założony w poł. XIX wieku na pd. od wsi w lesie, zachowany częściowo drzewostan na granicy cmentarza oraz resztki nagrobków. Własność komunalna.

ZAWADA

Kościół filialny p. w. św. Jana Chrzciciela, kościół drewniany wzniesiony XVII wieku. Na rzucie prostokąta z trójbocznie zamkniętym prezbiterium, z dobudowaną w 1975 roku zakrystią. W 2001 roku wykonano remont pokrycia dachu, ścian zewnętrznych wraz z szalunkami, izolację fundamentów, remont i malowanie wnętrza wg. dawnej kolorystyki. Własność kościelna.

Wszystkie prace przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków wymagają pozwolenia Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków po uprzednim uzgodnieniu ich zakresu w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków.

4.1.2. Stan zachowania zabytków ruchomych

1) Wpisanych do rejestru zabytków:

SKRZATUSZ kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP

W latach 2010-2011 przeprowadzono prace konserwatorskie przy zespole wystroju i wyposażenia kościoła: ołtarzu głównym, ołtarzach bocznych p.w. św. Rodziny i św. Józefa, Podwyższenia Krzyża Świętego i Anioła Stróża, dwunastu rzeźbach apostołów ustawionych na kolumnach przystawionych do ścian wewnętrznych świątyni oraz polichromiach figuralnych i ornamentalnych na sklepieniu i ścianach kościoła.

W latach 2012-2013 przeprowadzono konserwację przy gotyckiej figurze Matki Boskiej Bolesnej (Pieta).

W 2014 roku przeprowadzono konserwację malowanych ławek oraz polichromii sklepienia w zakrystii.

W latach 2015-2016 wykonano konserwację barokowej polichromii przedstawiającej historię i cuda Piety skrzatuskiej namalowanej na ścianie północnej i południowej prezbiterium.

ZAWADA kościół filialny p.w. Św. Jana Chrzciciela

Ołtarz główny po pracach konserwatorskich w 2002 roku. Ambona przeniesiona za ołtarz główny.

LEŻENICA kościół filialny p. w. św. Jakuba

Stan zachowania wyposażenia kościoła wpisanego do rejestru zabytków dostateczny. W 2013 roku zakonserwowany został obraz św. Jakuba z ołtarza głównego.

POKRZYWNICA kościół filialny p.w. św. Michała Archanioła

Stan zachowania wyposażenia kościoła wpisanego do rejestru zabytków ołtarza głównego i bocznych, chrzcielniczy dostateczny.

RÓŻA WIELKA kościół parafialny p.w. św. Trójcy

Z wyposażenia kościoła z XIX w. do rejestru zabytków wpisane są ołtarze główny i dwa ołtarze boczne, konfesjonał, rzeźby feretron, lichtarz itp. Stan zachowania przedmiotowych obiektów jest dość dobry.

STARA ŁUBIANKA kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego

Wyposażenie w stanie dobrym, obrazy po konserwacji przeprowadzonej w latach 1996-1999. Szafy ołtarzowe przemalowane w 1999 r. Ostatnio wykonano konserwację organów.

SZYDŁOWO kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy

Stan zachowania wyposażenia kościoła wpisanego do rejestru zabytków dostateczny.

2) Ujętych w ewidencji zabytków WWKZ

Stan zewidencjonowanych zabytków w Kościele parafialnym p.w. Wniebowzięcia NMP w Skrzatusz i w kościele parafialnym p.w. św. Trójcy w Róży Wielkiej obejmujący pozostałe wyposażenie nie ujęte w rejestrze zabytków jest dostateczny.

4.1.3. Stan zachowania dziedzictwa archeologicznego oraz istotne zagrożenia dla zabytków archeologicznych

Zabytki archeologiczne stanowią najlichnieszą grupę wśród zabytków.

Na zasób zabytków w gminie Szydłowo składają się cmentarzyska, osady, oraz nawarstwienia kulturowe w miejscowościach historycznych. Wszystkie ujęte są w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Stanowiska archeologiczne nie wpisane do rejestru zabytków, ujawnione głównie podczas badań AZP, stanowią podstawową i najlichnieszą grupę, która składa się na archeologiczne dziedzictwo kulturowe i należą do najbardziej narażonych na zniszczenie. Najlepiej zachowane są stanowiska archeologiczne położone na nieużytkach, terenach niezabudowanych oraz terenach zalesionych.

W myśl art. 6 pkt. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wszystkie zabytki archeologiczne – bez względu na stan zachowania, podlegają ochronie i opiece.

Najtrudniej chronić stanowiska płaskie, nie zaakcentowane na powierzchni ziemi. Aktualnie zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych są inwestycje budowlane i przemysłowe, nielegalna eksploatacja żwirowni. Istotne zagrożenie dla zachowania substancji zabytkowej stanowisk archeologicznych, zlokalizowanych w obrębie pól uprawnych, stanowi głęboka orka. Niektóre zagrożenia pojawiły się w ciągu ostatnich lat, jak na przykład działalność tzw. poszukiwaczy skarbów z wykrywaczami metali, których rozmiarów nie potrafimy ocenić. Wiele zagrożeń wynika z przyspieszonego rozwoju gospodarczego, jak już wspomniano użycie ciężkiego sprzętu w rolnictwie, rozwój budownictwa na obrzeżach miast, budowa dróg. A zatem, podstawowym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych oraz nawarstwień kulturowych są wszelkie inwestycje związane z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, które wymagają prowadzenia prac ziemno-budowlanych.

Aby zapobiec zniszczeniu stanowisk archeologicznych, prace ziemne prowadzone w strefie ochrony stanowisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków często wymagają prowadzenia badań archeologicznych zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi określonymi przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Jest to szczególnie ważne podczas takich inwestycji jak budowa obwodnic, dróg, zbiorników retencyjnych, kopalń kruszywa, gdyż inwestycje te z uwagi na szerokopłaszczyznowy charakter prac ziemnych, w bezpowrotny sposób niszczą substancję zabytkową i obiekty archeologiczne.

Przebudowa układów ruralistycznych i założeń pałacowo-parkowych prowadzi często do naruszenia średniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych. W związku z tym ochronę układów ruralistycznych należy rozpatrywać łącznie z ochroną nawarstwień kulturowych. Badania archeologiczne podczas inwestycji prowadzonych w obrębie historycznych miejscowości umożliwiają dokumentowanie oraz przeprowadzenie ich analizy stratygraficznej i chronologicznej. Pozyskane źródła archeologiczne wnoszą często zupełnie nowe informacje do dziejów miejscowości. Pozwalają skorygować, uszczegółwić

i potwierdzić dane ze źródeł pisanych. Pozyskany w trakcie badań materiał ruchomy umożliwi uzupełnienie danych o kulturze materialnej mieszkańców.

Zagrożeniem dla dziedzictwa archeologiczne jest też rozwój turystyki zwłaszcza nad rzekami, jeziorami i w obszarach leśnych. Tereny te, atrakcyjne pod względem rekreacyjnym obecnie, często były również okupowane przez ludzi w pradziejach i wczesnym średniowieczu. Dostęp do wody, który stanowił podstawę egzystencji osadniczej umożliwił tworzenie niezwykle licznych osad o metryce sięgającej od epoki kamienia po czasy nowożytne. W związku z tym, dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego ważne jest wypełnianie przez inwestorów wytycznych konserwatorskich zawartych w decyzjach Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

4.1.4. Obszary największego zagrożenia dla zabytków w gminie

1) Nieruchomych

Na terenie gminy Szydłowo występuje 33 zewidencjonowanych zabytkowych cmentarzy w tym 12 wpisanych do rejestru zabytków. Przeważają cmentarze ewangelickie 24 obiekty w tym 3 wpisane do rejestru zabytków. Jest to najbardziej zagrożony pod względem konserwatorskim obszar. Cmentarze te w przeważającej większości są nieczynne i nie zagospodarowane, więc ulegają postępującej degradacji. Wiele z nich jest nieogrodzonych stąd pozostałości starych nagrobków i metalowych krat z uwagi na łatwy dostęp oraz na zarosnięcie samosiejkami i licznymi krzewami są zagrożone kradzieżą

Znacznym zagrożeniem dotyczącym układów ruralistycznych, folwarcznych oraz pojedynczych obiektów architektury znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków jest degradacja zabytkowej substancji spowodowana wymogami współczesnej cywilizacji. Wymiana historycznej tkanki budynków w postaci oryginalnych drewnianych stolarek okiennych i drzwiowych, ceramicznego pokrycia dachowego, a także pozbawianie budynków ich pierwotnych dekoracji architektonicznych negatywnie wpływa nie tylko na same obiekty, ale także na zabytkowe wnętrza miejscowości. Zagrożenia te związane są nie tylko z wymianą stolarek okiennych i drzwiowych, ale także powiązane niejednokrotnie z powiększeniami otworów okiennych bądź ich zamurowaniami, a także niekontrolowanymi rozbudowami zniekształcając w ten sposób zabytkowy wizerunek zabudowy poszczególnych miejscowości.

2) Archeologicznych

Największym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych oraz nawarstwień kulturowych na terenie gminy Szydłowo, są jak już wspomniano wcześniej, wszelkie inwestycje związane z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, które wymagają prowadzenia szeroko płaszczyznowych prac ziemno-budowlanych.

Należą do nich między innymi planowane na najbliższe lata inwestycje:

- budowa oczyszczalni ścieków w Cochu,
- realizacja ścieżek rowerowych łączących Gminę Szydłowo z miastem Piła i ścieżek łączące miejscowości z terenu Gminy Szydłowo.

Ponadto planowane w poszczególnych wsiach

- rozbudowa kanalizacji sanitarnej,
- budowa kanalizacji deszczowej,
- rozbudowa oświetlenia ulicznego,
- rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej,
- remonty i budowa dróg oraz chodników.

W celu ochrony stanowisk archeologicznych oraz pradziejowych, średniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych niezbędne jest uzgadnianie oraz wypełnianie przez inwestorów wytycznych konserwatorskich zawartych w decyzjach i opiniach Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

4.2. Uwarunkowania wynikające ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłowo

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szydłowo przyjęte zostało uchwałą Nr XIX/5/2001 Rady Gminy Szydłowo z dnia 20 lutego 2001 r.

W myśl przepisów ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym głównym zadaniem jest określenie polityki przestrzennej gminy (art. 6 ust. 1) z uwzględnieniem, między innymi uwarunkowań wynikających z przepisów szczegółowych dotyczących występowania obiektów i terenów chronionych.

Zadania określają politykę przestrzenną i kierunki zagospodarowania, a szczególnie ładu przestrzennego, walorów krajobrazowych, ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury oraz ochrony środowiska przyrodniczego.

Podstawowym celem strategicznym rozwoju gminy Szydłowo jest „zrównoważony rozwój” czyli wielofunkcyjny rozwój gminy poprzez równorzędny rozwój gospodarki rolnej i leśnej, osadnictwa, działalności produkcyjnej i turystyki przy zachowaniu i utrzymaniu wysokich walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Rozwój ten powinien uwzględniać zachowanie właściwych relacji między celami szczegółowymi, którymi są:

Cele ekonomiczne

Cele społeczne

Cele przyrodnicze

Cele kulturowe

- 1) Zachowanie tożsamości kulturowej obszaru,
- 2) Zachowanie przestrzeni o walorach krajobrazowo-kulturowych.

Przy kształtowaniu nowej struktury osadniczej należy:

- zachować ład przestrzenny dostosowując wysokość i gabaryty nowych obiektów do istniejącej zabudowy,
- zachować chronione układy urbanistyczne wsi: Skrzatusza, Szydłowa, Starej Łubianki, Kotunia, Krępska, Leżenicy, Pokrzywnicy, Róży Wielkiej i Zawady,
- bezwzględnie zachować zabytkowe obiekty i zespoły oraz obiekty i zespoły chronione.

Dla terenów położonych w strefie wypoczynkowo-przyrodniczej przy wyznaczaniu terenów pod zabudowę wypoczynkowo-rekreacyjną należy:

- wykluczyć z zagospodarowania i bezwzględnie zachować tereny przyrodnicze objęte ochroną prawną,
- chronić obszary objęte ochroną dziedzictwa kulturowego.

Jako główne zasady i kierunki w zakresie zagospodarowania przyjęto:

- zachowanie chronionego układu urbanistycznego wsi i ochrona obiektów zabytkowych i chronionych,
- porządkowanie i uzupełnianie istniejącej zabudowy,
- zachowanie ładu przestrzennego przy lokalizacji nowej zabudowy poprzez nawiązanie gabarytami i wysokością do zabudowy w sąsiedztwie.

Poszczególne wyżej wymienione sfery obejmują swym zasięgiem obszary, na których będą obowiązywać następujące zasady:

- ograniczenia w wykorzystaniu środowiska przyrodniczego dla celów gospodarczych,

- zabudowy,
- odprowadzania ścieków,
- prawnej ochrony obszarów przyrodniczych i kulturowych.

Studium odnosi się do zabytków wpisanych do rejestru zabytków oraz objętych ochroną konserwatorską występujących na terenie gminy Szydłowo.

Przykładem architektury barokowej w Wielkopolsce, jest kościół w Skrzatuszu wraz z otoczeniem. Drugim obiektem o równie starej metryce jest XVII- wieczna kaplica św. Jana Chrzciciela w Zawadzie należąca do malejącej grupy świątyń drewnianych w Polsce, warta szczególnej uwagi ze względu na budulec i swą archaiczną formę.

Proponowane zmiany w obiektach winny zachowywać ich historyczną formę wraz z gabarytami, detalami architektonicznymi, wykrojami otworów oraz pokryciem dachu dachówką.

Degradacji uległy istniejące podworskie budynki folwarczne (Kotuń, Róża Mała, Skrzatusz). Zagospodarowując tereny wsi należy dążyć do zachowania historycznych układów urbanistycznych: Skrzatusza, Zawady, Szydłowa, Starej Łubianki, Kotunia, Róży Wielkiej, Leżenicy, Pokrzywnicy, Krępska. Na ich obszarze należy bezwzględnie zachować w dobrym stanie obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz dążyć do utrzymania skali i charakteru zabudowy wraz z obiektami objętymi ochroną konserwatorską.

4.3. Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłowo

Gmina Szydłowo nie posiada ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego. Obowiązują 43 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla fragmentów miejscowości w gminie, z czego 11 dotyczy terenów w miejscowości Dolaszewo, 10 w Szydłowie, 6 obejmujące tereny we wsi Dobrzyca, 5 we wsi Stara Łubianka, 3 we wsi Jaraczewo, po 2 we wsi Krępsko i Tarnowo oraz pojedyncze obejmujące tereny we wsiach Kotuń, Leżenica, Skrzatusz i Zawada. Plany te są podstawą procesów inwestycyjnych na obszarach, które obejmują. Inwestycje w gminie Szydłowo, na obszarach pozbawionych planów zagospodarowania przestrzennego, wykonywane są na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Spśród wymienionych wyżej planów zagospodarowania przestrzennego 8 zawiera zapisy dotyczące ochrony zabytków archeologicznych lub zabytków nieruchomych. Należą do nich:

1) Uchwała Nr XI/19/96 z 20 czerwca 1996 r., w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłowo w obrębie wsi Dobrzyca.
§ 5- rozpoczęcie robót ziemnych należy zgłosić WKZ w Pile.

2) Uchwała Nr VII/57/11 z 22 czerwca 2011 r., w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłowo, obręb Dolaszewo dla działki o nr geodezyjnym 410.

Rozdział 3, Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, § 7. 1., p.2.: Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego ustala się obowiązek uzgadniania z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Poznaniu prac ziemnych związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, celem ustalenia obowiązującego inwestora zakresu prac archeologicznych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

3) Uchwała Nr XL/281/10 z 26 marca 2010 r., w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 3/3 położonej w obrębie Jaraczewo - gmina Szydłowo.

Rozdział IV, Ustalenia z zakresu ochrony środowiska i ochrony dziedzictwa kulturowego, § 9 W zakresie ochrony środowiska: Na terenie objętym planem znajdują się stanowiska archeologiczne będące pod ochroną konserwatorską. W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego ustala się obowiązek uzgadniania z właściwym konserwatorem zabytków prac ziemnych związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, w obrębie stanowisk wskazanych na rysunku planu w celu ustalenia obowiązującego inwestora zakresu prac archeologicznych.

4) Uchwała Nr VIII/22/03 z 26 września 2003 r., w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłowo w rejonie wsi Skrzatusz.

§ 3. 1. Kościół pw. NMP wraz z otoczeniem i wystrojem wnętrza wpisany jest do rejestru zabytków.

2. Dla terenu usług socjalnych ustala się

1) Zakaz dobudowy do istniejącego budynku kościoła wszelkich obiektów kubaturowych oraz zakaz przebudowy bryły kościoła

2) Wszelkie prace remontowe i modernizacyjne należy uzgodnić i uzyskać zezwolenie

3) właściwego organu konserwatora zabytków

4) dopuszcza się przebudowę, rozbudowę, lub modernizację istniejących obiektów ołtarzy

5) polowych z uwzględnieniem zapisu w poz. 2)

6) Zachować istniejący drzewostan od strony północnej i południowej

§ 10. Wszelkie prace projektowe i realizacyjne na terenie objętym zmianą planu wymagają uzgodnienia i pozwolenia właściwych organów konserwatorskich.

5) Uchwała Nr XLIII/30/02 z 9 sierpnia 200240 r., w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłowo na obszarze wsi Stara Łubianka - dla terenu zabudowy produkcyjno - usługowej działki o numerach geodezyjnych 8/9, 8/8, 8/7, 8/4, 8/3.

§ 4. 1. Na obszarze objętym zmianą planu – ustala się strefę ochrony konserwatorskiej, w której obowiązują następujące ustalenia szczegółowe:

1) zachowanie następujących obiektów, stanowiących dobra kultury

a) zabytkowego pałacu

b) zabytkowej kuźni

c) zabytkowego spichlerza

d) zabytkowej gorzelni

e) zabytkowego parku dworskiego

2) Do rejestru zabytków zostały wpisane następujące obiekty:

a) zabytkowy dwór z parkiem pod nr A 73 z 23.07.1976 r.

b) zabytkowa kuźnia pod nr A 267 z 21.10. 1978 r.

3) Wszelkie prace remontowe, adaptacyjne, wycinki drzew, gradzenie, nowe nasadzenia muszą być uzgodnione z właściwym miejscowo Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;

5) Prawo do rozbudowy i przebudowy istniejących obiektów nie stanowiących dóbr kultury w zakresie uzgodnionym z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;

6) Gabaryty i proporcje obiektów, kolorystyka elewacji i zastosowane materiały elewacyjne, pokrycia dachowe, detal architektoniczny oraz nawierzchnie placów, jezdni i chodników , obiekty małej architektury i naziemne urządzenia infrastruktury techniczne muszą harmonizować z zabudowa otoczenia lub być w udokumentowany sposób uzasadniony historycznie.

2. Ustala się granice ochrony zabytkowego założenia (...) oraz granice konserwatorska parku pałacowego, która zawiera się w pierwotnej granicy parku pałacowego.

Do wyżej wymienionego parku obowiązują następujące ustalenia:

Wyznacza się strefę ochrony ekologicznej w odległości 30 mb od granicy parku od strony ulicy Łąkowej.

W przyszłości należy opracować projekt rewaloryzacji parku.

Nasadzenie drzew należy zachować i całą starannością należy prowadzić pielęgnację i ochronę roślin i drzew.

§ 5.1. Prawo lokalizacji w budynku pałacowym działalności usługowej ograniczonej do zakresu usług administracji, oświaty doradztwa rolniczego, kultury

2. Prawo do rozbudowy lub przebudowy istniejącego budynku mieszkalnego w zakresie uzgodnionym z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

3. Wszelkie prace remontowe, adaptacyjne, wycinki drzew, gradzenie, musza być uzgodnione i uzyskać pozwolenie właściwego miejscowo Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

6) Uchwała Nr XIII/62/07 z 30 października 2007 r., w sprawie zmiany do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek nr 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 582, 583, 584, 585, 586 w Starej Łubiance, gmina Szydłowo.

§ 2. 1 Ustala się następujące przeznaczenie terenów:

3) w celu ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego ustala się obowiązek uzgadniania z właściwym miejscowo wojewódzkim konserwatorem zabytków prac ziemnych związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu. Zakres prac archeologicznych obowiązujących inwestora należy uzgodnić przed uzyskaniem decyzji o pozwoleniu na budowę.

7) Uchwała Nr VII/56/11 z 22 czerwca 2011 r., w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłowo na obszarze wsi Stara Łubianka.

§ 12. Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego na obszarze objętym planem ustala się obowiązek uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na badania archeologiczne, które należy uzyskać przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę.

8) Uchwała Nr IV/28/11 z 10 lutego 2011 r., w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłowo - Szydłowo, osiedle budownictwa jednorodzinne.

Rozdział 3. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

§ 14. Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego ustala się obowiązek uzgadniania z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Poznaniu Delegatura w Pile prac ziemnych związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu celem ustalenia obowiązującego inwestora zakresu prac archeologicznych

Zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wynikają z treści zawartej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i każdorazowo są uzgadniane z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

4.4. Uwarunkowania wynikające ze „Strategii Rozwoju Gminy Szydłowo na lata 2010-2021”.

„Strategii Rozwoju Gminy Szydłowo na lata 2010-2021” podjęta została Uchwałą Nr XLVI/326/10 Rady Gminy Szydłowo z dnia 28 października 2010 roku. Określiła wizje i priorytety strategii rozwoju gminy, do których należy dążyć w perspektywie najbliższych kilkunastu lat. Strategia formułuje cele strategiczne, ujmuje główne kierunki działania samorządu wskazując jednocześnie priorytety tej działalności i kierunki rozwoju gminy w najbliższych latach. Misja Gminy Szydłowo została sformułowana w następujący sposób:

„Misją gminy Szydłowo jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców oraz konkurencyjności gospodarki gminy, poprzez aktywizację gospodarczą, rozwój infrastruktury technicznej, poprawę stanu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców, w tym również wzmocnienie jej funkcji turystycznej przy zachowaniu zasad ekorozwoju”.

W schemacie celów strategicznych i programów operacyjnych, w jednym z celów generalnych: Rozwój infrastruktury technicznej, społecznej, kulturowej, turystycznej i sportowej(program 2/3) ujęto: Wspieranie projektów zachowania gminnego dziedzictwa kulturowego. W Katalogu zadań i celów inwestycyjnych Strategii Rozwoju Gminy Szydłowo dla każdego z sołectw wymienia się dbałość o zabytki.

4.5. Uwarunkowania wynikające z ochrony przyrody i równowagi ekologicznej

Na terenie gminy Szydłowo znajduje się wiele cennych przyrodniczo obszarów, dlatego też dla ich ochrony oraz dla zachowania mało zmienionych przez człowieka swoistych cech krajobrazu mających znaczenie dla zachowania unikatowych typów środowiska, utworzono na terenie powiatu różne formy ochrony zgodne z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W ustawie przewidziano następujące formy ochrony przyrody: obszar chronionego krajobrazu, ponadto na terenie gminy ustanowiony jest rezerwat przyrody, użytki ekologiczne i pomniki przyrody.

Jedną z form ochrony przyrody stanowią obszary objęte programem Natura 2000.

4.5.1. Europejska Sieć Ekologiczna „Natura 2000”

Sieć obszarów Natura obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków i specjalne obszary ochrony siedlisk. Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody oraz przepisami prawa Unii Europejskiej, na terenie gminy Szydłowo wyznaczone zostały obszary Natura 2000: Dolina Rurzyca PLH 300017, Puszcza nad Gwdą PLB 300012 i Ostoja Pilska PLH300045.

Dolina Rurzyca PLH 300017

Obszar obejmuje dolinę rzeki Rurzyca, która wypływa z jeziora Krępsko Małe, płynie głęboko wciętą doliną wśród Lasów Wałeckich, po czym wpada do rzeki Gwdy. Jej długość wynosi 25 km. Teren ten stanowi rynna odpływowa dawnych wód lodowcowych wypełniona torfami oraz mułami i piaskami jeziornymi, w której znajduje się sześć jezior polodowcowych połączonych rzeką Rurzycą. Obszar w większości jest porośnięty przez lasy iglaste oraz naturalne lasy mieszane na stromych zboczach doliny, jak i źródłiskowe olszyny. Tylko niewielkie fragmenty obszaru zajęte są przez łąki i inne tereny otwarte. Obszar wyróżnia się kompleksem unikalnych, doskonale zachowanych źródlisk i torfowisk niskich, wyróżniających się w skali ponadregionalnej bogactwem flory i rzadkich fitocenz torfotwórczych. Torfowiska nadrzeczne i olszyny źródłiskowe wykształcone są tutaj w klasycznej formie. Jest to najbardziej wartościowy fragment Lasów Wałeckich. Na tym obszarze stwierdzono występowanie 10 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, zajmujących ponad 50% obszaru. Górna część doliny Rurzyca jest chroniona jako rezerwat przyrody Diabli Skok, niżej położone części doliny objęto w 2005 roku ochroną, jako rezerwat przyrody (typu krajobrazowego) Dolina Rurzyca (554,68 ha z otuliną o powierzchni 538,96 ha), a od południa obszar zamyka rezerwat przyrody Smolary (143,25 ha, 1990).

Puszcza nad Gwdą PLB 300012

Obszar stanowi rozległy kompleks leśny obejmujący w większości bory sosnowe, a na dnie i zboczach dolin – lasy liściaste i mieszane. Silnie urozmaicona, postglacjalna rzeźba terenu przyczynia się do zróżnicowania siedlisk. Wokół jezior z cennymi gatunkami i zbiorowiskami

roślinnymi utrzymują się rozległe torfowiska niskie, przejściowe i wysokie oraz tereny podmokłe. Jest to również obszar źródliskowy kilku rzek. W obrębie ostoi znajdują się także połączone łąk kośnych, pola orne mają niewielki udział powierzchniowy. Na terenie ostoi zachowały się umocnienia Wału Pomorskiego z lat 1934-1945 (Nadarzyce, Szwecja, Jastrowie) - potencjalne zimowiska nietoperzy.

W granicach obszaru Natura 2000 występują rezerваты przyrody: Golcowe Bagno (123,8 ha), Diabli Stok (11,62 ha), Smolary (143,11 ha), Kuźnik (97,70 ha), Torfowisko Kaczory (32,77 ha), Wielki Betyń (1826,6 ha), Glinki (15,7 ha), a także dwa obszary Chronionego Krajobrazu: Pojezierze Waleckie i Dolina Gwdy (61000 ha) i Dolina Noteci.

„Ostoja Pilska” PLH300045

Ostoja Pilska chroni zespół najcenniejszych obszarów przyrodniczych położonych w północnej Wielkopolsce, niedaleko Piły, szczególnie bogatych w siedliska Natura 2000. Fizjograficznie obszar ten usytuowany jest w większości w obrębie południowej części mezoregionu Dolina Gwdy, fragmentami wkracza na Równinę Walecką (na północnym wschodzie), Pojezierze Krajeńskie (na północnym-zachodzie), a w południowej części – w Dolinę Środkowej Noteci. Geomorfologia tego obszaru związana jest głównie z postojem lądolodu w czasie ostatniego zlodowacenia. Ostoja Pilska w całości położona jest na obszarze pomiędzy morenami czołowymi na linii Czarnkowa i Chodzieży na południu, a morenami usytuowanymi pomiędzy Wyrzyskiem, Wysoką, Strącznem i Zawadą. Większość położonych w Ostoi jezior jest pochodzenia rynnowego i wytopiskowego. Wytworzone pokłady torfów sięgają często do 3-4 m p.p.t., a podścielające je gytie osiagają miąższość nawet kilkunastu metrów. Cechą ostoi Pilskiej jest duża zmienność typologiczna siedlisk hydrogenicznych, zwłaszcza jezior ramienicowych i dystroficznych) i torfowisk (przejściowych i wysokich), siedlisk lasów łągowych usytuowanych w dolinach strumieni oraz siedlisk towarzyszących dużej rzece nizinnej – Gwdzie. Całości dopełniają ubogie bory skupione głównie na obszarze śródlądowego pola wydmowego położonego na południowy-zachód od Piły oraz nieco żyźniejsze typy lasów, w tym kwaśne dąbrowy i buczyny, także bory i lasy bagienne.

W granicach gminy zlokalizowane są cztery fragmenty obszaru Natura 2000 „Ostoja Pilska”: Rynna Jezior Kuźnickich, Łęgi i grądy nad Gwdą poniżej Dobrzycy, Obszar wydm śródlądowych i Jezioro Leśne (Stobieńskie) oraz Kwaśne dąbrowy Zawada-Koszyce.

4.5.2. Obszar chronionego krajobrazu

Według definicji zawartej w ustawie o ochronie przyrody (art. 26) obszar chronionego krajobrazu jest terenem chronionym ze względu na: wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe w szczególności ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z masową turystyką i wypoczynkiem, lub istniejące albo odtwarzane korytarze ekologiczne.

Północno-wschodnia część gminy oraz fragment wzgórz moreny czołowej w rejonie Dolaszewa i Zawady położona jest w granicach obszarów chronionego krajobrazu „Pojezierze Waleckie i Dolina Rzeki Gwdy”.

„Pojezierze Waleckie i Dolina Rzeki Gwdy”.

Obszar obejmuje powierzchnię 58 375 ha, położony jest na terenie powiatu złotowskiego w gminach: Jastrowie, Lipka, Złotów, Tarnówka, Krajenka oraz na terenie powiatu pilskiego w gminach: Kaczory, Szydłowo i Piła. Obejmuje północno-zachodnią część gminy Szydłowo oraz fragment moreny czołowej w rejonie Dolaszewo i Zawady. Obszar Chronionego Krajobrazu położony w gminie Szydłowo stanowi fragment całości tej formy ochrony. W jego obrębie położone są doliny rzek składające się na zlewnię Gwdy. Tereny chronione w ramach obszaru ze względu na specyfikę ukształtowania i specyficzny typ wód związanych z głębokimi, zimnymi jeziorami, a także rzekami o szybkim i dobrze natlenionym nurcie są po

części zbliżone do fauny terenów podgórskich. Na tą specyfikę składają się organizmy wodne – bezkręgowce i ryby oraz niektóre gatunki ptaków. Pod względem florystycznym, ekosystemów, układu przestrzennego i roli w krajobrazie walory obszaru można ocenić jako lokalne. Pod względem faunistycznym walory ocenione są jako regionalne. Wśród gatunków objętych ochroną w ramach Dyrektywy siedliskowej wyróżnić można występujące w kwaśnej buczynie i kwaśnej dąbrowie, lasach łąkowych, torfowiskach przejściowych i trzęsawiskach okazy: rzekotka drzewna, żaba moczarowa, żaba wodna, żaba jeziorowa, grzebiuszka, wydra i bóbr. W ramach Dyrektywy ptasiej ochronie podlega: bąk, bielik, błotniak stawowy, derkacz, dzięcioł czarny, żuraw, muchołówka mała. Na podstawie Konwencji Berneńskiej ochroną objęto trzaskkę zwyczajną, grzebiuszkę, ropuchę szarą, rzekotkę, padalca, jaszczurkę żyworodną, zaskrońca i najprawdopodobniej żółwia błotnego, perkozka i perkoza dwuczubego, bąka, tracza nurogęsia, gągoła, bielika, błotniaka stawowego, wodnika, żurawia, siniaka, dzięcioła czarnego, muchołówkę małą, być może także derkacza, wąsatkę, a także bobra i wydrę, sieję i sielawę.

4.5.3. Rezerваты przyrody

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (art. 13 ust. 1) podaje definicję: „Rezerwat przyrody jest obszarem obejmującym zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, w tym siedliska przyrodnicze, a także określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej, mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych”

Na terenie gminy Szydłowo zlokalizowane są trzy rezerваты przyrody: rezerwat krajobrazowy „Kuźnik”, rezerwat torfowiskowy „Smolary” oraz rezerwat krajobrazowy „Wielkopolska Dolina Rurzycy”.

„**Smolary**” - rezerwat torfowiskowy. Przedmiotem ochrony jest naturalna roślinność torfowiskowa mechowisk, obfitująca w rzadkie gatunki mszaków (Nadleśnictwo Dobrzyca).

„**Kuźnik**” - rezerwat krajobrazowy. W granicach gminy Szydłowo znajduje się tylko niewielki jego fragment (północna część). Przedmiotem ochrony jest leśno-jeziorny krajobraz dwóch rynien jeziornych o zróżnicowanej roślinności (Nadleśnictwo Zdrojowa Góra).

„**Wielkopolska Dolina Rurzycy**” – rezerwat krajobrazowy. W gminie Szydłowo położony jest tylko niewielki fragment tego rezerwatu w sąsiedztwie rezerwatu „Smolary” (południowa jego część). Przedmiotem ochrony w tym rezerwacie jest ciąg jezior rynnowych połączonych rzeką – 21 km długości, od Szwecji do Płytnicy. Występują w nim 23 gatunki roślin chronionych.

Umocowaniem ww. rezerwatów w prawie międzynarodowym jest włączenie ich obszarów w europejską sieć Natura 2000 w granicach „Puszczy nad Gwdą” PLB 300012.

4.5.4. Obszar przyrodniczo-krajobrazowy „Góra Dąbrowa”

Powołany Uchwałą nr XLIV/311/10 Rady Gminy Szydłowo z dnia 3 września 2010 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego pod nazwą "Góra Dąbrowa". Zajmuje w gminie Szydłowo obszar o powierzchni 170,93 ha. Zespół został ustanowiony w celu ochrony krajobrazu naturalnego i kulturowego, zachowania walorów historycznych, widokowych, przyrodniczych i estetycznych, zapobiegania trwałym zniekształceniom i zmianom ukształtowania powierzchni ziemi, zachowaniu rolniczo-leśnego charakteru obszaru przy jednoczesnym umożliwieniu rozwoju funkcji pielgrzymkowych i turystycznych. Obejmuje poszczególne działki miejscowości: Skrzatusz, Zawada i Jaraczewo. Nad ww. zespołem nadzór sprawuje Wójt Gminy.

4.5.5. Inne obiekty cenne przyrodniczo

Użytki ekologiczne - art. 30 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody podaje definicję użytków ekologicznych: „Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów (...), jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nie użytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, w tym miejsca ich sezonowego przebywania lub rozrodu.

„Uroczysko Krępsko”

Na terenie Nadleśnictwa Płytnica w leśnictwie Krępsko zlokalizowany jest użytek ekologiczny „Uroczysko Krępsko” o powierzchni 2,25 ha. Ochrona populacji roślin rzadkich i chronionych związanych z terenami podmokłymi z elementami torfowiska przejściowego.

„Różewskie Łozowisko”

Zlokalizowany w obrębie ewidencyjnym Róża Wielka, położony na terenie Nadleśnictwa Trzcianka, Leśnictwo Leśny Dworek, zajmujący powierzchnię 1,10 ha. "Różewskie Łozowisko" jest kompleksem niewielkich zbiorników astatycznych otoczonych szuwarami i łozowiskami na granicy lasu i pól uprawnych. Jest to miejsce bytowania ptactwa wodno błotnego

"Szuwar Śródpolny"

Zlokalizowany w obrębie ewidencyjnym Nowy Dwór, położony na terenie Nadleśnictwa Trzcianka, Leśnictwo Leśny Dworek, zajmujący powierzchnię 0,68 ha. Szuwar Śródpolny jest miejscem bytowania ptactwa wodno-błotnego. Występują tu gatunki chronione i rzadkie roślin i zwierząt

Korytarze ekologiczne

Role korytarzy ekologicznych spełniają na obszarze gminy przede wszystkim cieki wodne. Zapewniają one migrację fauny (bezkęrgowce wodne, ichtiofauna, herpetofauna i awifauna), a tym samym przepływ genów między obiektami i obszarami chronionymi.

Rzecznymi korytarzami ekologicznymi w gminie Szydłowo są: Dobrzyca, Piława, Rurzyca.

Pomniki przyrody - jedna z najstarszych form ochrony wartości przyrodniczych. Według definicji zawartej w ustawie o ochronie przyrody: „pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami wyróżniającymi je wśród innych tworów, a w szczególności sędziwych i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych i obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe, jaskinie”.

Status pomnika przyrody może nadać wojewoda (rozporządzenie) lub rada gminy (uchwała).

Na terenie gminy Szydłowo występują następujące pomniki przyrody uznane Rozporządzeniami Wojewody Pilskiego podlegające ochronie indywidualnej wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Poznaniu (Delegatura w Pile):

- Nr rej. woj. 309, Sosna pospolita o obwodzie 292 cm, Kotuń;
- Nr rej. woj. 321, Dąb szypułkowy, o obwodzie 428 cm, Róża Mała;
- Nr rej. woj. 325, Dąb bezszypułkowy, o obwodzie 385 cm, Leśnictwo Łubianka Oddz. 130b;
- Nr rej. woj. 350, 2 lipy drobnolistne, o obwodzie 510 cm i 411 cm, Skrzatusz obok kościoła;
- Nr rej. woj. 356, 1 dąb szypułkowy, o obwodzie 695 cm, Kotuń, przed dworem - Zakład Rolny PGR;
- Nr rej. woj. 378, Lipa drobnolistna o obwodzie 455 cm, Skrzatusz obok drogi do Gorzowa Wlkp. w polu;
- Nr rej. woj. 379, Dąb szypułkowy o obwodzie 334 cm, Leśnictwo Koszyce, Oddz. 290i;

- Nr rej. woj. 380, Modrzew europejski o obwodzie 290 cm, Leśnictwo Koszyce Oddz. 290c w drzewostanie;
- Nr rej. woj. 381, 7 dębów szypułkowych, o obwodzie od 250 cm do 360 cm, Leśnictwo Koszyce, Oddz. 290n w drzewostanie mieszanym z przewagą sosny;
- Nr rej. woj. 467, 2 dęby szypułkowe, o obwodzie 320 cm i 360 cm, Tarnowo przy dawnej drodze wjazdowej do dworu;
- Nr rej. woj. 468, grupa drzew: dwa dęby szypułkowe, o obwodzie 330 cm i 345 cm, dwa buki pospolite, o obwodzie 276 cm, i 325 cm, Tarnowo, nad rzeką Dobrzycą obok zabudowań gospodarczych;
- Nr rej. woj. 490, grupa drzew: 2 dęby szypułkowe o obwodzie 245 i 250 cm, 1 lipa drobnolistna o obwodzie 300 cm, Stara Łubianka w parku i na boisku sportowym;
- Nr rej. woj. 491, grupa drzew: 7 buków zwyczajnych, o obwodzie od 345 do 450 cm, Kłoda - pastwisko w pobliżu mostu na rzece Krępiczy;
- Nr rej. woj. 513, grupa drzew: 2 buki zwyczajne o obwodzie 206 cm i 254 cm, lipa szerokolistna o obwodzie 370 cm, 5 świerków pospolitych, o obwodzie od 200 do 290 cm, Dobrzyca;
- Nr rej. woj. 514, Cyprysik Lawsona o obwodzie 122 cm, Nowy Dwór - dawny cmentarz ewangelicki;
- Nr rej. woj. 515, Cyprysik Lawsona o obwodzie 75 cm, Nowy Dwór;
- Nr rej. woj. 629, grupa drzew (aleja): 19 lip, obwodzie 139-246 cm, wiek 120 lat, 2 dęby o obwodzi 250 cm, wiek 120 lat, Krępsko;
- Nr rej. woj. 630, Dąb szypułkowy o obwodzie 390 cm, wiek 250 lat, (drzewo nie istnieje), Nadleśnictwo Zdrojowa Góra, Leśnictwo Kotuń, oddz. 231w, Cyk
- Nr rej. woj. 631, Dąb szypułkowy, o obwodzie 430 cm, Cyk;
- Nr rej. woj. 632, grupa drzew: 2 dęby o obwodzie 300 i 450 cm, wiek 150 i 230 lat, 3 wiązy o obwodzie 230 - 313 cm, wiek ok. 120 lat, Skrobek;
- Nr rej. woj. 633, grupa drzew: 2 dęby o obwodzie 282 i 440 cm, wiek 150, 200 lat, 1 lipa o obwodzie 410 cm, wiek 130 lat, Gądek - na terenie byłego Gospodarstwa rolnego;
- Nr rej. woj. 634, Wiąz o obwodzie 327 cm, wiek 150 lat Nowy Dwór przy budynku administracyjnym PGR;
- Nr rej. woj. 16, drzewa: 2 zrosnięte buki o łącznym obwodzie 5,10 m rosnące samotnie na polu w dawnym PGR, Nowy Dwór.

4.6. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zabytków archeologicznych

Uwzględnianie zabytków archeologicznych ujętych w gminnej ewidencji zabytków na załącznikach graficznych przy sporządzaniu dokumentów planistycznych gminy.

Uwzględnianie przez inwestorów wytycznych dotyczących ochrony dziedzictwa archeologicznego określonych w decyzjach wojewódzkiego konserwatora zabytków.

5. Cele gminnego programu opieki nad zabytkami wynikające z art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;

- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;

- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

6. Informacja o realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Szydłowo na lata 2009- 2013

1) Udzielano z budżetu gminy następujące dotacje na ochronę i konserwację zabytków:

- w roku 2012 – 40 000 zł
- w roku 2013 – 40 000 zł
- w roku 2014 – 30 000 zł
- w roku 2015 – 14 500 zł wykorzystano , przyznano 50 000 zł
- oraz w roku 2016 – 30 000 zł

Z pieniędzy tych współfinansowano między innymi remonty następujących obiektów: organów, posadzki i chrzcielnicy w kościele par. p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Skrzatuszu, obraz Koronacja Matki Bożej z ołtarza głównego w kościele parafialnym p.w. Trójcy Świętej w Róży Wielkiej, obraz św. Jakuba Apostoła z ołtarza głównego w kościele filialnym p.w. Św. Jakuba Apostoła w Leżenicy, organów z kościoła par. p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Starej Łubiance oraz remont kościoła par. p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Szydłowie.

2) Na stronie internetowej Gminy Szydłowo umieszczono Gminy Program Opieki nad zabytkami Gminy Szydłowo na lata 2009-2013.

3) Wydano Mapę Gminy Szydłowo uwzględniające m.in. obiekty zabytkowe, 2010 r.

4) Podczas zajęć szkolnych prowadzone są prelekcje Moja Mała Ojczyzna, organizowane są rajdy po starych cmentarzach oraz wycieczki szkolne do Sanktuarium w Skrzatuszu połączone z jego zwiedzaniem.

5) Wykonanie Gminnej Ewidencji Zabytków Architektury i Archeologicznych w latach 2011-2012.

6) W 2014 r. na cmentarzu katolickim obecnie komunalnym w Krępsku wykonano doprowadzenie wody, a na cmentarzu komunalnym w Leżenicy wykonano nową bramę. Na wszystkich cmentarzach będących własnością komunalną prowadzona jest bieżąca pielęgnacja drzewostanu.

7. Kierunki działań dla realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

7.1. Gminna ewidencja zabytków

7.1.1. Gminna ewidencja zabytków nieruchomości została wykonana w latach 2011-2012

- weryfikacja i bieżąca aktualizacja danych wykonanej gminnej ewidencji zabytków;
- określenie stosunków własnościowych i ustalenie szczegółowej lokalizacji z podaniem nr dziełek geodezyjnych obiektów objętych ewidencją;
- systematyczne uzupełnianie kart adresowych o uzyskane dane i dokumentację fotograficzną;
- rozpoznanie i wprowadzanie do ewidencji zmian powstałych w wyniku rozbiórek, modernizacji i remontów obiektów,

- włączanie i wyłączenie obiektów z gminnej ewidencji zabytków wójt winien dokonywać w porozumieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

7.1.2. Gminna ewidencja zabytków archeologicznych

- w latach 2012 - 2013 opracowana została gminna ewidencja zabytków archeologicznych w formie zbioru kart adresowych wraz z mapą z naniesionymi zabytkami archeologicznymi;
- uzupełnianie i weryfikowanie wykonanej ewidencji zabytków archeologicznych poprzez włączanie informacji o wszystkich sukcesywnie odkrywanych reliktach przeszłości niezależnie od charakteru badań oraz uzyskiwanych wyników badań weryfikacyjnych Archeologicznego Zdjęcia Polski, na podstawie informacji otrzymanych od Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

7.1.3. Inwentaryzacja obiektów tzw. małej architektury (kapliczki, krzyże przydrożne)

- w okresie obowiązywania niniejszego programu planuje się wykonanie gminnej ewidencji zabytków małej architektury w formie zbioru kart adresowych zabytków w uzgodnieniu z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków;
- określenie stosunków własnościowych i ustalenie szczegółowej lokalizacji z podaniem numerów działek geodezyjnych ;
- przygotowanie wniosków o wpisanie najciekawszych obiektów do rejestru zabytków;
- nawiązanie współpracy z sąsiednimi gminami w celu utworzenia szlaku kapliczek i krzyży przydrożnych.

7.1.4. Udostępnianie i promocja zabytków nieruchomych

- rozpowszechnienie informacji na temat obiektów wpisanych do rejestru zabytków z terenu gminy;
- udostępnienie niniejszego „Programu opieki nad zabytkami gminy Szydłowo na lata 2017 – 2020” na stronie internetowej Urzędu Gminy Szydłowo;
- zlecenie wykonania tablic informacyjnych dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków;
- wydanie albumu dotyczącego miejscowości gminy Szydłowo zawierającego ich historię fotografie archiwalne i współczesne w terminie do 2020 r.
- współpraca z instytucjami wprowadzającymi dodatkowe oznakowania na drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich w celu ułatwienia dojazdu do tych obiektów;
- utworzenie na terenie gminy ścieżki dydaktycznej przedstawiającej jego historię, krajobraz i zabytki także te nie wpisane do rejestru zabytków, a kształtujące jego przestrzeń i będące świadectwem jego przeszłości i oznakowanie ich tablicami informacyjnymi wykonanymi dla najciekawszych obiektów;
- uwzględnienie obiektów zabytkowych przy wyznaczaniu tras turystycznych i ścieżek dydaktycznych gminy;
- ustalenie z właścicielami obiektów zabytkowych możliwości i zasad ich udostępniania dla zwiedzających.

7.1.5. Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

- systematyczne włączenie tematyki ochrony dóbr kultury do zajęć szkolnych w szkołach podstawowych i gimnazjach prowadzonych przez gminę;

- wdrażanie do zajęć szkolnych pojęć związanych z krajobrazem kulturowym gminy i regionu;
- informowanie młodzieży szkolnej o zasobach krajobrazu kulturowego gminy, powiatu i województwa;
- zorganizowanie w ramach zajęć szkolnych, wycieczek krajoznawczych, rowerowych do najciekawszych i najważniejszych miejsc w gminie i powiecie oraz przedstawienie obiektów zabytkowych;
- publikacja materiałów dotyczących zabytków i opieki nad zabytkami w prasie lokalnej, w materiałach promocyjnych oraz na stronie internetowej Urzędu Gminy Szydłowo;
- organizacja wraz z placówkami oświatowymi, konkursów międzyszkolnych z zakresu wiedzy o historii gminy;

7.1.6. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania

- współdziałanie z Urzędem Ochrony Zabytków w sprawie informowania właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków na ich remonty;
- nawiązanie współpracy z właścicielami obiektów znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, poprzez:
- rozpowszechnianie wśród nich informacji na temat zasad konserwatorskich, zasad etyki i profilaktyki konserwatorskiej;
- zbieranie od nich informacji na temat przeprowadzonych remontów i odnotowanie tych faktów w kartach adresowych obiektów;
- aktywne zachęcanie sektora prywatnego do zagospodarowania obiektów zabytkowych;
- określenie zasad i możliwości udzielania pomocy finansowej właścicielom remontującym obiekty zabytkowe (wpisane do rejestru zabytków i figurujące w gminnej ewidencji zabytków) w ramach środków zabezpieczonych w budżecie gminy na dany rok (dotacje, ulgi podatkowe).

7.1.7. Poprawa stanu zachowania zabytkowych cmentarzy (wpisanych do rejestru zabytków i figurujących w wojewódzkiej ewidencji zabytków)

- podjęcie próby rozwiązania problemu nieczynnych cmentarzy na terenie gminy Szydłowo. Ustalenie w planach zagospodarowania przestrzennego docelowych funkcji cmentarzy poprzez wyszczególnienie, które (najlepiej zachowane z licznymi nagrobkami) pozostaną cmentarzami i objęte zostaną programem rewitalizacji na miarę możliwości finansowych gminy, a które stanowiąc będą tereny zieleni urządzonej bądź pozostałości po cmentarzach z zachowaniem starodrzewia i ewentualnym zgrupowaniem pozostałości nagrobków w jednym miejscu cmentarza w formie miejsca pamięci lub lapidarium;
- cmentarz ewangelicki w Krępsku (wpisany do rejestru zabytków) - ogrodzenie cmentarza, ustawienie tablic informacyjnych do końca 2018 r.;
- cmentarz katolicki w Krępsku (wpisany do rejestru zabytków) - pielęgnacja zieleni wysokiej na bieżąco;
- cmentarz komunalny w Leżenicy (wpisany do rejestru zabytków) - pielęgnacja zieleni wysokiej na bieżąco;
- cmentarz katolicki w Skrzatuszu (wpisany do rejestru zabytków) - pielęgnacja zieleni wysokiej na bieżąco;
- cmentarz ewangelicki w Tarnowie (wpisany do rejestru zabytków) - ogrodzenie cmentarza, ustawienie tablic informacyjnych do końca 2018 r.;

- cmentarz ewangelicki w Zabrodziu (wpisany do rejestru zabytków) - ogrodzenie cmentarza, ustawienie tablic informacyjnych do końca 2018 r.;
- wykonanie ogrodzeń cmentarzy nieczynnych znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków wraz z oznakowaniem ich tablicami do końca 2018 r.;
- bieżące zabiegi pielęgnacyjne zieleni wysokiej na pozostałych cmentarzach w obrębie gminy Szydłowo (termin realizacji do końca 2020 r.).

7.2. Określenie zasad ochrony zabytków archeologicznych

W celu ochrony stanowisk archeologicznych i nawarstwień kulturowych podczas inwestycji związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, ważne jest określenie zasad ochrony zabytków archeologicznych, wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w gminnej ewidencji zabytków - w planach zagospodarowania przestrzennego, warunkach zabudowy i inwestycjach celu publicznego oraz respektowanie przez inwestorów wymogów dotyczących ochrony zabytków archeologicznych określonych w opiniach i decyzjach Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

7.3. Gminy plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych

Wykonanie gminnego programu ochrony zabytków i sytuacji kryzysowych dla gminy Szydłowo do końca czerwca 2017 r. wraz z jego coroczną aktualizacją zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 25.08.2004r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U z 2004 r. nr 212, poz. 2153).

8. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

Podmiotem formułującym gminny program opieki nad zabytkami jest samorząd gminy. Realizacja programu odbywać się będzie poprzez zespół działań władz gminy na rzecz osiągnięcia celów w nim przyjętych.

Samorząd ma oddziaływać na różne podmioty mające do czynienia z obiektami zabytkowymi, w tym także na mieszkańców głównie zabytkowej przestrzeni Gminy Szydłowo tak by wywołać ich pożądane zachowanie prowadzące do realizacji zamierzonych celów.

Zakłada się, że w realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Szydłowo wykorzystane zostaną następujące grupy instrumentów: instrumenty prawne, finansowe, koordynacji, społeczne oraz instrumenty kontrolne.

1) Instrumenty prawne

- dokumenty wydawane przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wynikające z przepisów ustawowych,
- uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagadnień ochrony zabytków,
- wnioskowanie o wpis do rejestru zabytków z terenu gminy, które powinny być objęte ochroną prawną;

2) Instrumenty finansowe

- dotacje,
- subwencje,
- dofinansowania,
- programy uwzględniające finansowanie z funduszy Unii Europejskiej;

- 3) Instrumenty koordynacji
 - strategie rozwoju gminy,
 - plany rozwoju lokalnego,
 - programy prac konserwatorskich,
 - programy ochrony środowiska,
 - studia, analizy i koncepcje,
 - plany rewitalizacji;
- 4) Instrumenty społeczne
 - edukacja kulturowa,
 - informacja,
 - współpraca,
 - współdziałanie z organizacjami społecznymi;
- 5) Instrumenty kontrolne
 - utworzenie w ramach organizacyjnych Urzędu Gminy Szydłowo zespołu koordynującego pracami realizującymi poszczególne zadania wynikające z ustaleń niniejszego programu,
 - w skład zespołu wchodzi pracownicy Urzędu Gminy Szydłowo: Zastępca Skarbnika Gminy - Bogumiła Biesiada, Kierownik Referatu ds. Gospodarki Komunalnej - Tadeusz Walasek, Inspektor ds. promocji gminy, ochrony zdrowia i koordynacji współpracy z organizacjami pozarządowymi - Kinga Kanduła,
 - aktualizacja bazy danych ewidencji gminnej,
 - monitoring stanu środowiska kulturowego.

9. Monitoring działania gminnego programu opieki nad zabytkami

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Wójt Gminy Szydłowo zobowiązany jest do sporządzania co 2 lata sprawozdania z gminnego programu opieki nad zabytkami. Sprawozdanie to przedstawiane jest Radzie Gminy Szydłowo. Po 4 latach program powinien zostać zaktualizowany i ponownie przyjęty przez Radę.

Do wykonania powyższego zadania utworzono Zespół Koordynujący monitorujący „Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Szydłowo na lata 2017 – 2020” poprzez analizę stopnia jego realizacji. Monitorowanie przebiegu realizacji programu będzie ważnym elementem jego wdrażania.

10. Wewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Zgodnie z art. 81, art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Rada Gminy Szydłowo może udzielić dotacji na ochronę i konserwację zabytków, jednakże wymagane jest ustalenie przez nią procedury postępowania w tej sprawie. Zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków z budżetu Gminy Szydłowo określa uchwała Nr XIII/119/12 Rady Gminy Szydłowo z dnia 12.03.2012 r.

11. Niektóre zewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Obowiązek dbania o stan zabytków nakłada na właścicieli i posiadaczy zabytków ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Wsparciem dla zadań z zakresu ochrony zabytków są zewnętrzne źródła dofinansowania udzielane zgodnie z w/w ustawą:

- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego /www.mkidn.gov.pl/ w ramach programu operacyjnego „Dziedzictwo Kulturowe” ;
- Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków /<http://poznan.wuoz.gov.pl/> - dotacje przyznawane na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków na podstawie wniosków złożonych przez właścicieli, posiadaczy lub użytkowników zabytków;
- Samorząd Województwa Wielkopolskiego /www.bip.umww.pl/ - budżet województwa wielkopolskiego przewiduje środki na pomoc finansową ukierunkowaną na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami. Są to dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych;
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Wydział Funduszu Kościelnego /www.mswia.gov.pl/ - dotacje udzielane wyłącznie na remonty i konserwacje zabytkowych obiektów o charakterze sakralnym i to tylko na wykonywanie podstawowych prac zabezpieczających sam obiekt. Z Funduszu nie finansuje się remontów i konserwacji obiektów towarzyszących, wyposażenia obiektów sakralnych oraz otoczenia świątyni, a także stałych elementów wystroju wewnątrz. Podmiotami uprawnionymi do otrzymywania środków Funduszu Kościelnego są: osoby prawne Kościoła Katolickiego, osoby prawne innych kościołów i związków wyznaniowych działających na podstawie ustaw o stosunku Państwa do kościołów oraz związków wyznaniowych, osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych wpisanych do rejestru kościołów i związków wyznaniowych, o którym mowa w art. 30 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2005 Nr 231, poz. 1965, ze zm.);

Ponadto istnieją możliwości zdobywania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na zadania inwestycyjne i społeczne do współfinansowania z funduszy krajowych i zagranicznych Unii Europejskiej.

Uwaga:

Ww. źródła finansowania są wskazówką dla użytkowników obiektów zabytkowych i przedstawicieli władz samorządowych, w jakich instytucjach można pozyskiwać środki na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami.

ZA/ CZNIK NR 1
WYKAZ OBIEKTÓW NIERUCHOMYCH UJ TYCH
W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW GMINY SZYD/ OWO

COCH (SKRZATUSZ COCH)

1. ZESPÓ/ DWORSKO-PARKOWO-FOLWARCZNY III:
 - a. dwór, Nr 9, mur., ok.1910,
 - b. transformator, mur., 1910-20,
 - c. park krajobrazowy, XIX/XX.
2. ZESPÓ/ FOLWARCZNY II:
 - a. obora, ob. budynek gospodarczy nr 13, mur., 1910-14,

CYK

3. ZESPÓ/ DWORSKO-PARKOWO-FOLWARCZNY:
 - a. dwór, Nr 12, mur., po~~€~~XIX,
 - b. dom mieszkalny nr 4, mur., 2 po~~€~~XIX,
 - c. stajnia, ob. budynek gospodarczy, mur., 2 po~~€~~XIX,
 - d. stodo~~€~~, drewn., .XIX/XX,
 - e. obora, ob. budynek gospodarczy, mur., 2 po~~€~~XIX,
 - f. trafostacja,, mur., pocz. XX
 - g. kapliczka, mur., 2 po~~€~~XIX,
 - h. park dworski, po~~€~~XIX.
4. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, po~~€~~XIX.

DOBRZYCA

5. ZAGRODA Nr 9:
 - a. dom, mur., k.XIX,
 - b. stodo~~€~~, mur./szach., k.XIX.
6. DOM Nr 1, mur., pocz.XX,
7. DOM Nr 2, mur., 1 w.XX.
8. DOM Nr 7, mur., ok.1930.
9. M/ YN WODNY ob. Wiejski O rodek Ekologiczny, mur., pocz.XX.
10. ELEKTROWNIA WODNA, mur., 1909-11.
11. TRAFOSTACJA, mur., 1909-11.
12. CMENTARZ KATOLICKI, czynny, po~~€~~XIX.

13. MIEJSCE PO CMENTARZU EWANGELICKIM, po~~€~~XIX.

DOBRZYCA GONIE

14. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, tzw. cmentarz leńników,
pocz.XIX.

DOLASZEWO

15. ZESPÓŁ KOŁO CIOŁA FILIALNEGO P.W. ZWIASTOWANIA NMP:

- a. kościół mur./kam., 1832, poszerzony 1911,
- b. dzwonnica, drewno, 2 po~~€~~XIX.
- c. cmentarz przykościelny, 1832.

16. ZESPÓŁ KOŁO CIOŁA EWANGELICKIEGO;

- a. kościół ewangelicki ob. opuszczony, mur., 1864.
- b. cmentarz przykościelny, zlikwidowany, 1861.

17. SZKOŁA, ob. dom Nr 29, mur., pocz.XX.

18. ZESPÓŁ DWORCA PKP:

- a. dworzec PKP, mur., k.XIX,
- b. dom dla pracowników kolei, mur., 1881.

19. ZESPÓŁ FOLWARCZNY:

- a. dom mieszkalny w ~~ca~~ ciciela, ob. dom Nr 21, mur., po~~€~~XIX,
- b. obora, ob. budynek gospodarczy mur., XIX/XX,

20. ZAGRODA Nr 5:

- a. dom, mur., 2 po~~€~~XIX,
- b. budynek gospodarczy, mur., pocz.XX,
- c. budynek gospodarczy, mur., pocz.XX.
- d. budynek gospodarczy, mur., pocz.XX.

21. DOM Nr 34, mur., po~~€~~XIX.

22. GORZELNIA, mur., XIX/XX

23. CMENTARZ KATOLICKI, czynny, po~~€~~XIX.

FURMAN

26. ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWY

- a. dwór, mur., XIX/XX.
- b. park, 2 po~~€~~XIX
- c. trafostacja, mur., pocz.XX

G DEK

27. ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWO-FOLWARCZNY:

- a. rz dcówka nr 7, mur., 1848, przebudowana,
- b. chlewnia, mur., pocz.XX,
- c. stodoła, mur., XX/XX,
- d. dom nr 4, mur., XIX/XX,
- e. dom nr 7, mur., XIX/XX,
- f. dom nr 11, mur., XIX/XX,
- g. dom nr 12, mur., XIX/XX,
- h. park, XIX/XX.

28. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, po€XIX.

JARACZEWO

29. ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY:

- a. dwór, Nr 11, mur., 4 w.XIX,
- b. spichlerz, mur., XIX/XX,
- c. przechowalnia mleka, mur.,4 w. XIX.
- d. stodoła, drewn., 4 w.XIX,
- e. remiza stara acka nr 9a, mur., 4 w.XIX,

30. DOM Nr 12, mur., pocz.XX.

31. DOM Nr 13, mur., pocz.XX.

32. DOM NR 14., mur., 1 w. XX

33. DOM Nr 20, mur., 4 w.XIX.

34. DOM Nr 37, mur., k.XIX, przebudowany.

35. DOM Nr 38, mur., 1909.

36. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, po€XIX.

KL NIK

37. ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWY:

- a. kaplica grobowa, mur., 1882,
- b. park, po€XIX.
- c. cmentarz rodowy, nieczynny, ok.1882r.

38. DOM Nr 85, mur.,2 po€XIX.

39. DOM Nr 87, mur.,1 po€XIX.

K/ ODA

40. ZESPÓŁ FOLWARCZNY I po€dniowy:

- a. dwór ob. dom nr 8, mur., XIX/XX,

- b. stodoła, obora, budynek wielofunkcyjny, chlewnia ob. dom mieszkalny nr 16, mur., XIX/XX,
 - c. transformator, mur., XIX/XX,
 - d. dom mieszkalny, stajnia ob. dom nr 9, mur., XIX/XX
 - e. dwojak, ob. dom nr 10, mur., XIX/XX
41. ZESPÓŁ FOLWARCZNY II północny:
- a. krochmalnia, ob. dom mieszkalny nr 5, mur., XIX/XX,
 - b. dom mieszkalny nr 6, mur., XIX/XX,
 - c. stodoła, ob. budynek gospodarczy nr 6, mur., XIX/XX,
 - d. dwojak ob. dom mieszkalny nr 4, mur., XIX/XX,
 - e. obora, stodoła ob. budynek gospodarczy nr 4, mur., XIX/XX,
 - f. dom młynarza ob. dom nr 7, mur., XIX/XX.
42. ZESPÓŁ DOMU NR 17:
- a. dom, mur., XIX/XX,
 - b. budynek gospodarczy, mur., XIX/XX.
43. KAPLICZKA, mur., pocz. XX.
44. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, pocz. XX.
45. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, pocz. XIX.
46. ZESPÓŁ STACJI PKP STOBNO:
- a. dworzec kolejowy nr 113., mur., pocz. XX,
 - b. dom nr 112, mur., pocz. XX,
 - c. piwnica przy domu nr 112., mur., poc. XX,
 - d. dom dróżnika nr 111, mur., 1890. wykreślony z ewidencji

KOTU

47. ZESPÓŁ SZKOŁY, ob. dom Nr 21:
- a. szkoła, ob. dom Nr 21, mur., pocz. XX,
 - b. budynek gospodarczy, mur., pocz. XX.
48. SZKOŁA PODSTAWOWA ob. przedszkole nr 28, drewno, 1940.
49. ZESPÓŁ PASTACOWO-PARKOWO-FOLWARCZNY:
- a. pastorek, mur., 2 poł. XIX,
 - b. czworak Nr 5, mur., poł. XIX, przebudowany,
 - c. czworak Nr 6, mur., poł. XIX, przebudowany,
 - d. chlewnia, mur., 1893,
 - e. magazyn zbożowy i sprzętu technicznego, mur., XIX/XX,

- f. stodoła, mur., 4 w.XIX,
- g. chlewnia, mur., XIX/XX,
- h. warsztat naprawczy, mur., 4 w.XIX,
- i. dom, Nr 2, mur., 4 w.XIX,
- j. dom mieszkalny, Nr 3, mur., 4 w.XIX,
- k. park krajobrazowy, 2 poXIX.

50. ZESPÓŁ DOMU PRACOWNIKÓW KOLEI NR 35 przy torach Pięć-Trzcianka:

- a. dom, mur., 1888,
- b. budynek gospodarczy, mur., 1888.

51. DOM DRÓ NIKA NR 33, nieopodal stacji Stobno, mur., 1890.

52. ZAGRODA NR 8:

- a. dom, mur., pocz. XX,
- b. budynek gospodarczy, mur., pocz. XX.

53. DOM Nr 10, mur., 1913.

54. DOM Nr 13, mur., pocz. XX.

55. DOM Nr 19, mur., pocz. XX.

56. DOM Nr 22, mur., 3 w.XIX.

57. DOM Nr 23, mur., poXIX

58. BUDYNEK GOSPODARCZY NR 9, mur., pocz. XX.

59. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, poXIX.

60. CMENTARZ EWANGELICKI ob. katolicki, poXIX.

KR PSKO

61. KO CIÓŁ FILIALNY P.W. MB CZ STOCHOWSKIEJ, mur./szach., pocz. XIX,
pocz. XX.

62. DZWONNICA, na cmentarzu ewangelickim, mur./ elazo, 2 poXIX.

63. ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWO-FOLWARCZNY:

- a. dwojak, Nr 30, mur./drewno, 1 w.XX,
- b. dwojak, Nr 31, mur./drewno, 1 w.XX,
- c. obora, ob. schronisko turystyczne, mur., 2 poXIX,
- d. stodoła, mur., 2 poXIX,
- e. dom nr 28, mur., 1 w.XX,
- f. budynek gospodarczy na folwarku, mur./szach., k.XIX,
- g. park krajobrazowy, poXIX.

64. ZESPÓŁ/ DOMU Nr 18, mur., k.XIX.
- a. dom., mur., k. XIX,
 - b. budynek gospodarczy, mur., k.XIX.
65. DOM Nr 2, mur., k.XIX.
66. DOM Nr 5, mur., 2 po~~€~~XIX..
67. DOM Nr 6, mur., 2 po~~€~~XIX.
68. DOM Nr 7, mur., po~~€~~XIX.
69. DOM Nr 11, mur., k.XIX.
70. DOM Nr 13, mur., k. XIX.
71. DOM Nr 19, mur., k.XIX.
72. DOM Nr 22, mur., k.XIX.
73. DOM Nr 27, mur., k.XIX.
74. DOM Nr 34, mur., 4 w.XIX.
75. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, XVIII/XIX.
76. CMENTARZ KOMUNALNY, czynny, po~~€~~XIX.
77. M/ YN nr 21ob. Zakład Przerobu Surowców Mineralnych, mur., k. XIX

LE ENICA

78. ZESPÓŁ/ KO CIO/ A FILIALNEGO P.W. W. JAKUBA APOSTO/ A:
- a. ko cío~~€~~mur., 1854-55.
 - b. cmentarz katolicki, przyko cielny, nieczynny, po~~€~~XIX,
 - c. brama ko cielna z murem od frontu, mur., ok.po~~€~~XIX.
79. SZKOŁA, ob. dom Nr 10, mur., k.XIX.
80. GOSPODA, ob. dom Nr 7, mur., k.XIX.
81. DOM Nr 5, mur., k.XIX.
82. DOM Nr 19, mur./szach., po~~€~~XIX, przebudowany.
83. DOM Nr 20, mur./drewno, po~~€~~XIX, przebudowany.
84. DOM Nr 30, mur., XIX/XX, przebudowany.
85. DOM Nr 33, mur., 2 po~~€~~XIX.
86. CMENTARZ KOMUNALNY, czynny, po~~€~~XIX.
87. KAPLICZKA w centrum wsi, mur., 1869.
88. KAPLICZKA przy drodze do Pokrzywnicy, mur., po~~€~~XIX
89. KAPLICZKA przy drodze do Róży Wielkiej, mur., po~~€~~XIX
90. TRANSFORMATOR ko~~€~~ domu nr 33, mur., pocz. XX.
91. BUDYNEK GOSPODARCZY NR 3a, mur., k. XIX.

NOWA/ UBIANKA

92. DOM Nr 23, mur., k.XIX.

NOWY DWÓR

93. ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY:

- a. dwór, mur., 1839,
- b. czworak Nr 1, mur., pocz.XX,
- c. stodoła, mur./drewno, 2 poXIX,
- d. obora, magazyn techniczny, ob. nieu ytkowany, mur., 2 poXIX,
- e. spichlerz - magazyn, ob. nieu ytkowany, mur., 2 poXIX,
- f. dom mieszkalny nr 4, mur., pocz. XX,
- g. kurnik - magazyn ob. nieu ytkowany, mur., 2 poXIX,
- h. park, 2 poXX.

94. DOM Nr 17, mur., k.XIX.

95. DOM Nr 21, mur., k.XIX.

96. DOM Nr 26, mur., k.XIX.

97. DOM Nr 28, mur., k.XIX, przebudowany.

98. BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 28 , mur., k.XIX,

99. BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 10, mur., k.XIX.

100. KAPLICZKA, mur., 2 poXIX.

101. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, poXIX.

POKRZYWNICA

102. ZESPÓŁ KO CIOŁA PAR., OB. FILIALNEGO P.W. W. MICHAŁA
ARCHANIOŁA:

- a. kościół mur., 1856-58,
- b. cmentarz przykościelny wraz z murem i bramą, mur., ok.poXIX w.

103. SZKOŁA ob. dom nr 38, mur., ok.1930.

104. DOM Nr 1, mur., 1923.

105. DOM Nr 6, mur., pocz.XX

106. DOM Nr 12, mur., 2 poXIX, przebudowany

107. DOM Nr 18, mur., k.XIX, przebudowany.

108. DOM Nr 34, mur., 2 poXIX, przebudowany

109. DOM Nr 35, mur., 2 poXIX.

110. DOM Nr 40, mur., poXIX.

111. DOM Nr 44, mur., k.XIX.

- 112. CMENTARZ KOMUNALNY, czynny, pocz.XX.
- 113. KAPLICZKA przy domu nr 40, mur., po€XIX.
- 114. KAPLICZKA przy drodze do Szydłowa, mur., po€XIX
- 115. KAPLICZKA przy drodze do Le enicy, mur., po€XIX
- 116. TRAFOSTACJA przy domu nr 1, mur., pocz. XX.

RÓ A WIELKA

117. ZESPÓ/ KO CIO/ A PAR. P.W. W. TRÓJCY:

- a. ko ció€mur., 1832.
- b. plebania, Nr 26, mur., 2 w.XIX,
- c. mur ko cielny z bram , mur., pocz.XX.
- d. cmentarz przyko cielny, 1832.

118. SZKO/ A Nr 31, mur., pocz.XX.

119. ZESPÓ/ DWORSKO-PARKOWO-FOLWARCZNY RÓ A MA/ A:

- a. dwór, Nr 106-107, mur., 4 w.XIX,
- b. dom mieszkalno-gospodarczy nr 90, mur., ok.1930,
- c. dom mieszkalno-gospodarczy nr 91, mur., ok.1930,
- d. dom mieszkalno-gospodarczy nr 93, mur., ok.1930,
- e. dom mieszkalno-gospodarczy nr 99, mur., ok.1930,
- f. dom mieszkalno-gospodarczy nr 100, mur., ok.1930,
- g. dom robotników folwarcznych nr 101, mur., ok.1930,
- h. dom mieszkalno-gospodarczy nr 103, mur., ok. 1930,
- i. dom mieszkalno-gospodarczy nr 105, mur., ok. 1930,
- j. park, 4 w.XIX.

120. ZAGRODA Nr 12:

- a. dom, mur., pocz.XX,
- b. budynek gospodarczy, mur., 2 po€XIX.

121. ZAGRODA Nr 49:

- a. dom, mur., po€XIX,
- b. budynek gospodarczy, mur., pocz.XX.

122. DOM Nr 11, mur., pocz.XX.

123. DOM Nr 25, mur., po€XIX.

124. DOM Nr 32, mur., 2 po€XIX.

125. DOM Nr 34, mur., l.30-te XX.

126. DOM Nr 54, mur., 1907, przebudowany.

- 127. DOM Nr 61, mur., k.XIX.
- 128. DOM Nr 64, mur., pocz.XX.
- 129. BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 7, mur., pocz.XX.
- 130. CMENTARZ KOMUNALNY, czynny, po€XIX.
- 131. KAPLICZKA przy drodze do Wa€za, mur., po€XIX
- 132. KAPLICZKA przy drodze do Trzcianki, mur., po€XIX
- 133. TRANSFORMATOR przy domu nr 12, mur., pocz. XX.

RÓ A WIELKA BUSZ

- 134. ZESPÓ/ DWORSKO-FOLWARCZNY:
 - a. dwór, ob. dom mieszkalny Nr 143, mur., XIX/XX,
 - b. owczarnia i magazyn, ob. nieu ytkowany, mur., XIX/XX,
 - c. kurnika ob. nieu ytkowany, pocz.XX,
 - d. transformator, mur., pocz. XX.

SKROBEK

- 135. ZESPÓ/ PARKU DWORSKIEGO:
 - a. park po€XIX.
 - b. transformator, mur., pocz. XX.

SKRZATUSZ

- 136. ZESPÓ/ KO CIO/ A PAR. P.W. WNIEBOWZI CIA NMP:
 - a. ko ció€mur., 1687-1694, restaurowany 1859-60, 1919-20,
 - b. dzwonnica przy ko ciele, drewno, po€XIX,
 - c. kapliczka z figur w. Jana Chrzciciela, mur., po€XIX,
 - d. brama i mur ko cielny, mur., po€XIX.
 - e. plebania nr 31, mur., po€XIX, XX, obiekt rozebrany po po arze.
 - f. budynek gospodarczy przy plebanii nr 31, mur., 1901.
- 137. ZESPÓ/ DWORCA PKP:
 - a. dworzec PKP, mur., ok.1930,
 - b. dom dla pracowników PKP, mur., pocz.XX.
- 138. SZKO/ A PODSTAWOWA nr 1, mur., ok. 1930.
- 139. SZKO/ A ob. dom nr 53, mur., k. XIX.
- 140. ZESPÓ/ DWORSKO-PARKOWO-FOLWARCZNY:
 - a. dwór, Nr 62, mur., po€XIX, przebud.,
 - b. oficyna Nr 61, mur., k.XIX,
 - c. magazyn zbo owy, mur., pocz.XX,

- d. obora-stajnia, ob. budynek gospodarczy, mur., 2 po~~€~~XIX,
- e. budynek gospodarczy I, mur., 2 po~~€~~XIX,
- f. budynek gospodarczy II, mur., 2 po~~€~~XIX,
- g. obora, mur., 2 po~~€~~XIX,
- h. czworak Nr 66, mur., 2 po~~€~~XIX,
- i. dwojak Nr 67, mur., 2 po~~€~~XIX,
- j. dwojak nr 68, mur., 2 po~~€~~XIX,
- k. dwojak Nr 69, mur., 2 po~~€~~XIX,
- l. dwojak Nr 70, mur., 2 po~~€~~XIX,
- m. park, XIX.

142. ZAGRODA Nr 36:

- a. dom, mur., 2 po~~€~~XIX, przebudowany,
- b. budynek gospodarczy, mur., 1901.

142. ZAGRODA Nr 44:

- a. dom, mur., k.XIX,
- b. budynek gospodarczy, mur., k.XIX.

143. DOM Nr 1, mur., ok.1930.

144. DOM Nr 6, mur., po~~€~~XIX.

145. DOM Nr 10, mur./drewno, ok.1930.

146. DOM Nr 15, mur., po~~€~~XIX.

147. DOM Nr 23-24, mur., 2 po~~€~~XIX.

148. DOM Nr 27, mur., k.XIX.

149. DOM Nr 35, mur., 2 po~~€~~XIX.

150. DOM Nr 37, mur., 4 w.XIX.

151. DOM Nr 39, mur., ok.1930.

152. DOM Nr 41, mur., ok.1930.

153. DOM Nr 42, mur., pocz.XX.

154. DOM Nr 46, mur., ok.1930.

155. DOM Nr 47, mur., 2 po~~€~~XIX.

156. DOM Nr 48, mur., 2 po~~€~~XIX.

157. DOM Nr 50, mur., k.XIX.

158. DOM Nr 52, mur., k.XIX.

159. DOM Nr 56, mur., 2 po~~€~~XIX.

160. ZESPÓ/ P/ ATKARNI, ob. gorzelnia:

- a. ~~p~~łatkarnia, mur., 1905-07,
- b. budynek gospodarczy, mur., 1905-07.

161. CMENTARZ KOMUNALNY, czynny, XIX/XX.

162. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, po~~€~~XIX.

163. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, pocz.XIX.

164. KAPLICZKA w centrum wsi, mur.,po~~€~~XIX.

165. TRANSFORMATOR przy drodze do stacji PKP, za gorzelni , pocz. XX.

STARA/ UBIANKA

166. ZESPÓŁ KO CIOŁA PAR. P.W. PODWY SZENIA KRZYŹA W.:

- a. ko ciół mur., 1854-55.
- b. plebania, mur., po~~€~~XIX.
- c. brama i mur ko cielny, mur., po~~€~~XIX.

167. ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWO-FOLWARCZNY:

- a. dwór, mur., po~~€~~XIX, 1890-1900.
- b. spichlerz, mur., po~~€~~XIX,
- c. gorzelnia, mur., 1897, przebudowana,
- d. kuźnia - wozownia, mur., 1878.
- e. brama i mur dworski, mur., 2 po~~€~~XIX,
- f. oficyna, mur., 2 po~~€~~XIX,
- g. magazyn zbożowy, ob. dom, mur., 2 po~~€~~XIX,
- h. cielnik, mur., 2 po~~€~~XIX,
- i. obora, mur., 2 po~~€~~XIX,
- j. park, po~~€~~XIX.

168. ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWO-FOLWARCZNY II - przy szosie Piława-Łęka:

- a. obora, mur., pocz.XX,
- b. spichlerz, mur., 1909,
- c. dom ul. Parkowa 24 dawniej biura, mur., 2 po~~€~~XIX,
- d. park, 2 po~~€~~XIX.

169. ZESPÓŁ DOMU PRACOWNIKÓW KOLEI NR 3 przy torach Piława-Białogard:

- a. dom, mur., pocz. XX,
- b. budynek gospodarczy, mur., pocz.XX.

ul. Jana Pawła II

170. DOM Nr 1, mur., pocz.XX.

171. DOM Nr 17, mur., pocz.XIX.

173. DOM Nr 18, mur., po€XIX, przebudowany.
174. KAPLICZKA przed cmentarzem ewangelickim, mur., po€XIX.
175. KAPLICZKA przy przystanku PKS, mur., ok. 1920.

ul. Ko ciuszkowców

176. DOM Nr 6, mur., pocz.XX.
177. DOM Nr 23, mur., pocz.XX.
178. DOM Nr 25, mur., pocz.XX.
179. DOM Nr 45, mur., XIX/XX, przebudowany.
180. BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 14, mur., pocz. XX.
181. BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 16, mur., pocz. XX.
182. KRZY przy drodze do Zawady, metalowy, XIX/XX

ul. Poprzeczna

183. DOM Nr 2, mur., pocz.XX.
184. CMENTARZ KOMUNALNY, czynny, 1 po€XIX.
185. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, pocz.XIX.

SZYD/ OWO

186. KO CIÓ/ EWANG., OB. PAR. P.W. MB NIEUSTAJ CEJ POMOCY,
mur., 1868.
187. ZESPÓ/ KO CIÓ/ A KATOLICKIEGO OB.FILIALNEGO P.W. W. JANA
CHRZCICIELA:
a. ko ció€mur., 1890 r.
b. cmentarz przyko cielny, po€XIX.
189. SZKO/ A nr 84 b, ob. mieszkania, mur., ok.1920.
190. ROGATKA przy drodze do Pi€, mur., 2 po€XIX, przebudowana.
191. ZESPÓ/ DWORCA KOLEJOWEGO:
a. dworzec kolejowy, mur., pocz. XX,
b. dom dla pracowników PKP Nr 63, mur., pocz.XX.
c. dom dla pracowników PKP Nr 64, mur., pocz.XX.
d. budynek gospodarczy Nr 63, pocz.XX.
192. DOM Nr 1-2, mur., XIX/XX, wkre lony z ewidencji nr 2 (przybudówka do domu
nr1)
193. Poczta Nr 6, mur., ok. 1930
194. DOM Nr 7, mur., 1912.
195. DOM Nr 11, mur., pocz.XX.

196. DOM Nr 12, mur., ok.1920.
197. DOM Nr 14, mur., 4 w.XIX.
198. DOM Nr 19, mur., pocz.XX.
199. DOM Nr 39, mur., 4 w.XIX.
200. DOM Nr 49, mur., pocz.XX.
201. DOM Nr 51, mur., XIX/XX, przebudowana.
202. BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 15, mur., pocz.XX.
203. BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 20, mur., pocz.XX.
204. BUDYNEK GOSPODARCZY I Nr 30, mur., pocz.XX.
205. BUDYNEK GOSPODARCZY II Nr 30, mur., pocz.XX.
206. CMENTARZ KOMUNALNY, czynny, po~~€~~XIX.
207. KAPLICZKA przy domu nr 24, mur.,po. XIX.

TARNOWO

208. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI nieczynny, 2 po~~€~~XIX.
209. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, po~~€~~XIX.
210. POMNIK POLEG/ YCH W 1 WOJNIE WIATOWEJ, mur., ok. 1918 r.

ZABRODZIE

211. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, po~~€~~XIX.

ZAWADA

212. KO CIÓ/ FILIALNY P.W. W. JANA CHRZCICIELA, drewno, XVII, zakrystia 1975.
213. DZWONNICA, przy ko cieie ewangelickim, ob. przeniesiona przed bram ko cio~~€~~ w. Jana Chrzciciela, drewno, XIX/XX, przeniesiona 1957.
214. ZESPÓ/ SZKO/ Y, Nr 16:
 - a. szko~~€~~, mur., pocz.XX,
 - b. budynek gospodarczy, mur./drewno, pocz.XX.
215. DOM Nr 1, mur., 2 po~~€~~XIX.
216. DOM Nr 5, mur., 2 po~~€~~XIX.
217. DOM Nr 29, mur., po~~€~~XIX.
218. DOM Nr 31, mur., pocz.XX.
219. DOM Nr 34, mur., 2 po~~€~~XIX.
220. DOM Nr 36, mur./szach., 2 po~~€~~XIX, przebudowany.
221. DOM Nr 38, mur., pocz.XX.
222. STODO/ A Nr 28, mur./drewno, pocz.XX.

223. STODO/ A Nr 42, mur./drewno, pocz.XX.
224. BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 42, mur., pocz.XX.
225. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, pocz.XX.
226. CMENTARZ KOMUNALNY, czynny, po€XIX.
227. POMNIK POLEG/ YCH W 1 WOJNIE WIATOWEJ, ob. kapliczka, mur., ok.
1920.
228. TRANSFORMATOR przy domu nr 36, mur., pocz. XX.

ZA/ CZNIK NR 2

WYKAZ ZABYTEKÓW ARCHEOLOGICZNYCH UJ TYCH W GMINNEJ EWIDENCJI
ZABYTEKÓW GMINY SZYD/ OWO

1. **P/ YTNICA**, stan. 2, ob. AZP 33-26/1
- epoka kamienia
2. **P/ YTNICA**, stan. 3, ob. AZP 33-26/2
- mezolit
3. **P/ YTNICA**, stan. 4, ob. AZP 33-26/3
- okres nowo ytny
4. **P/ YTNICA**, stan. 5, ob. AZP 33-26/4
- kultura ~~Y~~ ycka
- wczesne redniowiecze
5. **P/ YTNICA**, stan. 6, ob. AZP 33-26/5
- pó ne redniowiecze
- okres nowo ytny
6. **ZABRODZIE**, stan. 1, ob. AZP 34-25/1
- pó ne redniowiecze
7. **ZABRODZIE**, stan. 2, ob. AZP 34-25/2
- pó ne redniowiecze
8. **NOWA/ UBIANKA**, stan. 1, ob. AZP 34-25/31
- pó ne redniowiecze
9. **TARNOWO**, stan. 3, ob. AZP 34-25/34
- okres wp~~Y~~wów rzymskich
- wczesne redniowiecze
- pó ne redniowiecze
10. **TARNOWO**, stan. 4, ob. AZP 34-25/35
- pó ne redniowiecze
11. **TARNOWO**, stan. 5, ob. AZP 34-25/36
- pó ne redniowiecze
12. **TARNOWO**, stan. 6, ob. AZP 34-25/37
- pó ne redniowiecze
13. **TARNOWO**, stan. 7, ob. AZP 34-25/38
- pó ne redniowiecze
14. **TARNOWO**, stan. 8, ob. AZP 34-25/39
- pó ne redniowiecze
15. **TARNOWO**, stan. 9, ob. AZP 34-25/40
- wczesne redniowiecze
- pó ne redniowiecze
16. **TARNOWO**, stan. 10, ob. AZP 34-25/41
- pó ne redniowiecze
17. **TARNOWO**, stan. 11, ob. AZP 34-25/42
- wczesne redniowiecze
- pó ne redniowiecze
18. **TARNOWO**, stan. 12, ob. AZP 34-25/43
- wczesne redniowiecze
- pó ne redniowiecze

- 19. TARNOWO**, stan. 13, ob. AZP 34-25/44
 - kultura $\text{\textcircled{A}}$ ycka
 - pó ne redniowiecze
- 20. TARNOWO**, stan. 14, ob. AZP 34-25/45
 - pó ne redniowiecze
- 21. TARNOWO**, stan. 15, ob. AZP 34-25/46
 - pó ne redniowiecze
- 22. TARNOWO**, stan. 16, ob. AZP 34-25/47
 - pó ne redniowiecze
- 23. TARNOWO**, stan. 17, ob. AZP 34-25/48
 - pradzieje
 - wczesne redniowiecze
- 24. TARNOWO**, stan. 18, ob. AZP 34-25/49
 - pó ne redniowiecze
- 25. TARNOWO**, stan. 19, ob. AZP 34-25/50
 - pó ne redniowiecze
- 26. TARNOWO**, stan. 20, ob. AZP 34-25/51
 - okres w p $\text{\textcircled{A}}$ wów rzymskich
- 27. TARNOWO**, stan. 21, ob. AZP 34-25/52
 - okres w p $\text{\textcircled{A}}$ wów rzymskich
 - pó ne redniowiecze
- 28. TARNOWO**, stan. 22, ob. AZP 34-25/53
 - kultura pomorska
- 29. TARNOWO**, stan. 23, ob. AZP 34-25/54
 - pradzieje
 - wczesne redniowiecze
 - pó ne redniowiecze
- 30. TARNOWO**, stan. 23, ob. AZP 34-25/54
 - cmentarzysko kurhanowe
- 31. STARA / UBIANKA**, stan. 112, ob. AZP 34-25/57
 - kultura przeworska
- 32. TARNOWO**, stan. 25, ob. AZP 34-25/58
 - kultura przeworska
 - wczesne redniowiecze
 - pó ne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 33. TARNOWO**, stan. 26, ob. AZP 34-25/59
 - kultura przeworska
- 34. TARNOWO**, stan. 27, ob. AZP 34-25/60
 - kultura przeworska
 - pó ne redniowiecze
- 35. KR PSKO**, stan. 1, ob. AZP 34-26/1
 - kultura $\text{\textcircled{A}}$ ycka
 - pó ne redniowiecze
- 36. KR PSKO**, stan. 2, ob. AZP 34-26/2
 - kultura $\text{\textcircled{A}}$ ycka

- 37. KR PSKO**, stan. 3, ob. AZP 34-26/3
 - wczesne redniowiecze
- 38. KR PSKO**, stan. 4, ob. AZP 34-26/4
 - kultura $\text{\textcircled{K}}$ ycka
- 39. KR PSKO**, stan. 5, ob. AZP 34-26/11
 - kr gi kamienne
- 40. KR PSKO**, stan. 6, ob. AZP 34-26/12
 - epoka kamienia
- 41. KR PSKO**, stan. 7, ob. AZP 34-26/13
 - pó ne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 42. SKRZATUSZ**, stan. 21, ob. AZP 35-24/22
 - okres nowo ytny
- 43. SKRZATUSZ**, stan. 22, ob. AZP 35-24/23
 - wczesne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 44. SKRZATUSZ**, stan. 23, ob. AZP 35-24/24
 - wczesne redniowiecze
- 45. SKRZATUSZ**, stan. 24, ob. AZP 35-24/25
 - okres nowo ytny
- 46. SKRZATUSZ**, stan. 25, ob. AZP 35-24/26
 - neolit
- 47. SKRZATUSZ**, stan. 26, ob. AZP 35-24/27
 - wczesne redniowiecze
 - pó ne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 48. SKRZATUSZ**, stan. 27 ob. AZP 35-24/28
 - kultura $\text{\textcircled{K}}$ ycka
 - wczesne redniowiecze
- 49. SKRZATUSZ**, stan. 28 ob. AZP 35-24/29
 - pradzieje
- 50. SKRZATUSZ**, stan. 29 ob. AZP 35-24/30
 - wczesne redniowiecze, faza D-E
- 51. SKRZATUSZ**, stan. 30 ob. AZP 35-24/31
 - pó ne redniowiecze
- 52. SKRZATUSZ**, stan. 31 ob. AZP 35-24/32
 - okres nowo ytny
- 53. SKRZATUSZ**, stan. 32 ob. AZP 35-24/33
 - wczesne redniowiecze, faza D-F
- 54. SKRZATUSZ**, stan. 33 ob. AZP 35-24/34
 - kultura $\text{\textcircled{K}}$ ycka
- 55. SKRZATUSZ**, stan. 34 ob. AZP 35-24/35
 - kultura $\text{\textcircled{K}}$ ycka
 - okres nowo ytny
- 56. SKRZATUSZ**, stan. 35 ob. AZP 35-24/36
 - okres nowo ytny
- 57. SKRZATUSZ**, stan. 36 ob. AZP 35-24/37

- wczesne redniowiecze
- pó ne redniowiecze
- 58. PLUTY**, stan. 1, ob. AZP 35-24/38
 - pradzieje
- 59. PLUTY**, stan. 2, ob. AZP 35-24/39
 - okres nowo ytny
- 60. PLUTY**, stan. 3, ob. AZP 35-24/40
 - kultura Ć ycka
 - okres wpĆwów rzymskich
 - pó ne redniowiecze
- 61. PLUTY**, stan. 4, ob. AZP 35-24/41
 - pó ne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 62. PLUTY**, stan. 5, ob. AZP 35-24/42
 - pó ne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 63. PLUTY**, stan. 6, ob. AZP 35-24/43
 - okres wpĆwów rzymskich
- 64. PLUTY**, stan. 7, ob. AZP 35-24/44
 - okres wpĆwów rzymskich
 - wczesne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 65. PLUTY**, stan. 8, ob. AZP 35-24/45
 - okres nowo ytny
- 66. PLUTY**, stan. 9, ob. AZP 35-24/46
 - kultura Ć ycka
 - okres wpĆwów rzymskich
- 67. NOWA/ UBIANKA**, stan. 2, ob. AZP 35-25/3
 - wczesne redniowiecze
 - pó ne redniowiecze
- 68. NOWA/ UBIANKA**, stan. 3, ob. AZP 35-25/4
 - pó ne redniowiecze
- 69. NOWA/ UBIANKA**, stan. 4, ob. AZP 35-25/5
 - neolit
- 70. NOWA/ UBIANKA**, stan. 5, ob. AZP 35-25/6
 - okres wpĆwów rzymskich
 - wczesne redniowiecze
- 71. STARA/ UBIANKA**, stan. 3, ob. AZP 35-25/9
 - kultura pomorska
- 72. STARA/ UBIANKA**, stan. 4, ob. AZP 35-25/10
 - wczesne redniowiecze
- 73. STARA/ UBIANKA**, stan. 5, ob. AZP 35-25/11
 - neolit
 - kultura Ć ycka
 - wczesne redniowiecze
- 74. STARA/ UBIANKA**, stan. 6, ob. AZP 35-25/12
 - pó ne redniowiecze
- 75. STARA/ UBIANKA**, stan. 7, ob. AZP 35-25/13

- kultura C_1 ycka
 - wczesne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 76. STARA/ UBIANKA**, stan. 8, ob. AZP 35-25/14
- kultura C_1 ycka
 - okres wpływów rzymskich
 - wczesne redniowiecze
 - pó ne redniowiecze
- 77. STARA/ UBIANKA**, stan. 9, ob. AZP 35-25/15
- kultura C_1 ycka
 - pó ne redniowiecze
- 78. STARA/ UBIANKA**, stan. 10, ob. AZP 35-25/16
- wczesne redniowiecze
 - pó ne redniowiecze
- 79. STARA/ UBIANKA**, stan. 11, ob. AZP 35-25/17
- pó ne redniowiecze
- 80. STARA/ UBIANKA**, stan. 12, ob. AZP 35-25/18
- pó ne redniowiecze
- 81. STARA/ UBIANKA**, stan. 13, ob. AZP 35-25/19
- pó ne redniowiecze
- 82. STARA/ UBIANKA**, stan. 14, ob. AZP 35-25/20
- pó ne redniowiecze
- 83. STARA/ UBIANKA**, stan. 15, ob. AZP 35-25/21
- pó ne redniowiecze
- 84. STARA/ UBIANKA**, stan. 16, ob. AZP 35-25/22
- pó ne redniowiecze
- 85. STARA/ UBIANKA**, stan. 17, ob. AZP 35-25/23
- pó ne redniowiecze
- 86. STARA/ UBIANKA**, stan. 18, ob. AZP 35-25/24
- pó ne redniowiecze
- 87. STARA/ UBIANKA**, stan. 19, ob. AZP 35-25/25
- pó ne redniowiecze
- 88. STARA/ UBIANKA**, stan. 20, ob. AZP 35-25/26
- pó ne redniowiecze
- 89. STARA/ UBIANKA**, stan. 21, ob. AZP 35-25/27
- neolit
 - pó ne redniowiecze
- 90. STARA/ UBIANKA**, stan. 22, ob. AZP 35-25/28
- pó ne redniowiecze
- 91. STARA/ UBIANKA**, stan. 23, ob. AZP 35-25/29
- pó ne redniowiecze
- 92. STARA/ UBIANKA**, stan. 24, ob. AZP 35-25/30
- kultura C_1 ycka
 - pó ne redniowiecze
- 93. STARA/ UBIANKA**, stan. 25, ob. AZP 35-25/31
- neolit
- 94. STARA/ UBIANKA**, stan. 26, ob. AZP 35-25/32
- pó ne redniowiecze

- 95. STARA/ UBIANKA**, stan. 27, ob. AZP 35-25/33
- późne redniowiecze
- 96. STARA/ UBIANKA**, stan. 28, ob. AZP 35-25/34
- późne redniowiecze
- 97. STARA/ UBIANKA**, stan. 29, ob. AZP 35-25/35
- kultura śląska
- późne redniowiecze
- 98. STARA/ UBIANKA**, stan. 30, ob. AZP 35-25/36
- kultura pomorska
- późne redniowiecze
- 99. STARA/ UBIANKA**, stan. 31, ob. AZP 35-25/37
- późne redniowiecze
- 100. STARA/ UBIANKA**, stan. 32, ob. AZP 35-25/38
- późne redniowiecze
- 101. STARA/ UBIANKA**, stan. 33, ob. AZP 35-25/39
- późne redniowiecze
- 102. STARA/ UBIANKA**, stan. 34, ob. AZP 35-25/40
- okres wpływów rzymskich
- późne redniowiecze
- 103. STARA/ UBIANKA**, stan. 35, ob. AZP 35-25/41
- późne redniowiecze
- 104. STARA/ UBIANKA**, stan. 36, ob. AZP 35-25/42
- późne redniowiecze
- 105. STARA/ UBIANKA**, stan. 37, ob. AZP 35-25/43
- wczesne redniowiecze
- późne redniowiecze
- 106. STARA/ UBIANKA**, stan. 38, ob. AZP 35-25/44
- późne redniowiecze
- 107. STARA/ UBIANKA**, stan. 39, ob. AZP 35-25/45
- późne redniowiecze
- 108. STARA/ UBIANKA**, stan. 40, ob. AZP 35-25/46
- późne redniowiecze
- 109. STARA/ UBIANKA**, stan. 41, ob. AZP 35-25/47
- późne redniowiecze
- 110. STARA/ UBIANKA**, stan. 42, ob. AZP 35-25/48
- późne redniowiecze
- 111. STARA/ UBIANKA**, stan. 43, ob. AZP 35-25/49
- późne redniowiecze
- 112. STARA/ UBIANKA**, stan. 44, ob. AZP 35-25/50
- okres wpływów rzymskich
- późne redniowiecze
- 113. STARA/ UBIANKA**, stan. 45, ob. AZP 35-25/51
- późne redniowiecze
- 114. STARA/ UBIANKA**, stan. 46, ob. AZP 35-25/52
- późne redniowiecze
- 115. STARA/ UBIANKA**, stan. 47, ob. AZP 35-25/53
- późne redniowiecze

- 116. STARA/ UBIANKA**, stan. 48, ob. AZP 35-25/54
- pó ne redniowiecze
- 117. STARA/ UBIANKA**, stan. 49, ob. AZP 35-25/55
- pó ne redniowiecze
- 118. STARA/ UBIANKA**, stan. 50, ob. AZP 35-25/56
- pó ne redniowiecze
- 119. STARA/ UBIANKA**, stan. 51, ob. AZP 35-25/57
- pó ne redniowiecze
- 120. STARA/ UBIANKA**, stan. 52, ob. AZP 35-25/58
- pó ne redniowiecze
- 121. STARA/ UBIANKA**, stan. 53, ob. AZP 35-25/59
- pó ne redniowiecze
- 122. STARA/ UBIANKA**, stan. 54, ob. AZP 35-25/60
- okres wpływów rzymskich
- 123. STARA/ UBIANKA**, stan. 55, ob. AZP 35-25/61
- pó ne redniowiecze
- 124. STARA/ UBIANKA**, stan. 56, ob. AZP 35-25/62
- neolit
- 125. STARA/ UBIANKA**, stan. 57, ob. AZP 35-25/63
- staro ytno
- pó ne redniowiecze
- 126. STARA/ UBIANKA**, stan. 58, ob. AZP 35-25/64
- okres wpływów rzymskich
- wczesne redniowiecze
- pó ne redniowiecze
- 127. STARA/ UBIANKA**, stan. 59, ob. AZP 35-25/65
- okres nowo ytny
- 128. STARA/ UBIANKA**, stan. 60, ob. AZP 35-25/66
- pó ne redniowiecze
- 129. STARA/ UBIANKA**, stan. 61, ob. AZP 35-25/67
- pó ne redniowiecze
- 130. STARA/ UBIANKA**, stan. 62, ob. AZP 35-25/68
- neolit
- pó ne redniowiecze
- 131. STARA/ UBIANKA**, stan. 63, ob. AZP 35-25/69
- kultura ycka
- pó ne redniowiecze
- 132. STARA/ UBIANKA**, stan. 64, ob. AZP 35-25/70
- pó ne redniowiecze
- 133. STARA/ UBIANKA**, stan. 65, ob. AZP 35-25/71
- kultura ycka
- 134. STARA/ UBIANKA**, stan. 66, ob. AZP 35-25/72
- kultura ycka
- pó ne redniowiecze
- 135. STARA/ UBIANKA**, stan. 67, ob. AZP 35-25/73
- pó ne redniowiecze
- 136. STARA/ UBIANKA**, stan. 68, ob. AZP 35-25/74

- pó ne redniowiecze
- 137. STARA/ UBIANKA**, stan. 69, ob. AZP 35-25/75
 - okres wpływów rzymskich
- 138. STARA/ UBIANKA**, stan. 70, ob. AZP 35-25/76
 - neolit
 - pó ne redniowiecze
- 139. STARA/ UBIANKA**, stan. 71, ob. AZP 35-25/77
 - pó ne redniowiecze
- 140. STARA/ UBIANKA**, stan. 72, ob. AZP 35-25/78
 - neolit
 - pó ne redniowiecze
- 141. STARA/ UBIANKA**, stan. 73, ob. AZP 35-25/79
 - kultura C_{y} cka
 - pó ne redniowiecze
- 142. STARA/ UBIANKA**, stan. 74, ob. AZP 35-25/80
 - staro ytno
 - pó ne redniowiecze
- 143. STARA/ UBIANKA**, stan. 75, ob. AZP 35-25/81
 - staro ytno
 - pó ne redniowiecze
- 144. STARA/ UBIANKA**, stan. 76, ob. AZP 35-25/82
 - pó ne redniowiecze
- 145. STARA/ UBIANKA**, stan. 77, ob. AZP 35-25/83
 - wczesne redniowiecze
 - pó ne redniowiecze
- 146. STARA/ UBIANKA**, stan. 78, ob. AZP 35-25/84
 - kultura C_{y} cka
 - pó ne redniowiecze
- 147. STARA/ UBIANKA**, stan. 79, ob. AZP 35-25/85
 - kultura C_{y} cka
 - pó ne redniowiecze
- 148. STARA/ UBIANKA**, stan. 80, ob. AZP 35-25/86
 - staro ytno
 - pó ne redniowiecze
- 149. STARA/ UBIANKA**, stan. 81, ob. AZP 35-25/87
 - kultura pomorska
 - pó ne redniowiecze
- 150. STARA/ UBIANKA**, stan. 82, ob. AZP 35-25/88
 - kultura pomorska
 - pó ne redniowiecze
- 151. STARA/ UBIANKA**, stan. 83, ob. AZP 35-25/89
 - pó ne redniowiecze
- 152. STARA/ UBIANKA**, stan. 84, ob. AZP 35-25/90
 - pó ne redniowiecze
- 153. STARA/ UBIANKA**, stan. 85, ob. AZP 35-25/91
 - kultura C_{y} cka
- 154. STARA/ UBIANKA**, stan. 86, ob. AZP 35-25/92

- wczesne redniowiecze
- 155. STARA/ UBIANKA**, stan. 87, ob. AZP 35-25/93
 - wczesne redniowiecze
 - późne redniowiecze
- 156. STARA/ UBIANKA**, stan. 88, ob. AZP 35-25/94
 - neolit
 - okres wpływów rzymskich
 - późne redniowiecze
- 157. STARA/ UBIANKA**, stan. 89, ob. AZP 35-25/95
 - kultura ęcka
- 158. STARA/ UBIANKA**, stan. 90, ob. AZP 35-25/96
 - kultura ęcka
 - wczesne redniowiecze
- 159. STARA/ UBIANKA**, stan. 90, ob. AZP 35-25/97
 - kultura ęcka
 - wczesne redniowiecze
 - późne redniowiecze
- 160. STARA/ UBIANKA**, stan. 91, ob. AZP 35-25/98
 - okres wpływów rzymskich
- 161. STARA/ UBIANKA**, stan. 92, ob. AZP 35-25/99
 - późne redniowiecze
- 162. STARA/ UBIANKA**, stan. 94, ob. AZP 35-25/100
 - okres wpływów rzymskich
 - późne redniowiecze
- 163. STARA/ UBIANKA**, stan. 95, ob. AZP 35-25/101
 - późne redniowiecze
- 164. STARA/ UBIANKA**, stan. 96, ob. AZP 35-25/102
 - starożytność
 - późne redniowiecze
- 165. STARA/ UBIANKA**, stan. 97, ob. AZP 35-25/103
 - kultura ęcka
 - późne redniowiecze
- 166. STARA/ UBIANKA**, stan. 98, ob. AZP 35-25/104
 - kultura ęcka
 - późne redniowiecze
- 167. STARA/ UBIANKA**, stan. 99, ob. AZP 35-25/105
 - wczesne redniowiecze
- 168. STARA/ UBIANKA**, stan. 100, ob. AZP 35-25/106
 - późne redniowiecze
- 169. STARA/ UBIANKA**, stan. 101, ob. AZP 35-25/107
 - późne redniowiecze
- 170. STARA/ UBIANKA**, stan. 102, ob. AZP 35-25/108
 - neolit
- 171. STARA/ UBIANKA**, stan. 103, ob. AZP 35-25/109
 - późne redniowiecze
- 172. STARA/ UBIANKA**, stan. 104, ob. AZP 35-25/110
 - neolit

- 173. STARA/ UBIANKA**, stan. 105, ob. AZP 35-25/111
- neolit
- 174. STARA/ UBIANKA**, stan. 106, ob. AZP 35-25/112
- pó ne redniowiecze
- 175. STARA/ UBIANKA**, stan. 107, ob. AZP 35-25/113
- staro ytno
- 176. STARA/ UBIANKA**, stan. 108, ob. AZP 35-25/114
- pó ne redniowiecze
- 177. ZAWADA**, stan. 13, ob. AZP 35-25/115
- pó ne redniowiecze
- 178. ZAWADA**, stan. 14, ob. AZP 35-25/116
- pó ne redniowiecze
- 179. ZAWADA**, stan. 15, ob. AZP 35-25/117
- wczesne redniowiecze
- 180. ZAWADA**, stan. 16, ob. AZP 35-25/118
- wczesne redniowiecze
- 181. ZAWADA**, stan. 17, ob. AZP 35-25/119
- kultura € ycka
- wczesne redniowiecze
- pó ne redniowiecze
- 182. WILDEK**, stan. 1, ob. AZP 35-25/120
- staro ytno
- 183. STARA/ UBIANKA**, stan. 109, ob. AZP 35-25/121
- wczesne redniowiecze
- pó ne redniowiecze
- 184. ZAWADA**, stan. 18, ob. AZP 35-25/122
- pó ne redniowiecze
- okres nowo ytny
- 185. STARA/ UBIANKA**, stan. 110, ob. AZP 35-25/123
- wczesne redniowiecze
- pó ne redniowiecze
- okres nowo ytny
- 186. STARA/ UBIANKA**, stan. 111, ob. AZP 35-25/124
- pó ne redniowiecze
- okres nowo ytny
- 187. STARA/ UBIANKA**, stan. 114, ob. AZP 35-25/125
- pó ne redniowiecze
- okres nowo ytny
- 188. STARA/ UBIANKA**, stan. 115, ob. AZP 35-25/126
- pó ne redniowiecze
- okres nowo ytny
- 189. STARA/ UBIANKA**, stan. 116, ob. AZP 35-25/127
- dwór?, okres nowo ytny, XVII w.
- 190. STARA/ UBIANKA**, stan. 117, ob. AZP 35-25/128
- kultura prapolska
- pó ne redniowiecze
- okres nowo ytny
- 191. DOBRZYCA**, stan. 1, ob. AZP 35-26/1
- kultura € ycka/kultura pomorska

- 192. DOBRZYCA**, stan. 2, ob. AZP 35-26/2
- kultura C ycka
 - kultura pomorska
 - kultura przeworska
 - wczesne redniowiecze
 - pó ne redniowiecze
- 193. DOBRZYCA**, stan. 3, ob. AZP 35-26/3
- kultura pomorska
 - kultura przeworska
- 194. DOBRZYCA**, stan. 4, ob. AZP 35-26/4
- kultura przeworska
- 195. DOBRZYCA**, stan. 5, ob. AZP 35-26/5
- kultura C ycka
 - kultura pomorska
 - kultura przeworska
- 196. DOBRZYCA**, stan. 6, ob. AZP 35-26/6
- wczesne redniowiecze
- 197. DOBRZYCA**, stan. 7, ob. AZP 35-26/7
- epoka kamienia
 - kultura C ycka
 - kultura pomorska
 - kultura przeworska
- 198. DOBRZYCA**, stan. 8, ob. AZP 35-26/8
- kultura przeworska
- 199. DOBRZYCA**, stan. 9, ob. AZP 35-26/9
- kultura C ycka/ kultura pomorska
- 200. DOBRZYCA**, stan. 10, ob. AZP 35-26/10
- kultura C ycka
 - kultura pomorska
 - kultura przeworska
- 201. DOBRZYCA**, stan. 11, ob. AZP 35-26/11
- pó ne redniowiecze
- 202. DOBRZYCA**, stan. 12, ob. AZP 35-26/12
- wczesne redniowiecze
 - pó ne redniowiecze
- 203. DOBRZYCA**, stan. 13, ob. AZP 35-26/13
- kultura C ycka
 - kultura pomorska
- 204. DOBRZYCA**, stan. 14, ob. AZP 35-26/15
- pó ne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 205. DOBRZYCA**, stan. 15, ob. AZP 35-26/16
- kultura przeworska
- 206. RÓ A WIELKA**, stan. 16, ob. AZP 36-23/58
- okres wp C wów rzymskich

- 207. RÓ A WIELKA**, stan. 17, ob. AZP 36-23/59
- epoka kamienia
- 208. RÓ A WIELKA**, stan. 18, ob. AZP 36-23/60
- okres nowo ytny
- 209. RÓ A WIELKA**, stan. 19, ob. AZP 36-23/61
- okres nowo ytny
- 210. RÓ A WIELKA**, stan. 20, ob. AZP 36-23/62
- okres nowo ytny
- 211. RÓ A WIELKA**, stan. 21, ob. AZP 36-23/63
- kultura pomorska
- okres nowo ytny
- 212. RÓ A WIELKA**, stan. 22, ob. AZP 36-23/64
- kultura pomorska
- 213. RÓ A WIELKA**, stan. 23, ob. AZP 36-23/65
- epoka kamienia
- okres nowo ytny
- 214. RÓ A WIELKA**, stan. 24, ob. AZP 36-23/66
- okres wpływów rzymskich
- 215. RÓ A WIELKA**, stan. 25, ob. AZP 36-23/67
- pó ne redniowiecze
- 216. RÓ A WIELKA**, stan. 26, ob. AZP 36-23/68
- okres nowo ytny
- 217. RÓ A WIELKA**, stan. 27, ob. AZP 36-23/69
- wczesne redniowiecze
- pó ne redniowiecze
- 218. RÓ A WIELKA**, stan. 28, ob. AZP 36-23/70
- pó ne redniowiecze
- 219. RÓ A WIELKA**, stan. 29, ob. AZP 36-23/71
- epoka kamienia
- 220. RÓ A WIELKA**, stan. 30, ob. AZP 36-23/72
- okres nowo ytny
- 221. RÓ A WIELKA**, stan. 31, ob. AZP 36-23/73
- wczesne redniowiecze
- pó ne redniowiecze
- 222. RÓ A WIELKA**, stan. 32, ob. AZP 36-23/74
- okres nowo ytny
- 223. RÓ A WIELKA**, stan. 33, ob. AZP 36-23/75
- wczesne redniowiecze
- 224. RÓ A WIELKA**, stan. 34, ob. AZP 36-23/76
- okres nowo ytny
- 225. RÓ A WIELKA**, stan. 35, ob. AZP 36-23/77
- okres wpływów rzymskich
- wczesne redniowiecze
- 226. RÓ A WIELKA**, stan. 36, ob. AZP 36-23/78
- pradzieje
- 227. RÓ A WIELKA**, stan. 37, ob. AZP 36-23/79
- pó ne redniowiecze

- 228. LE ENICA**, stan. 29, ob. AZP 36-23/80
- kultura ę ycka
- pó ne redniowiecze
- 229. LE ENICA**, stan. 30, ob. AZP 36-23/81
- okres nowo ytny
- 230. LE ENICA**, stan. 31, ob. AZP 36-23/82
- wczesne redniowiecze
- 231. LE ENICA**, stan. 32, ob. AZP 36-23/83
- kultura ę ycka
- 232. NOWY DWÓR**, stan. 1, ob. AZP 36-24/7
- kultura ę ycko-pomorska
- 233. NOWY DWÓR**, stan. 2, ob. AZP 36-24/8
- wczesne redniowiecze
- 234. NOWY DWÓR**, stan. 3, ob. AZP 36-24/9
- kultura ę ycko-pomorska
- wczesne redniowiecze
- 235. NOWY DWÓR**, stan. 4, ob. AZP 36-24/10
- kultura przeworska ówielbarska
- wczesne redniowiecze
- 236. NOWY DWÓR**, stan. 5, ob. AZP 36-24/11
- kultura ę ycko-pomorska
- wczesne redniowiecze
- 237. NOWY DWÓR**, stan. 6, ob. AZP 36-24/12
- wczesne redniowiecze
- 238. NOWY DWÓR**, stan. 7, ob. AZP 36-24/13
- kultura ę ycko-pomorska
- wczesne redniowiecze
- 239. NOWY DWÓR**, stan. 8, ob. AZP 36-24/14
- kultura ę ycko-pomorska
- okres nowo ytny
- 240. NOWY DWÓR**, stan. 9, ob. AZP 36-24/15
- kultura ę ycko-pomorska
- 241. NOWY DWÓR**, stan. 10, ob. AZP 36-24/16
- okres nowo ytny
- 242. NOWY DWÓR**, stan. 11, ob. AZP 36-24/17
- pradzieje
- wczesne redniowiecze
- 243. NOWY DWÓR**, stan. 12, ob. AZP 36-24/18
- pradzieje
- 244. NOWY DWÓR**, stan. 13, ob. AZP 36-24/19
- kultura ę ycko-pomorska
- 245. NOWY DWÓR**, stan. 14, ob. AZP 36-24/20
- okres nowo ytny
- 246. NOWY DWÓR**, stan. 15, ob. AZP 36-24/21
- pó ne redniowiecze
- okres nowo ytny

- 247. NOWY DWÓR**, stan. 16, ob. AZP 36-24/22
- okres nowo ytny
- 248. NOWY DWÓR**, stan. 17, ob. AZP 36-24/23
- okres nowo ytny
- 249. NOWY DWÓR**, stan. 18, ob. AZP 36-24/24
- okres nowo ytny
- 250. NOWY DWÓR**, stan. 19, ob. AZP 36-24/25
- okres nowo ytny
- 251. NOWY DWÓR**, stan. 20, ob. AZP 36-24/26
- okres nowo ytny
- 252. NOWY DWÓR**, stan. 21, ob. AZP 36-24/27
- okres nowo ytny
- 253. NOWY DWÓR**, stan. 22, ob. AZP 36-24/28
- kultura Ć ycka?
- okres nowo ytny
- 254. NOWY DWÓR**, stan. 23, ob. AZP 36-24/29
- epoka kamienia
- okres nowo ytny
- 255. NOWY DWÓR**, stan. 24, ob. AZP 36-24/30
- kultura pucharów lejkowatych
- 256. NOWY DWÓR**, stan. 25, ob. AZP 36-24/31
- wczesne redniowiecze
- 257. NOWY DWÓR**, stan. 26, ob. AZP 36-24/32
- epoka kamienia
- okres nowo ytny
- 258. NOWY DWÓR**, stan. 27, ob. AZP 36-24/33
- wczesne redniowiecze
- 259. NOWY DWÓR**, stan. 28, ob. AZP 36-24/34
- epoka kamienia
- okres nowo ytny
- 260. NOWY DWÓR**, stan. 29, ob. AZP 36-24/35
- kultura Ć ycko-pomorska
- 261. NOWY DWÓR**, stan. 30, ob. AZP 36-24/36
- epoka kamienia
- okres nowo ytny
- 262. NOWY DWÓR**, stan. 31, ob. AZP 36-24/37
- epoka kamienia
- okres nowo ytny
- 263. NOWY DWÓR**, stan. 32, ob. AZP 36-24/38
- kultura Ć ycko-pomorska
- 264. NOWY DWÓR**, stan. 33, ob. AZP 36-24/39
- kultura Ć ycko-pomorska
- 265. NOWY DWÓR**, stan. 34, ob. AZP 36-24/40
- wczesne redniowiecze
- 266. NOWY DWÓR**, stan. 35, ob. AZP 36-24/41
- kultura Ć ycko-pomorska
- wczesne redniowiecze

- 267. SKRZATUSZ**, stan.1, ob. AZP 36-24/42
- późne redniowiecze
- 268. SKRZATUSZ**, stan.2, ob. AZP 36-24/43
- kultura przeworska-wielbarska
- wczesne redniowiecze
- 269. SKRZATUSZ**, stan.3, ob. AZP 36-24/44
- kultura śląsko-pomorska
- wczesne redniowiecze
- 270. SKRZATUSZ**, stan.4, ob. AZP 36-24/45
- kultura śląsko-pomorska
- wczesne redniowiecze
- 271. SKRZATUSZ**, stan.5, ob. AZP 36-24/46
- wczesna epoka brązu
- 272. SKRZATUSZ**, stan.6, ob. AZP 36-24/47
- epoka kamienia
- kultura śląska
- 273. SKRZATUSZ**, stan.7, ob. AZP 36-24/48
- kultura przeworska-wielbarska
- wczesne redniowiecze
- 274. SKRZATUSZ**, stan.8, ob. AZP 36-24/49
- kultura amfor kulistych
- kultura śląsko-pomorska
- kultura przeworska-wielbarska
- okres wpływów rzymskich
- 275. SKRZATUSZ**, stan.9, ob. AZP 36-24/50
- epoka kamienia
- okres nowożytny
- 276. SKRZATUSZ**, stan.10, ob. AZP 36-24/51
- kultura śląsko-pomorska
- 277. SKRZATUSZ**, stan.11, ob. AZP 36-24/52
- pradzieje
- 278. SKRZATUSZ**, stan.12, ob. AZP 36-24/53
- kultura przeworska-wielbarska
- wczesne redniowiecze
- 279. SKRZATUSZ**, stan.13, ob. AZP 36-24/54
- wczesne redniowiecze
- późne redniowiecze
- 280. SKRZATUSZ**, stan.14, ob. AZP 36-24/55
- kultura śląsko-pomorska
- 281. SKRZATUSZ**, stan.15, ob. AZP 36-24/56
- kultura wielbarska
- okres nowożytny
- 282. SKRZATUSZ**, stan.16, ob. AZP 36-24/57
- pradzieje
- 283. SKRZATUSZ**, stan.17, ob. AZP 36-24/58
- kultura śląsko-pomorska
- okres nowożytny
- 284. SKRZATUSZ**, stan.18, ob. AZP 36-24/59

- kultura Ć ycko-pomorska
- 285. SKRZATUSZ**, stan.19, ob. AZP 36-24/60
 - kultura Ć ycko-pomorska
- 286. SKRZATUSZ**, stan.20, ob. AZP 36-24/61
 - neolit
 - okres nowo ytny
- 287. JARACZEWO**, stan.3, ob. AZP 36-24/62
 - kultura Ć ycko-pomorska
 - okres nowo ytny
- 288. JARACZEWO**, stan.4, ob. AZP 36-24/63
 - kultura pucharów lejkowatych
 - wczesne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 289. JARACZEWO**, stan.5, ob. AZP 36-24/64
 - kultura Ć ycko-pomorska
- 290. JARACZEWO**, stan.6, ob. AZP 36-24/65
 - neolit
 - pó ne redniowiecze/ okres nowo ytny
- 291. JARACZEWO**, stan.7, ob. AZP 36-24/66
 - kultura Ć ycko-pomorska
 - okres nowo ytny
- 292. JARACZEWO**, stan.8, ob. AZP 36-24/67
 - wczesne redniowiecze
- 293. JARACZEWO**, stan.9, ob. AZP 36-24/68
 - neolit
- 294. JARACZEWO**, stan.10, ob. AZP 36-24/69
 - okres nowo ytny
- 295. JARACZEWO**, stan.1, ob. AZP 36-24/70
 - pó ne redniowiecze/ okres nowo ytny
- 296. JARACZEWO**, stan.12, ob. AZP 36-24/71
 - kultura pomorska
- 297. SZYD/ OWO**, stan.6, ob. AZP 36-24/72
 - wczesne redniowiecze, faza F
- 298. SZYD/ OWO**, stan.7, ob. AZP 36-24/73
 - kultura przeworska
- 299. POKRZYWNICA**, stan.27, ob. AZP 36-24/74
 - okres nowo ytny
- 300. POKRZYWNICA**, stan.28, ob. AZP 36-24/75
 - kultura Ć ycko-pomorska
 - pó ne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 301. POKRZYWNICA**, stan.29, ob. AZP 36-24/76
 - neolit
 - okres nowo ytny
- 302. POKRZYWNICA**, stan.30, ob. AZP 36-24/77
 - okres nowo ytny
- 303. POKRZYWNICA**, stan.31, ob. AZP 36-24/78
 - okres nowo ytny

- 304. POKRZYWNICA**, stan.32, ob. AZP 36-24/79
- okres nowo ytny
- 305. POKRZYWNICA**, stan.33, ob. AZP 36-24/80
- okres nowo ytny
- 306. K/ ODA**, stan.48, ob. AZP 36-24/81
- okres nowo ytny
- 307. K/ ODA**, stan.49, ob. AZP 36-24/82
- okres nowo ytny
- 308. K/ ODA**, stan.50, ob. AZP 36-24/83
- okres nowo ytny
- 309. LE ENICA**, stan.7, ob. AZP 36-24/84
- okres nowo ytny
- 310. LE ENICA**, stan.8, ob. AZP 36-24/85
- okres nowo ytny
- 311. LE ENICA**, stan.9, ob. AZP 36-24/86
- schyłkowy neolit/wczesna epoka br zu
- okres nowo ytny
- 312. LE ENICA**, stan.10, ob. AZP 36-24/87
- kultura ę ycka
- okres nowo ytny
- 313. LE ENICA**, stan.11, ob. AZP 36-24/88
- epoka kamienia
- 314. LE ENICA**, stan.12, ob. AZP 36-24/89
- okres nowo ytny
- 315. LE ENICA**, stan.13, ob. AZP 36-24/90
- okres nowo ytny
- 316. LE ENICA**, stan.14, ob. AZP 36-24/91
- okres nowo ytny
- 317. LE ENICA**, stan.15, ob. AZP 36-24/92
- okres nowo ytny
- 318. LE ENICA**, stan.16, ob. AZP 36-24/93
- okres nowo ytny
- 319. LE ENICA**, stan.17, ob. AZP 36-24/94
- pradzieje
- okres nowo ytny
- 320. LE ENICA**, stan.18, ob. AZP 36-24/95
- kultura wielbarska
- okres nowo ytny
- 321. LE ENICA**, stan.19, ob. AZP 36-24/96
- pradzieje
- okres nowo ytny
- 322. LE ENICA**, stan.20, ob. AZP 36-24/97
- okres nowo ytny
- 323. LE ENICA**, stan.21, ob. AZP 36-24/98
- późne redniowiecze
- okres nowo ytny

- 324. LE ENICA**, stan.22, ob. AZP 36-24/99
- okres nowo ytny
- 325. LE ENICA**, stan.23, ob. AZP 36-24/100
- okres nowo ytny
- 326. LE ENICA**, stan.24, ob. AZP 36-24/101
- pó ne redniowiecze
- okres nowo ytny
- 327. LE ENICA**, stan.25, ob. AZP 36-24/102
- okres nowo ytny
- 328. LE ENICA**, stan.26, ob. AZP 36-24/103
- okres nowo ytny
- 329. LE ENICA**, stan.27, ob. AZP 36-24/104
- okres nowo ytny
- 330. LE ENICA**, stan.28, ob. AZP 36-24/105
- okres nowo ytny
- 331. SKRZATUSZ**, stan.21, ob. AZP 36-24/106
- okres wp@wów rzymskich
- okres nowo ytny
- 332. SKRZATUSZ**, stan.22, ob. AZP 36-24/107
- okres wp@wów rzymskich
- 333. POKRZYWNICA**, stan.34, ob. AZP 36-24/108
- XVII-XVIII w.
- 334. POKRZYWNICA**, stan.35, ob. AZP 36-24/109
- kultura @ ycka
- 335. POKRZYWNICA**, stan.36, ob. AZP 36-24/110
- pó ne redniowiecze/ okres nowo ytny
- 336. POKRZYWNICA**, stan.37, ob. AZP 36-24/111
- pó ne redniowiecze
- 337. POKRZYWNICA**, stan.38, ob. AZP 36-24/112
- pó ne redniowiecze
- 338. ZAWADA**, stan.1, ob. AZP 36-25/1
- pó ne redniowiecze
- redniowiecze
- 339. ZAWADA**, stan.2, ob. AZP 36-25/2
- epoka kamienia
- pó ne redniowiecze
- okres nowo ytny
- 340. ZAWADA**, stan.3, ob. AZP 36-25/3
- epoka kamienia
- pó ne redniowiecze
- redniowiecze
- okres nowo ytny
- 341. ZAWADA**, stan.4, ob. AZP 36-25/4
- epoka kamienia
- kultura @ ycka
- 342. ZAWADA**, stan.5, ob. AZP 36-25/5
- epoka kamienia
- kultura @ ycka

- wczesne redniowiecze
- 343. ZAWADA**, stan.6, ob. AZP 36-25/6
 - epoka kamienia
 - okres wpływów rzymskich
 - kultura ę ycka
- 344. ZAWADA**, stan.7, ob. AZP 36-25/7
 - epoka kamienia
 - okres wpływów rzymskich
 - kultura ę ycka
- 345. ZAWADA**, stan.8, ob. AZP 36-25/8
 - późne redniowiecze
 - redniowiecze
- 346. ZAWADA**, stan.9, ob. AZP 36-25/9
 - epoka kamienia
 - kultura ę ycka
- 347. ZAWADA**, stan.10, ob. AZP 36-25/10
 - epoka kamienia
 - okres nowożytny
- 348. ZAWADA**, stan.11, ob. AZP 36-25/11
 - epoka kamienia
 - wczesne redniowiecze
 - redniowiecze
 - okres nowożytny
- 349. ZAWADA**, stan.12, ob. AZP 36-25/12
 - kultura ę ycka
 - redniowiecze
 - okres nowożytny
- 350. SZYD/ OWO**, stan.1, ob. AZP 36-25/13
 - redniowiecze
 - okres nowożytny
- 351. SZYD/ OWO**, stan.2, ob. AZP 36-25/14
 - epoka kamienia
 - kultura ę ycka
 - okres wpływów rzymskich
- 352. JARACZEWO**, stan.1, ob. AZP 36-25/15
 - epoka kamienia
 - kultura ę ycka
 - okres wpływów rzymskich
 - redniowiecze
- 353. JARACZEWO**, stan.2, ob. AZP 36-25/16
 - epoka kamienia
 - kultura ę ycka
 - okres wpływów rzymskich
- 354. JARACZEWO**, stan.5, ob. AZP 36-25/17
 - epoka kamienia
 - kultura ę ycka
 - późne redniowiecze
 - redniowiecze

- 355. SZYD/ OWO** stan.6, ob. AZP 36-25/18
- kultura ę ycka
 - redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 356. SZYD/ OWO**, stan.7, ob. AZP 36-25/19
- kultura ę ycka
 - okres wpcw rzymskich
 - redniowiecze
- 357. SZYD/ OWO**, stan.8, ob. AZP 36-25/20
- kultura ę ycka
- 358. DOLASZEWO**, stan.1, ob. AZP 36-25/21
- epoka kamienia
 - wczesne redniowiecze
- 359. DOLASZEWO**, stan.2, ob. AZP 36-25/22
- epoka kamienia
 - kultura ę ycka
- 360. DOLASZEWO**, stan.3, ob. AZP 36-25/23
- pradzieje
 - pó ne redniowiecze
 - redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 361. DOLASZEWO**, stan.4, ob. AZP 36-25/24
- pó ne redniowiecze
 - redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 362. DOLASZEWO**, stan.5, ob. AZP 36-25/25
- pó ne redniowiecze
 - redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 363. DOLASZEWO**, stan.7, ob. AZP 36-25/27
- pó ne redniowiecze
- 364. DOLASZEWO**, stan.8, ob. AZP 36-25/28
- kultura ę ycka
- 365. DOLASZEWO**, stan.9, ob. AZP 36-25/29
- wczesne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 366. DOLASZEWO**, stan.10, ob. AZP 36-25/30
- pó ne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 367. DOLASZEWO**, stan.11, ob. AZP 36-25/31
- pó ne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 368. DOLASZEWO**, stan.12, ob. AZP 36-25/32
- wczesne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 369. ZAWADA**, stan.18, ob. AZP 36-25/33
- kultura ę ycka
 - okres nowo ytny

- 370. ZAWADA**, stan.19, ob. AZP 36-25/34
- epoka kamienia
- 371. ZAWADA**, stan.20, ob. AZP 36-25/35
- kultura ę ycka
- okres nowo ytny
- 372. ZAWADA**, stan.21, ob. AZP 36-25/36
- kultura ę ycka
- okres nowo ytny
- 373. ZAWADA**, stan.22, ob. AZP 36-25/37
- kultura ę ycka
- okres nowo ytny
- 374. SZYD/ OWO**, stan.11, ob. AZP 36-25/38
- kultura ę ycka
- okres nowo ytny
- 375. SZYD/ OWO**, stan.12, ob. AZP 36-25/39
- kultura ę ycka
- okres nowo ytny
- 376. SZYD/ OWO**, stan.13, ob. AZP 36-25/40
- okres w p w rzymskich
- pó ne redniowiecze
- 377. DOLASZEWO**, stan.13, ob. AZP 36-25/41
- okres w p w rzymskich
- pó ne redniowiecze
- 378. DOLASZEWO**, stan.14, ob. AZP 36-25/42
- kultura ę ycka
- 379. DOLASZEWO**, stan.15, ob. AZP 36-25/43
- epoka kamienia
- 380. DOLASZEWO**, stan.16, ob. AZP 36-25/44
- kultura ę ycka
- pó ne redniowiecze
- 381. DOLASZEWO**, stan.17, ob. AZP 36-25/45
- okres w p w rzymskich
- 382. ZAWADA**, stan.23, ob. AZP 36-25/46
- wczesne redniowiecze
- pó ne redniowiecze/- okres nowo ytny
- 383. ZAWADA**, stan.24, ob. AZP 36-25/47
- wczesne redniowiecze
- pó ne redniowiecze
- okres nowo ytny
- 384. ZAWADA**, stan.25, ob. AZP 36-25/48
- wczesne redniowiecze
- pó ne redniowiecze
- okres nowo ytny
- 385. ZAWADA**, stan.26, ob. AZP 36-25/49
- pó ne redniowiecze
- okres nowo ytny
- 386. RÓ A WIELKA**, stan. 3, ob. AZP 37-23/6
- okres nowo ytny

- 387. RÓ A WIELKA**, stan. 4, ob. AZP 37-23/7
- wczesne redniowiecze
- późne redniowiecze
- 388. RÓ A WIELKA**, stan. 5, ob. AZP 37-23/8
- kultura ę ycka
- okres nowożytny
- 389. RÓ A WIELKA**, stan. 6, ob. AZP 37-23/9
- neolit
- kultura ę ycka
- późne redniowiecze
- 390. RÓ A WIELKA**, stan. 7, ob. AZP 37-23/10
- kultura ę ycka
- późne redniowiecze
- 391. RÓ A WIELKA**, stan. 8, ob. AZP 37-23/11
- kultura ę ycka
- okres wczesny rzymskich
- 392. RÓ A WIELKA**, stan. 9, ob. AZP 37-23/12
- kultura ę ycka
- okres wczesny rzymskich
- 393. RÓ A WIELKA**, stan. 10, ob. AZP 37-23/13
- kultura ę ycka
- okres wczesny rzymskich
- 394. RÓ A WIELKA**, stan. 11, ob. AZP 37-23/14
- okres nowożytny
- 395. RÓ A WIELKA**, stan. 12, ob. AZP 37-23/15
- kultura ę ycka
- 396. RÓ A WIELKA**, stan. 13, ob. AZP 37-23/16
- epoka kamienia
- 397. RÓ A WIELKA**, stan. 14, ob. AZP 37-23/17
- kultura ę ycka
- okres wczesny rzymskich
- 398. RÓ A WIELKA**, stan. 15, ob. AZP 37-23/18
- okres nowożytny
- 399. LE ENICA**, stan. 1, ob. AZP 37-24/1
- kultura ę ycka/pomorska
- okres nowożytny
- 400. LE ENICA**, stan. 2, ob. AZP 37-24/2
- epoka kamienia
- okres nowożytny
- 401. LE ENICA**, stan. 3, ob. AZP 37-24/3
- neolit
- okres nowożytny
- 402. LE ENICA**, stan. 4, ob. AZP 37-24/4
- pradzieje
- okres nowożytny
- 403. LE ENICA**, stan. 5, ob. AZP 37-24/5
- epoka kamienia
- kultura ę ycka

- okres nowo ytny
- 404. LE ENICA**, stan. 6, ob. AZP 37-24/6
 - epoka kamienia
- 405. K/ ODA**, stan. 1, ob. AZP 37-24/7
 - kultura Ć ycka/pomorska
 - wczesne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 406. K/ ODA**, stan. 2, ob. AZP 37-24/8
 - epoka kamienia
- 407. K/ ODA**, stan. 3, ob. AZP 37-24/9
 - kultura Ć ycko/pomorska
 - okres nowo ytny
- 408. K/ ODA**, stan. 4, ob. AZP 37-24/10
 - kultura pucharów lejkwatych
- 409. K/ ODA**, stan. 5, ob. AZP 37-24/11
 - kultura Ć ycko/pomorska
- 410. K/ ODA**, stan. 6, ob. AZP 37-24/12
 - kultura pucharów lejkwatych
 - okres nowo ytny
- 411. K/ ODA**, stan. 7, ob. AZP 37-24/13
 - epoka kamienia
- 412. K/ ODA**, stan. 8, ob. AZP 37-24/14
 - kultura Ć ycko/pomorska
- 413. K/ ODA**, stan. 9, ob. AZP 37-24/15
 - kultura Ć ycka
 - okres nowo ytny
- 414. K/ ODA**, stan. 10, ob. AZP 37-24/16
 - kultura pucharów lejkwatych
 - kultura Ć ycko/pomorska
- 415. K/ ODA**, stan. 11, ob. AZP 37-24/17
 - epoka kamienia
- 416. K/ ODA**, stan. 12, ob. AZP 37-24/18
 - epoka kamienia
- 417. K/ ODA**, stan. 13, ob. AZP 37-24/19
 - epoka kamienia
- 418. K/ ODA**, stan. 14, ob. AZP 37-24/20
 - epoka kamienia
 - okres nowo ytny
- 419. K/ ODA**, stan. 15, ob. AZP 37-24/21
 - kultura Ć ycko/pomorska
 - okres nowo ytny
- 420. K/ ODA**, stan. 16, ob. AZP 37-24/22
 - neolit
 - kultura przeworska/wielbarska
 - kultura Ć ycko/pomorska
- 421. K/ ODA**, stan. 17, ob. AZP 37-24/23
 - epoka kamienia
- 422. K/ ODA**, stan. 18, ob. AZP 37-24/24

- kultura ę ycko/pomorska
- okres nowo ytny
- 423. K/ ODA**, stan. 19, ob. AZP 37-24/25
 - kultura ę ycko/pomorska
 - pó ne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 424. K/ ODA**, stan. 20, ob. AZP 37-24/26
 - kultura ę ycko/pomorska
 - okres nowo ytny
- 425. K/ ODA**, stan. 21, ob. AZP 37-24/27
 - kultura ę ycko/pomorska
 - okres nowo ytny
- 426. K/ ODA**, stan. 22, ob. AZP 37-24/28
 - kultura ę ycko/pomorska
- 427. K/ ODA**, stan. 23, ob. AZP 37-24/29
 - kultura przeworska/wielbarska
- 428. K/ ODA**, stan. 24, ob. AZP 37-24/30
 - kultura przeworska/wielbarska
 - wczesne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 429. K/ ODA**, stan. 25, ob. AZP 37-24/31
 - kultura ę ycko/pomorska
 - pó ne redniowiecze
- 430. K/ ODA**, stan. 26, ob. AZP 37-24/32
 - kultura ę ycko/pomorska
- 431. K/ ODA**, stan. 27, ob. AZP 37-24/33
 - kultura ę ycko/pomorska
- 432. K/ ODA**, stan. 28, ob. AZP 37-24/34
 - pó ny okres late ski
- 433. K/ ODA**, stan. 29, ob. AZP 37-24/35
 - kultura ę ycko/pomorska
 - kultura przeworska/wielbarska
 - wczesne redniowiecze
- 434. K/ ODA**, stan. 30, ob. AZP 37-24/36
 - kultura ę ycko/pomorska
- 435. K/ ODA**, stan. 31, ob. AZP 37-24/37
 - kultura ę ycko/pomorska
 - kultura przeworska/wielbarska
 - okres nowo ytny
- 436. K/ ODA**, stan. 32, ob. AZP 37-24/38
 - kultura pucharów lejkowatych
 - kultura ę ycko/pomorska
 - kultura przeworska
- 437. K/ ODA**, stan. 33, ob. AZP 37-24/39
 - pradzieje
 - kultura przeworska/wielbarska
 - wczesne redniowiecze

- 438. K/ ODA**, stan. 34, ob. AZP 37-24/40
- kultura przeworska/wielbarska
- wczesne redniowiecze
- 439. K/ ODA**, stan. 35, ob. AZP 37-24/41
- kultura € ycka
- okres nowo ytny
- 440. K/ ODA**, stan. 36, ob. AZP 37-24/42
- kultura przeworska/wielbarska
- okres nowo ytny
- 441. K/ ODA**, stan. 37, ob. AZP 37-24/43
- kultura przeworska
- wczesne redniowiecze
- 442. K/ ODA**, stan. 38, ob. AZP 37-24/44
- pradzieje
- kultura przeworska/wielbarska
- okres nowo ytny
- 443. K/ ODA**, stan. 39, ob. AZP 37-24/45
- kultura pomorska
- okres nowo ytny
- 444. K/ ODA**, stan. 40, ob. AZP 37-24/46
- kultura € ycko/pomorska
- 445. K/ ODA**, stan. 41, ob. AZP 37-24/47
- kultura € ycko/pomorska
- wczesne redniowiecze
- 446. K/ ODA**, stan. 42, ob. AZP 37-24/48
- neolit
- kultura € ycko/pomorska
- 447. K/ ODA**, stan. 43, ob. AZP 37-24/49
- kultura € ycko/pomorska
- 448. K/ ODA**, stan. 44, ob. AZP 37-24/50
- kultura € ycko/pomorska
- okres nowo ytny
- 449. K/ ODA**, stan. 45, ob. AZP 37-24/51
- wczesne redniowiecze
- okres nowo ytny
- 450. K/ ODA**, stan. 46, ob. AZP 37-24/52
- wczesne redniowiecze
- 451. K/ ODA**, stan. 47, ob. AZP 37-24/53
- kultura pomorska
- okres nowo ytny
- 452. POKRZYWNICA**, stan.1, ob. AZP 37-24/54
- wczesne redniowiecze
- okres nowo ytny
- 453. POKRZYWNICA**, stan.2, ob. AZP 37-24/55
- epoka kamienia
- schy € k neolitu
- 454. POKRZYWNICA**, stan.3, ob. AZP 37-24/56
- wczesne redniowiecze

- okres nowo ytny
- 455. POKRZYWNICA**, stan.4, ob. AZP 37-24/57
kultura przeworska
- 456. POKRZYWNICA**, stan.5, ob. AZP 37-24/58
- schyłek neolitu/wczesna epoka br zu
- 457. POKRZYWNICA**, stan.6, ob. AZP 37-24/59
- pradzieje
- 458. POKRZYWNICA**, stan.7, ob. AZP 37-24/60
- kultura ycko/pomorska
- okres nowo ytny
- 459. POKRZYWNICA**, stan.8, ob. AZP 37-24/61
- kultura ycko/pomorska
- kultura przeworska
- 460. POKRZYWNICA**, stan.9, ob. AZP 37-24/62
- kultura przeworska
- 461. POKRZYWNICA**, stan.10, ob. AZP 37-24/63
- kultura ycko/pomorska
- 462. POKRZYWNICA**, stan.11, ob. AZP 37-24/64
- kultura ycko/pomorska
- kultura przeworska/wielbarska
- 463. POKRZYWNICA**, stan.12, ob. AZP 37-24/65
- kultura ycko/pomorska
- 464. POKRZYWNICA**, stan.13, ob. AZP 37-24/66
- kultura ycko/pomorska
- kultura przeworska/wielbarska
- wczesne redniowiecze
- 465. POKRZYWNICA**, stan.14, ob. AZP 37-24/67
- kultura ycko/pomorska
- kultura przeworska/wielbarska
- 466. POKRZYWNICA**, stan.15, ob. AZP 37-24/68
- kultura pomorska
- 467. POKRZYWNICA**, stan.16, ob. AZP 37-24/69
- kultura ycko/pomorska
- okres nowo ytny
- 468. POKRZYWNICA**, stan.17, ob. AZP 37-24/70
- kultura ycko/pomorska
- wczesne redniowiecze
- okres nowo ytny
- 469. POKRZYWNICA**, stan.18, ob. AZP 37-24/71
- kultura ycko/pomorska
- okres nowo ytny
- 470. POKRZYWNICA**, stan.19, ob. AZP 37-24/72
- kultura przeworska/wielbarska
- okres nowo ytny
- 471. POKRZYWNICA**, stan.20, ob. AZP 37-24/73
- epoka kamienia
- okres nowo ytny
- 472. POKRZYWNICA**, stan.21, ob. AZP 37-24/74

- późne redniowiecze
- okres nowożytny
- 473. POKRZYWNICA**, stan.22, ob. AZP 37-24/75
 - kultura śląska/pomorska
- 474. POKRZYWNICA**, stan.23, ob. AZP 37-24/76
 - kultura pomorska
 - okres nowożytny
- 475. POKRZYWNICA**, stan.24, ob. AZP 37-24/77
 - epoka kamienia
 - okres nowożytny
- 476. POKRZYWNICA**, stan.25, ob. AZP 37-24/78
 - wczesne redniowiecze
 - okres nowożytny
- 477. POKRZYWNICA**, stan.26, ob. AZP 37-24/79
 - kultura przeworska/wielbarska
- 478. KOTU** , stan.16, ob. AZP 37-24/80
 - kultura pomorska
- 479. KOTU** , stan.17, ob. AZP 37-24/81
 - kultura przeworska/wielbarska
- 480. KOTU** , stan.18, ob. AZP 37-24/82
 - kultura przeworska
- 481. KOTU** , stan.19, ob. AZP 37-24/83
 - kultura śląska/pomorska
- 482. POKRZYWNICA**, stan.37, ob. AZP 37-24/138
 - wczesne redniowiecze
- 483. KOTU** , stan.1, ob. AZP 37-25/13
 - pradzieje
 - redniowiecze
- 484. KOTU** , stan.2, ob. AZP 37-25/14
 - epoka kamienia
 - kultura śląska
- 485. KOTU** , stan.3, ob. AZP 37-25/15
 - kultura śląska
 - okres nowożytny
- 486. KOTU** , stan.4, ob. AZP 37-25/16
 - kultura śląska
- 487. KOTU** , stan.5, ob. AZP 37-25/17
 - starożytność
 - kultura śląska
 - okres nowożytny
- 488. KOTU** , stan.6, ob. AZP 37-25/18
 - okres wpływów rzymskich
 - wczesne redniowiecze
- 489. KOTU** , stan.7, ob. AZP 37-25/19
 - kultura śląska
 - okres nowożytny
- 490. KOTU** , stan.8, ob. AZP 37-25/20
 - kultura śląska

- okres nowo ytny
- 491. KOTU** , stan.9, ob. AZP 37-25/21
 - wczesne redniowiecze
 - redniowiecze
- 492. KOTU** , stan.10, ob. AZP 37-25/22
 - epoka kamienia
 - kultura ę ycka
 - okres nowo ytny
- 493. CYK**, stan.1, ob. AZP 37-25/23
 - kultura ę ycka
 - redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 494. CYK**, stan.4, ob. AZP 37-25/24
 - kultura ę ycka
- 495. CYK**, stan.6, ob. AZP 37-25/25
 - epoka kamienia
- 496. KOTU** , stan.14, ob. AZP 37-25/26
 - kultura ę ycka
 - okres wpcwów rzymskich
- 497. DOLASZEWO**, stan.7, ob. AZP 36-25/28
 - epoka kamienia
- 498. CYK**, stan.2, ob. AZP 37-25/29
 - kultura ę ycka
- 499. DOLASZEWO**, stan.8, ob. AZP 36-25/30
 - epoka kamienia
 - kultura ę ycka
- 500. KOTU** , stan.3, ob. AZP 37-25/45
 - kultura ę ycka
- 501. KOTU** , stan.11, ob. AZP 37-25/46
 - kultura ę ycka
 - okres nowo ytny
- 502. KOTU** , stan.13, ob. AZP 37-25/48
 - epoka kamienia
- 503. KOTU** , stan.16, ob. AZP 37-25/49
 - pó ne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 504. KOTU** , stan.20, ob. AZP 37-25/50
 - wczesne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 505. KOTU** , stan.21, ob. AZP 37-25/51
 - wczesne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 506. KOTU** , stan.22, ob. AZP 37-25/52
 - pó ne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 507. KOTU** , stan.23, ob. AZP 37-25/53
 - kultura ę ycka
 - okres wpcwów rzymskich

- 508. KOTU** , stan.24, ob. AZP 37-25/54
- wczesne redniowiecze
- 509. KOTU** , stan.25, ob. AZP 37-25/55
- okres wpływów rzymskich
- okres nowożytny
- 510. KOTU** , stan.26, ob. AZP 37-25/56
- kultura śródziemnomorska
- 511. KOTU** , stan.27, ob. AZP 37-25/57
- wczesne redniowiecze
- późne redniowiecze
- okres nowożytny
- 512. KOTU** , stan.28, ob. AZP 37-25/58
- epoka kamienia
- późne redniowiecze
- 513. KOTU** , stan.29, ob. AZP 37-25/59
- okres nowożytny
- 514. KOTU** , stan.30, ob. AZP 37-25/60
- późne redniowiecze
- 515. KOTU** , stan.31, ob. AZP 37-25/61
- epoka kamienia
- późne redniowiecze
- 516. KOTU** , stan.32, ob. AZP 37-25/62
- późne redniowiecze
- 517. KOTU** , stan.33, ob. AZP 37-25/63
- okres wpływów rzymskich
- okres nowożytny
- 518. KOTU** , stan.34, ob. AZP 37-25/64
- późne redniowiecze
- okres nowożytny
- 519. KOTU** , stan.35, ob. AZP 37-25/65
- kultura śródziemnomorska
- późne redniowiecze
- 520. KOTU** , stan.36, ob. AZP 37-25/66
- okres nowożytny
- 521. KOTU** , stan.37, ob. AZP 37-25/67
- okres nowożytny
- 522. KOTU** , stan.38, ob. AZP 37-25/68
- kultura śródziemnomorska
- okres nowożytny
- 523. KOTU** , stan.39, ob. AZP 37-25/69
- wczesne redniowiecze
- okres nowożytny
- 524. KOTU** , stan.40, ob. AZP 37-25/70
- okres nowożytny
- 525. KOTU** , stan.41, ob. AZP 37-25/71
- późne redniowiecze
- okres nowożytny
- 526. KOTU** , stan.42, ob. AZP 37-25/72

- epoka kamienia
- 527. KOTU** , stan.43, ob. AZP 37-25/73
 - kultura ę ycka
- 528. KOTU** , stan.44, ob. AZP 37-25/74
 - epoka kamienia
 - kultura ę ycka
- 529. KOTU** , stan.45, ob. AZP 37-25/75
 - epoka kamienia
 - kultura ę ycka
- 530. KOTU** , stan.46, ob. AZP 37-25/76
 - kultura ę ycka
- 531. KOTU** , stan.47, ob. AZP 37-25/77
 - okres wpływów rzymskich
- 532. KOTU** , stan.48, ob. AZP 37-25/78
 - okres nowo ytny
- 533. KOTU** , stan.49, ob. AZP 37-25/79
 - pó ne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 534. KOTU** , stan.50, ob. AZP 37-25/80
 - okres nowo ytny
- 535. KOTU** , stan.51, ob. AZP 37-25/81
 - epoka kamienia
- 536. CYK**, stan.5, ob. AZP 37-25/82
 - kultura ę ycka
 - okres wpływów rzymskich
 - okres nowo ytny
- 537. CYK**, stan.6, ob. AZP 37-25/83
 - kultura ę ycka
- 538. CYK**, stan.7, ob. AZP 37-25/84
 - wczesne redniowiecze
- 539. CYK**, stan.8, ob. AZP 37-25/85
 - wczesne redniowiecze
 - pó ne redniowiecze
- 540. CYK**, stan.9, ob. AZP 37-25/86
 - epoka kamienia
- 541. CYK**, stan.10, ob. AZP 37-25/87
 - wczesne redniowiecze
- 542. CYK**, stan.11, ob. AZP 37-25/88
 - pó ne redniowiecze
 - okres nowo ytny
- 543. KOTU** , stan.52, ob. AZP 37-25/101
 - kultura ę ycka
 - okres nowo ytny
- 544. KOTU** , stan.53, ob. AZP 37-25/102
 - kultura ę ycka
 - okres nowo ytny
- 545. KOTU** , stan.54, ob. AZP 37-25/103
 - kultura ę ycka

- okres nowo ytny
- 546. KOTU** , stan.55, ob. AZP 37-25/104
- kultura ycka
- okres nowo ytny

Wykaz ukódów urbanistycznych i ruralistycznych wraz z nawarstwieniami kulturowymi

- 547. POKRZYWNICA, stan. 38, ob. AZP 36-24/113**
 - nawarstwienia kulturowe ukódu ruralistycznego, XVI w.
- 548. SKRZATUSZ, stan. 36, ob. AZP 35-24/55**
 - nawarstwienia kulturowe ukódu ruralistycznego, XV- XVII w.
- 549. SZYD/ OWO, stan. 14, ob. AZP 36-25/47**
 - nawarstwienia kulturowe ukódu ruralistycznego, XVI w.